

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

آمادگی دفاعی

سال سوم دوره راهنمایی تحصیلی

مرحله دوم تعلیمات عمومی

عنوان و نام پدیدآور : آمادگی دفاعی سال سوم دوره راهنمایی تحصیلی مرحله دوم تعلیمات عمومی [کتابهای درسی] : ۱۴۴ / برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تأثیف کتابهای درسی؛ مؤلفان احسان الله سیف... [و دیگران]؛ [برای] وزارت آموزش و پرورش. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.

مشخصات نشر : تهران : شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران، ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری : ۹۰ ص. : مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی)، نقشه (رنگی)

شابک : ۱۷۶۵-۸-۰۵-۹۶۴-۹۷۸-۰-۵؛ (چاپ ششم)

وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا

یادداشت : مؤلفان احسان الله سیف... [و دیگران]

یادداشت : شورای برنامه‌ریزی : غلامرضا سراج‌زاده... [و دیگران]

موضوع : دفاع ملی

شناسه افزوده : سیف، احسان الله

شناسه افزوده : سراج‌زاده، غلامرضا

شناسه افزوده : سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، اداره کل چاپ و توزیع کتابهای درسی

شناسه افزوده : سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تأثیف کتب درسی

شناسه افزوده : شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران

رده بنده دیوبی : ۱۴۴ ک ۳۷۳

شماره کتاب‌شناسی ملی : ۲۷۷۷۷۶۶

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب : آمادگی دفاعی - ۱۴۴

اعضای شورای برنامه‌ریزی درسی : خدایار ابراهیمی، احمد باغبیخی، دکتر یارمحمد بای، علی تقوایی، قاسم جهانی، مریم دلاوری، محمود سلیمانی، دکتر شهاب قهرمانی، رحمت‌الله مشهدی، محمدرضا مقدادی، عسگر ملکی بیرجندی، محمدرضا نایینی و احمد یارمحمدی

مؤلفان : خدایار ابراهیمی، دکتر یارمحمد بای، محمود سلیمانی، محمدرضا مقدادی و احمد یارمحمدی

تدوین بخش زلزله : علی احسان سیف، ویدا حشمتی

با همکاری : سازمان بسیج مستضعفین

ویراستار : جعفر ربانی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۰۹۲۶۶ - ۸۸۳۰۹۲۶۱ - ۱۱۶۱ - ۰۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت : www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : سید احمد حسینی

طرح جلد : مریم کیوان

صفحه‌آرا : مریم نصرتی

حروفچین : زهرا ایمانی نصر

مصحح : حسین قاسم پور اقدم، سیف‌الله بیک محمد دلیوند

امور آماده‌سازی خبر : فاطمه پژشکی

امور فنی رایانه‌ای : حمید ثابت‌کلاچاهی، سیده شیوا شیخ‌الاسلامی

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویشن)

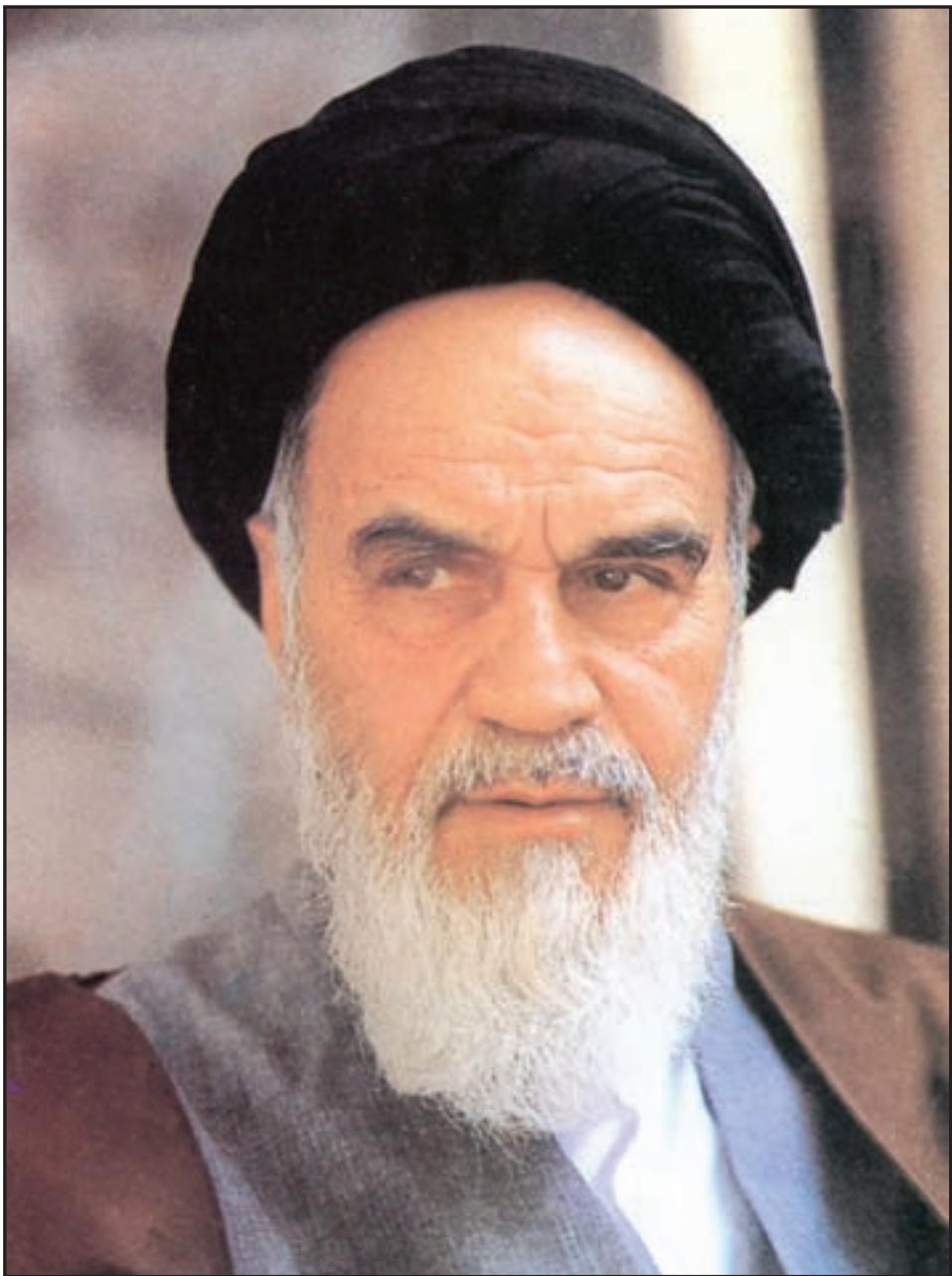
تلفن : ۰۴۴۹۸۵۱۶۱ - ۰۵ - ۳۷۵۱۵ - ۱۳۹

چایخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ دوم ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است

شابک ۴-۱۹۷۱-۰-۰۵-۱۹۷۱-۹۷۸-۹۶۴ ISBN 978-964-05-1971-4

هر انسان مخلص و متعهدی که آمادگی دفاعی را لازمهٔ حیات جامعهٔ اسلامی
بداند در نزد خدا آبرو پیدا می‌کند.
امام خمینی (قدس سرّه الشریف)

فهرست

۱	فصل اول : دفاع
۲	درس اول : امنیت، تهدید و تهاجم
۸	درس دوم : جنگ و دفاع
۱۳	درس سوم : انقلاب اسلامی، تداوم نهضت عاشورا
۱۸	درس چهارم : بسیج، مدرسه عشق
۲۴	درس پنجم : هشت سال دفاع مقدس
۳۳	درس ششم : مردان مبارز
۴۱	درس هفتم : زنان قهرمان
۴۹	درس هشتم : پدافند غیرعامل
۵۴	درس نهم : جنگ نرم
۶۳	درس دهم : نظام جمع و جنگ افزارشناسی
۷۱	فصل دوم : زلزله و راههای مقابله با آن
۷۲	درس اول : ضرورت و اهمیت کسب آمادگی در برابر زلزله
۷۶	درس دوم : اینمی در برابر زلزله
۸۲	درس سوم : در زمان وقوع زلزله چه باید کرد؟
۸۷	درس چهارم : بعد از وقوع زلزله چه باید کرد؟

سخنی با دبیران گرامی و دانشآموزان عزیز

درس آمادگی دفاعی در حال حاضر جزء دروس الزامی پایه‌های سوم راهنمایی و دوم متوسطه می‌باشد.

عنوانین درسی این کتاب براساس نقشه جدید درس آمادگی دفاعی تعیین شده و محتوای آن با درنظر گرفتن شرایط دنیای امروز و مناسب با نیاز دانشآموزان برنامه‌ریزی شده است. بر این اساس موضوعاتی همچون امنیت، تهدید، تهاجم، انواع دفاع، پدافند غیرعامل و جنگ نرم محورهای اصلی کتاب را تشکیل می‌دهند.

همچنین سیچ و وظایف آن در دوران کوتني، مروری بر هشت سال دفاع مقدس، شناخت زنان قهرمان و مردان مبارز به منظور الگو گرفتن از آن‌ها، از دیگر مباحث مهم این کتاب می‌باشند.

وضعیت و شرایط دنیای امروز و فربکاری و توطئه‌های مختلف قدرت‌های سیاسی و نظامی جهان می‌طلبد که نوجوانان و جوانان عزیز با هوشیاری کامل به حوادث و اتفاقات سیاسی و اجتماعی توجه نمایند، تا بتوانند با انتخاب مناسب ترین راه، نقش مؤثری در حفظ استقلال فرهنگی و سیاسی کشور و پیشرفت میهن داشته باشند.

با توجه به توضیحات فوق، به منظور اجرای مناسب این برنامه درسی و تحقق اهداف پیش‌بینی شده، از دبیران گرامی و دانشآموزان عزیز انتظار می‌رود به نکات ذیل توجه نمایند:

۱- از آنجا که محتوای این کتاب براساس روش آموزشی فعال تألیف شده، از دانشآموزان خواسته می‌شود که با مشارکت در پاسخ دادن به پرسش‌های متن هر درس و انجام فعالیت‌های انفرادی و جمعی، در آموزش درس نقش فعال داشته باشند.

در همین رابطه به دبیران محترم توصیه می‌شود با استفاده از مشارکت دانشآموزان، کلاس درس را به گونه‌ای هدایت نمایند تا جریان یاددهی و یادگیری به صورت مطلوب انجام پذیرد.

۲- نحوه ارزشیابی این درس همچون گذشته براساس ۱۲ نمره کتبی و ۸ نمره عملی صورت می‌گیرد که نمره عملی دانشآموزان با توجه به محورهای زیر تعیین می‌شود:

(الف) مشارکت فعال دانشآموزان در آموزش درس

(ب) برخورد فعالانه دانشآموزان نسبت به پرسش‌های طراحی شده در متن هر درس

(ج) تحقیق و پژوهش در مواردی که دبیر مشخص می‌کند.

(د) یادگیری مهارت‌های عملی دروس مختلف مهارت‌های درس دهم، بخش زلزله و ...

۳- به دبیران محترم توصیه می‌شود برای آموزش مطلوب برخی از دروس مانند مردان مبارز، زنان قهرمان، سیچ، دفاع مقدس و ...، از حضور معنوی ایثارگران دوران دفاع مقدس در مدرسه به منظور انتقال مفاهیم و ارزش‌های آن دوران به دانشآموزان استفاده نمایند.

۴- دبیران گرامی می‌توانند با هماهنگی مسئولین مدرسه برخی از دروس مانند پدافند غیرعامل، نظام جمع و جنگ افزار سناسی را با استفاده از طبیعت (کوه، جنگل، پارک)، پادگان‌ها و سایر مراکز آموزشی و نظامی به دانشآموزان آموزش دهند.

۵- دبیران محترم در نظر داشته باشند که کتاب‌های معرفی شده در پایان کتاب برای تحقیق و پژوهش دانشآموزان، منابع مناسب و مفیدی است.

۶- بخش آشنایی با «مین» در درس دهم مخصوص دانشآموزان پنج استان آذربایجان غربی، ایلام، خوزستان، کردستان و کرمانشاه است.

در سایر استان‌ها از این بخش به عنوان «برای مطالعه بیشتر» استفاده شود. همچنین به دبیران محترم پنج استان یاد شده توصیه می‌شود که بخش آشنایی با «مین» را در یکی از فرسته‌های مناسب اوایل سال تحصیلی به دانشآموزان آموزش دهند.

در پایان خداوند بزرگ را سپاس‌گزاریم که به ما توفيق داد تا این کتاب درسی را آماده کنیم و در اختیار دانشآموزان قرار دهیم. امیدواریم با تدبیر و تلاش دبیران گرامی و مشارکت فعال دانشآموزان، قدمی در جهت حفظ استقلال و سربلندی میهن عزیزمان برداریم.

گروه درسی آمادگی دفاعی

دفتر تألیف کتب درسی دوره ابتدایی و متوسطه نظری

فصل اول

دفاع

درس اول

امنیت، تهدید و تهاجم

مفهوم امنیت

امنیت در زبان فارسی به معنی در امان بودن از آسیب‌ها، امن بودن، در پناه بودن، نداشتن دلهره، نگرانی و ترس و ... آمده است. در ساده‌ترین تعریف، امنیت یعنی دور بودن از خطراتی که علیه منافع مادی (جان، مال، سرزمین و ...) و ارزش‌های معنوی (دین، فرهنگ، اعتقادات و ...) ما وجود دارد.

امنیت در قرآن کریم

امنیت یکی از نیازهای فطری انسان است که در قرآن کریم هم به آن اشاره شده است؛ از جمله در قرآن کریم آمده است که حضرت ابراهیم (ع) از خداوند درخواست نمود تا مکه را سرزمین امن قرار دهد.^۱ ما معتقدیم که ریشه و سرچشمۀ امنیت ایمان به خدا است؛ زیرا کسی که به خداوند توانا ایمان داشته باشد، دارای تکیه‌گاهی روحی و معنوی است که به او اطمینان و آرامش می‌بخشد. به همین جهت خداوند در آیه ۲۸ از سوره رعد قرآن کریم در وصف مؤمنین می‌فرماید «آنان که ایمان آورده‌اند و دل‌هایشان به یاد خدا آرام می‌گیرد». بنابراین از نظر اسلام و قرآن، امنیت یکی از نعمت‌های بزرگی است که خداوند به انسان عطا کرده تا در سایه آن، در جهت بندگی و رضایت آفریدگار خویش حرکت کند.

تحول مفهوم امنیت از گذشته تا حال

امنیت از مهم‌ترین نیازهای فطری و ضروری انسان است و با زندگی او پیوندی ناگسستنی دارد. انسان همیشه در طول تاریخ به دنبال به دست آوردن و حفظ امنیت خود بوده است. یکی از مهم‌ترین دلائلی که باعث شده آدمیان به صورت گروهی و اجتماعی زندگی کنند، نیاز آن‌ها به امنیت مشترک بوده است. بنابراین یکی از عوامل اصلی و اولیۀ پیدایش سکونت‌گاه‌ها و شهرها نیاز به امنیت بوده است.

در گذشته‌های دور، نقش «خطرات طبیعی» علیه امنیت انسان‌ها بیشتر و بارزتر بود. اما امروزه نقش «خطرات انسانی» افزایش یافته است. مثلاً اگر در گذشته قحطی و خشک‌سالی جان مردم را به خطر می‌انداخت، امروزه، عواملی مانند جنگ‌ها، ماهواره‌ها و رسانه‌ها که ساخته خود انسان‌هاست، منافع و ارزش‌ها را به خطر انداخته است.

علاوه بر آن موضوعاتی مانند نگهداری سلاح گرم، توزیع و مصرف مواد مخدر، فساد و تبعیض از مهم‌ترین موارد ناامنی در هر جامعه‌ای محسوب می‌شوند. هر کدام از این موارد می‌توانند نمونه‌ای از یک ناامنی باشند. عوامل ناامنی، چه داخلی و چه بیرونی، در هر زمان می‌توانند آسایش انسان را سلب کنند.

امروزه عواملی که می‌توانند آرامش افراد را از بین ببرند، بسیار فراوان‌اند. اگر امنیت انسان در گذشته‌های دور توسط چند

۱- سوره ابراهیم - آیه ۳۵

عامل مشخص و شناخته شده در معرض خطر قرار می‌گرفت، با گسترش فناوری و ابزارهای صنعتی ساخت بشر، امروزه این عوامل بسیار زیادتر شده‌اند؛ به طوری که غالب افراد، در همه‌جا، به نوعی در معرض خطرها و آسیب‌های شناخته و ناشناخته قرار دارند. در واقع هم تعداد خطرات و هم انواع آن‌ها بیشتر شده است.

در هر کشور یا جامعه ریشه ناامنی‌ها می‌تواند داخلی یا خارجی باشد. در نامنی داخلی، ریشه‌های خطر در داخل مرزهای یک کشور یا جامعه نهفته است؛ مانند هرج و مرج، سورش، جدایی طلبی و اما در نامنی خارجی، عوامل، بیرون از مرزها قرار دارند؛ عواملی مانند تحریم‌های اقتصادی، تبلیغات منفی رسانه‌های بیگانه و امروزه مهم‌ترین وظیفه هر حکومتی تأمین امنیت شهروندان آن است؛ به طوری که همه احساس آرامش داشته باشند.

ابعاد امنیت

از آنجا که امنیت مفهومی بسیار کلی و پیچیده دارد، باید آن را از ابعاد مختلف مورد مطالعه قرار داد. ابعاد امنیت معمولاً از جنبه‌های نظامی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و زیست محیطی مورد توجه است که ما در این بخش به‌طور خلاصه به هریک می‌پردازیم.

امنیت نظامی : امنیت نظامی یعنی داشتن قدرت دفاعی و تهاجمی برای یک کشور. اگر کشوری دارای توان نظامی و دفاعی نباشد، هرگز امنیت نخواهد داشت. پس، امنیت نظامی به معنای توان پاسداری و دفاع مردم یک کشور از سرزمین و شهروندان خود است که به وسیله نیروی نظامی و ابزارهای دفاعی امکان‌پذیر می‌شود.

امنیت اقتصادی : داشتن ثبات اقتصادی، تولید انبوه، صادرات زیاد، کافی بودن منابع مالی، تأمین رفاه اقتصادی و معیشت مردم و ... از علائم امنیت اقتصادی است. اگر کشوری از نظر داشتن پایه‌ها و زیربنای اقتصادی ضعیف باشد از نظر امنیت اقتصادی آسیب‌پذیر خواهد بود.

امنیت سیاسی : امنیت سیاسی به معنای امن بودن کشور از نظر سیاسی است؛ با وجود امنیت سیاسی حکومت، دولت و نهادهای سیاسی از ثبات لازم برخوردار خواهند بود و افراد گروههای جامعه در کمال آرامش، در سرنوشت سیاسی خود مشارکت می‌کنند. فراهم کردن حضور افراد در فعالیت‌های سیاسی، جلوگیری از هرج و مرج سیاسی و ممانعت از دخالت بیگانگان در امور کشور از وظایف حکومت برای حفظ امنیت سیاسی است. امنیت سیاسی بدان معناست که بیگانگان به جای مردم تصمیم

نگیرند و مردم بتوانند سرنوشت خویش را تعیین کنند.

امنیت اجتماعی و فرهنگی : وقتی که یک ملت توانایی حفظ الگوهای اجتماعی و سنتی مانند زبان، مذهب، آداب و رسوم، نوع پوشش و ... خود را داشته باشد دارای امنیت اجتماعی و فرهنگی است؛ بنابراین اگر اعضای یک جامعه ریشه‌های فرهنگی و اعتقادی خودشان را از دست بدهنند، به تدریج از اصل و اساس خود دور می‌شوند، و زمینه نابودی اجتماعی و فرهنگی خود را فراهم می‌کنند.

پرسش : به نظر شما آیا استفاده از لباس‌هایی که علائم و نشانه‌های فرهنگی ییگانگان را دارد، می‌تواند یک تهدید فرهنگی و اجتماعی محسوب شود، چرا؟

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانش‌آموز

امنیت زیست محیطی : امنیت زیست محیطی به معنی پایداری محیط زیست و طبیعت جانوری و گیاهی اطراف ما است. اگر عوامل زیستی مانند آب، هوا، محیط زیست و ... آلوده شده با از بین بروند، حیات کل موجودات زنده از جمله ما انسان‌ها تهدید یا از بین خواهد رفت. وقوع سیلاب‌های بزرگ، از بین رفتن جنگل‌ها، گرم شدن هوای کره زمین و ... از جمله موارد نامنی زیستی هستند.

تهدید چیست؟

قبلاً از خطراتی یاد کردیم که ممکن است امنیت ما را از بین بیرد. به این خطرات تهدید گفته می‌شد. پس، تهدید به معنی ترساندن و بیم‌دادن است. به عنوان مثال آمریکا بعضی از کشورها را به خاطر انجام دادن یا انجام ندادن برخی فعالیت‌ها تهدید می‌کند. به عنوان نمونه دولت آمریکا، برای اینکه ایران به فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای خود ادامه ندهد، کشور ما را به حمله نظامی، تحریم‌های اقتصادی و ... تهدید می‌کند.

تهدید از جنبه‌های مختلف قابل مطالعه است. برخی از تهدیدات طبیعی هستند، مانند زلزله، سیل، توفان و ... و برخی منشأ انسانی دارند که خود دو نوع است. تهدید سخت و تهدید نرم. اگر کشوری، کشور دیگر را تهدید به حمله نظامی کند، در این حالت می‌گوییم تهدید از نوع سخت است. اما اگر ارزش‌ها، باورها و اعتقادات یک جامعه هدف قرار گیرند، می‌گوییم

تهدید از نوع نرم است. تهدیدات نرم با این هدف صورت می‌گیرند که یک ملت از ارزش‌های خود دست بردارد و به ارزش‌های دیگران تمایل پیدا کند.

اکنون متوجه شدید که تهدید در مقابل امنیت قرار دارد، زیرا هدف تهدید از بین بردن امنیت است. در واقع تهدید برای تأثیر گذاشتن بر اراده، اعتقادات و افکار دیگران به منظور تسلیم کردن آن‌ها در برابر خواست تهدیدکنندگان است. همه تهدیدها از یک نوع و یک جنس نیستند بلکه می‌توانند ابعاد گوناگونی داشته باشند.

أنواع تهديد

۱— تهدید سیاسی : تهدید سیاسی به تهدیدی گفته می‌شود که در آن یک قدرت خارجی قصد دارد در امور سیاسی کشوری دیگر دخالت کند. قدرت‌های مداخله‌گر از طریق تهدید به انجام کودتا، براندازی، ایجاد هرج و مرج، تفرقه بین اقوام و ... می‌کوشند به اهداف خودشان دست پیدا کنند.

۲— تهدید اقتصادی : فقر و عقب‌ماندگی اقتصادی می‌تواند یکی از مهم‌ترین تهدیدات علیه هر کشوری باشد. در حال حاضر قدرت‌های استعماری، به غارت منابع اقتصادی کشورهای جهان در شکل‌های جدید مشغول هستند. وقتی کشوری از نظر اقتصادی ضعیف باشد، کاملاً وابسته به قدرت‌های خارجی می‌شود. آن‌گاه بیگانگان، هر زمانی لازم شد از دادن کمک اقتصادی و یا خریدن محصولات آن کشور خودداری می‌کنند. مثلاً ممکن است تهدید کنند که نفت آن کشور را – اگر کشوری نفت خیز باشد – نخرنند، وام در اختیار آن کشور قرار ندهند یا اعلام کنند که برای واردات و صادرات فلان کشور موانعی ایجاد می‌کنند. البته برخی عوامل داخلی مانند استفاده نامناسب از امکانات و منابع اقتصادی جامعه، عدم کارآیی مناسب و ... هم می‌توانند برای اقتصاد کشور تهدید به حساب آیند.

۳— تهدید نظامی : تهدید به لشکرکشی مستقیم و تجاوز به کشوری دیگر تهدید نظامی نام دارد. در این نوع تهدید، قدرت مداخله‌گر از کشوری دیگر به زور امتیازی می‌خواهد. اگر آن کشور مقاومت کرد، قدرت مداخله‌گر تلاش می‌کند تا از طریق تهدید نظامی و ایجاد ترس در کشور موردنظر امتیاز را کسب نماید.

۴— تهدید فرهنگی و اجتماعی : دسته‌ای از تهدیدها فرهنگی و اجتماعی هستند که ممکن است ریشه آن‌ها داخلی یا خارجی باشد. برای هر کشوری، بی‌سواندی، مواد مخدر، فساد، غرق شدن در فرهنگ بیگانه و ... تهدید از نوع فرهنگی و اجتماعی، محسوب می‌شوند. قدرت‌های بیگانه معمولاً در زمینه تهدیدات از ابزار رسانه‌ای (ماهواره، اینترنت، فیلم‌های سینمایی و ...) استفاده می‌کنند.

۵— تهدید زیست محیطی : برخی از تهدیدات علیه کشورها، جنبه‌زیست محیطی دارند، مانند آلودگی هوای آب‌ها، گرم شدن کره زمین، از بین رفتن جنگل‌ها، بالا آمدن آب دریاها، احتمال وقوع زلزله و ... در فصل آخر کتاب در این زمینه بیشتر خواهیم خواند.

تهاجم

تهاجم به معنی شبیخون، هجوم و حمله یک کشور به کشوری دیگر به منظور اشغال و سلطه بر سرزمین است. معمولاً قبل از آن که تهاجمی صورت بگیرد، کشور تهدید کننده سعی می‌کند، با تهدید و ایجاد ترس میزان توان و آمادگی دفاعی آن کشور را آزمایش کند. اگر این کشور در آمادگی کامل نبود، آن‌وقت تهاجم آغاز می‌شود. البته ممکن است قبل از تهاجم دست به کارهای دیگری مانند تحریم بزند. بدون تهدید هم تهاجم انجام می‌شود. تهاجم در گذشته بیشتر شکل نظامی داشت؛ اما وضعیت جهان

امروز به گونه‌ای است که احتمال تهاجم نظامی در آن کمتر است؛ در مقابل، تهاجم فرهنگی بسیار بیشتر از گذشته صورت می‌گیرد. از این‌رو ابزار مهم مقابله با تهاجم خارجی، علاوه بر آمادگی نظامی، آمادگی فرهنگی نیز هست. به هر گونه آمادگی در مقابل تهاجم «آمادگی دفاعی» گفته می‌شود. شما در درس‌های بعدی و سال‌های آینده در این زمینه بیشتر خواهید خواند. اما به صورت کلی آمادگی دفاعی بر دو رکن زیر استوار است :

- الف) آمادگی اعتقادی، روحی و معنوی؛
- ب) آمادگی نظامی، سیاسی و اقتصادی.

امروزه این موضوع کاملاً به اثبات رسیده است که مردم یک کشور تنها با توان نظامی و فناوری‌های پیشرفته نمی‌توانند به دفاع از کشور خود بپردازنند، بلکه هر چه میزان اعتقادات و باورهای دینی ملتی باید باشد میزان مقاومت و توان دفاعی آن ملت هم افزایش خواهد یافت.

گفتیم که تهاجم ممکن است به دو شکل نظامی و فرهنگی انجام شود. در تهاجم نظامی، دشمن با ابزارهای مادی مانند هوایپما، تانک و سرباز به قصد اشغال یک کشور اقدام به حمله نظامی می‌کند، که نمونه آن تهاجم رژیم صدام به کشور ما و جنگ تحملی هشت‌ساله (۱۳۶۷-۱۳۵۹) است.

تخريب منازل مسکونی و مسجد جامع شهر دزفول در اثر حمله موشکی دشمن

اما در تهاجم فرهنگی، دشمن با ابزارهای غیرنظامی دست به حمله می‌زند. ابزار دشمن در این شکل از تهاجم، ابزار و وسائل فرهنگی است. در تهاجم نظامی، یکی از اهداف، اشغال سرزمین و خاک موردنظر است. در تهاجم فرهنگی، اشغال ذهن و اعتقادات و تغییر ارزش‌ها و باورهای دینی مردم، هدف اصلی دشمن است. تهاجم فرهنگی از جهات مختلف خطرناک‌تر از تهاجم نظامی است. در جدول صفحه بعد تهاجم نظامی با تهاجم فرهنگی مقایسه شده است.

عنوان	تهاجم نظامی	تهاجم فرهنگی
هدف مدت تهاجم چهره ظاهري چگونگي معرفى خود ابزار تهاجم آثار تهاجم مكان های مورد تهاجم	تصرف خاک و سرزمین معمولًاً کوتاه مدت و محدود نفرت انگیز و پرسرو صدا اعلام دشمنی و نفرت توب، تانک، موشک و ... تلفات انسانی، زیان های اقتصادی و ... مراکز اقتصادی، نظامی و ...	تصرف فکر و ذهن تدریجی، بلند مدت و نامحدود فریبند و جذاب اظهار دوستی و محبت امواج ماهواردها، فیلم های سینمایی، و سایر رسانه ها فساد اخلاقی، شیوع مواد مخدر، فروپاشی خانواده ها و ... مدارس، دانشگاه ها، مرکز فرهنگی و ...

اهداف تهاجم فرهنگی

مهم ترین اهداف تهاجم فرهنگی دشمنان موارد زیر است :

۱—اسلام ستیزی و جلوگیری از اسلام‌گرایی؛

۲—ایجاد بحران های اخلاقی و از بین بردن امنیت اخلاقی جامعه به ویژه در بین جوانان؛

۳—از بین بردن ارزش های دینی و ملی جامعه؛

۴—ایجاد روحیه یأس و ناامیدی در بین مردم، خصوصاً در بین آینده سازان میهن.

پرسش : به نظر شما در تهاجم فرهنگی دشمنان، ما از چه راه هایی می توانیم آن ها را در رسیدن به اهدافشان ناکام کنیم؟

پاسخ دانش آموز	نتیجه بحث کلاس

جنگ و دفاع

شما داش آموزان عزیز می‌دانید که جنگ یکی از حوادث اجتماعی است که در طول تاریخ غالباً همراه انسان‌ها بوده است. بیشتر جنگ‌ها در جوامع اولیه به‌واسطه یک اتفاق رخ می‌داد. به‌تدریج با رشد فکری انسان عامل وقوع جنگ‌ها از یک اتفاق ساده تبدیل به عوامل مختلف و پیچیده سیاسی، مذهبی، اقتصادی و ... گردید و مدت جنگ‌ها نیز طولانی‌تر شد. همه ما می‌دانیم که در هر جنگی که روی می‌دهد، عده‌ای از دو طرف کشته و تعداد بیشتری زخمی یا دچار آسیب‌های شدید روحی و جسمی می‌شوند. حتی در موارد فراوانی، افراد آسیب دیده تا پایان عمر از بیهوی کامل بهره‌مند نمی‌شوند. بنابراین در تعریف جنگ می‌توان گفت: نبرد خشن و مسلحه‌ای است که بین دو یا چند اجتماع مستقل اتفاق می‌افتد.

دلایل شروع جنگ‌ها

همان‌طور که گفتیم، در ابتدای زندگی جمعی انسان‌ها شروع هر جنگ دلایل ساده و مشخصی داشت و دو طرف درگیر عموماً برای به‌دست آوردن غنایم، قدرت‌نمایی و مقابله به مثل (تلافی کردن حملات قبلی) با یکدیگر جنگ می‌کردند. اما برای وقوع جنگ‌های بزرگ در طول تاریخ دلایل فراوانی وجود دارد که چند مورد اساسی آن به شرح زیر می‌باشد:

- ۱— طمع به خاک کشور دیگر و رسیدن به منافع مادی؛
- ۲— تحت تسلط قرار دادن کشورهای دیگر؛
- ۳— اختلافات مرزی و منطقه‌ای؛
- ۴— اختلافات سیاسی، قومی، مذهبی و ...؛
- ۵— روحیه خودخواهی و قدرت طلبی حاکمان.

در برآ بر تهاجم چه باید کرد؟

جنگ امر خوشایندی نیست و عموم انسان‌های عاقل آن را دوست ندارند و مخالف وقوع جنگ هستند، زیرا می‌دانند افراد زیادی در جنگ کشته می‌شوند و آسیب‌های فراوانی به امکانات و ثروت‌های مادی و معنوی هر دو طرف وارد می‌شود. جنگ همیشه دو طرف دارد، یک طرف عده‌ای قرار دارند که تهاجم را شروع می‌کنند و در طرف دیگر گروهی که برای دفع تهاجم از خود دفاع می‌کنند. مسئولان هر گروه و کشور و افراد با نفوذ هر ملتی باید با تمام وجود تلاش کنند تا جنگی اتفاق نیفتد، اما اگر تهاجمی صورت پذیرد، تحت هر شرایطی باید دفاع کرد. زیرا به همان اندازه که جنگ عملی ناخوشایند و ناپسند است، دفاع امری عقلانی و پسندیده می‌باشد.

دفاع از سرزمین و اعتقادات زمینه بروز دلاوری جوانان را فراهم می‌سازد و باعث گسترش اخلاق جوانمردانه و تقویت روحیه سلحشوری و از خود گذشتگی مردم می‌شود.

معمولًاً در هر جنگی بهترین و با انگیزه‌ترین افراد از سرزمینشان دفاع می‌کنند و کشته می‌شوند و تبدیل به قهرمانان ملت خود می‌شوند.

هر ملتی براساس فطرت ذاتی خود و با بهره‌مندی از تفکر و اراده خویش در مقابل تهاجم بیگانگان ایستادگی و مقاومت می‌کنند، زیرا حفظ عزت و سربلندی و رسیدن به کمال بدون مقاومت در برابر تجاوزگران به دست نمی‌آید. قرآن کریم در مورد اهمیت دفاع می‌فرماید: اگر خداوند بعضی از مردم را به وسیله بعضی دیگر دفع نمی‌کرد صومعه‌ها، کلیساها، کنیسه‌ها و مساجدی که نام خدا در آن‌ها بسیار بردہ می‌شود، ویران می‌شد.^۱

مفهوم دفاع

در فرهنگ لغت، دفاع از نظر لغوی به معنی «بدی و آزاری را از خود یا از دیگران دور کردن»، «وطن و ناموس و حقوق خود را از دستبرد دشمن حفظ کردن»، آمده است.

دفاع در انسان امری ذاتی، فطری و عقلانی است و هر انسانی حق دارد در موقع احساس خطر به دفاع از جان، مال، ناموس، سرزمین و اعتقادات خود پردازد.

بنابراین دفاع به مجموعه اقداماتی گفته می‌شود که انسان برای حفظ و حراست از حیات، اعتقادات، سرزمین و... خود در برابر خطراتی که او را تهدید می‌کند، انجام می‌دهد.

دفاع آگاهانه و دفاع غریزی

دفاع غریزی: به دفاعی که ناخودآگاه انجام می‌شود و در بین تمام موجودات زنده مشترک است دفاع غریزی می‌گویند. حمله

^۱- سوره حج - آیه ۴۰

به دشمن یا حتی فرار سریع جانوران از محدوده‌ای که در آن احساس خطر می‌کنند، از نوع دفاع غریزی است.

دفاع آگاهانه : دفاع آگاهانه مخصوص انسان است و با استفاده از عقل و اراده و اختیار صورت می‌گیرد.

در دفاع آگاهانه انسان، نوع و شیوه دفاع خود در برابر تهدیدات را، متناسب با شرایط زمانی، مکانی و چگونگی خطر، و ... انتخاب می‌کند.

دفاع آگاهانه انسان فقط در مورد جسم و جان و امور مادی صورت نمی‌گیرد بلکه شامل ارزش‌های معنوی هم می‌شود.

مانند :

— دفاع از اصول و ارزش‌های دینی و ملی،

— دفاع از حق در برابر باطل،

— دفاع از ناموس در برابر بیگانگان،

— دفاع از مظلومان در برابر ظالمان،

— دفاع از کشور و سرزمین.

نکته مهم در مورد چگونگی و شیوه دفاع از ارزش‌های معنوی، آموزه‌های دینی و اعتقادی است که در کشور ما رهبری معظم

انقلاب بر اساس آن معیارها جامعه را راهنمایی و هدایت می‌کنند.

دفاع و امنیت

دفاع در زندگی انسان نقش مهمی دارد، زیرا تمام انسان‌ها امنیت و آرامش را دوست دارند و به دنبال حفظ آن در زندگی فردی و اجتماعی خویش هستند.

یکی از عواملی که امنیت و آرامش هر جامعه‌ای را برهم می‌زند، تهاجم بیگانگان به خاک کشورشان می‌باشد. شما دانش‌آموزان عزیز خوب می‌دانید که حفظ امنیت و آرامش در هر جامعه نیازمند آن است تا تمام مردم در برابر تهاجم بیگانگان به کشورشان ایستادگی و مقاومت نمایند.

در طول تاریخ موارد فراوانی وجود دارد که گروه یا کشوری کوچک با تعداد جمعیت کم‌تر در مقابل تهاجم گروه‌ها یا کشورهای بزرگ‌تر دفاع کرده و با پیروزی در جنگ افتخاری بزرگ را نصیب خود کرده است. در این باره خداوند در آیه ۲۴۹ از سوره بقره می‌فرماید: «چه بسا گروهی اند که بر گروهی بسیار به اذن خدا پیروز شدند.»

پرسش : چند نمونه از دفاع و پیروزی گروه‌ها و کشورهای کوچک‌تر در مقابل قدرت‌های بزرگ‌تر را در جدول زیر

بنویسید.

پاسخ دانش‌آموز	نتیجه بحث کلاس
-۱	
-۲	
-۳	
-۴	

آثار و نتایج دفاع : به طور کلی دفاع در برابر تهاجم بیگانگان، آثار و نتایج فراوانی دارد، که در زیر به چند مورد آن اشاره می‌شود.

- ۱— حفظ سرزمین و حراست از ارزش‌های جامعه؛
- ۲— سربلندی مردم و حفظ اعتبار کشور در مقابل جهانیان؛
- ۳— پیش‌گیری از طمع و تجاوز سایر کشورها؛
- ۴— جلوگیری از ظلم و فساد تجاوزگران؛
- ۵— جلوگیری از ایجاد ناامنی در جامعه.

شما دانش‌آموزان که آینده سازان عزیز میهن ما هستید، می‌دانید که ادامهٔ حیات هر ملتی به توانایی و اراده آن ملت در دفاع از کشورشان بستگی دارد، همان‌طور که در تهاجم وحشیانهٔ صدام به ایران اسلامی، مردم ما به پا خاستند و قهرمانانه از سرزمین، شرف، ناموس، اعتقادات و... خود دفاع کردند و تجاوزگران را با ذلت و خواری به پیرون راندند.

← پژوهش و تحقیق کنید: دو نمونه از مبارزات دفاعی مردم غیرتمدن میهن ما در سال های پیش از پیروزی انقلاب اسلامی

را بررسی و در کلاس مطرح نمایید.

امام خمینی (ره) در زمان دفاع مردم از دین و سرزمینشان فرمودند:

«امروز ما در حال دفاع هستیم و دفاع از کشور یکی از عبادات بزرگ است.»

پایان بخش این درس بیانات مقام معظم رهبری در مورد دفاع است که توجه به آن برای همه لازم است.

دفاع جزئی از هویت یک ملت زنده است. هر ملتی که نتواند از خود دفاع بکند زنده نیست. هر ملتی هم که به فکر دفاع از خود نباشد و خود را آماده دفاع نکند، در واقع زنده نیست. هر ملتی هم که اهمیت دفاع را در ک نکند به یک معنا زنده نیست.

درس سوم

فمینی، فمینی؛ ته وارث هسینی
استقلال آزادی، جمهوری اسلامی
(و)ع منی فمینی، بت شکنی فمینی

انقلاب اسلامی، تداوم نهضت عاشورا

بهمن ماه سال ۱۳۵۷، برگی زرین و سندی پرافتخار در تاریخ ایران است. زن، مرد، پیر و جوان با رهبری امام خمینی(ره) مثل قطراهای باران به هم پیوستند و تبدیل به امواج خروشان اقیانوس امت اسلام شدند و کاخ ظلم و جنایت نظام ستم شاهی را فرو ریختند.

در انقلاب اسلامی ایران، همه اشار مردم از جمله روحانیان، کارگران، کارمندان، بازاریان، دانشگاهیان، دانشآموزان، معلمان و حتی نظامیان با حضور در صحنه، خواهان اسلام و جمهوری اسلامی بودند. آنان پس از شرکت در یک انتخابات آزاد و سالم با اکثریت بیش از ۹۸ درصد آرای خود، به نظام جمهوری اسلامی رأی «آری» دادند.

مفهوم انقلاب اسلامی

کلمه انقلاب در فرهنگ لغت به معنی دگرگون شدن، زیر و رو شدن، تغییر و تحول، قیام گروهی برای واژگون کردن یک حکومت و ... آمده است.

انقلاب اسلامی ایران به معنی قیام و اراده مردم مسلمان و با ایمان ما برای سرنگونی حکومت ستم شاهی و برقراری حق و عدالت براساس مکتب انسان ساز اسلام است.

ریشه های انقلاب اسلامی

انقلاب اسلامی ایران در حقیقت ریشه در اعتقاد مردم به اسلام و پیروی آنها از پیامبر اسلام (ص) و ائمه اطهار (ع) دارد.

همان طور که می‌دانید تمام پیامبران الهی مردم را به یکتایپستی، عدالت‌خواهی، صلح و دوستی، صداقت و دانایی دعوت می‌کردند و از ظلم و ستم، گناه و فساد، جهل و نادانی، شرک و بت‌پرستی و ... باز می‌داشتند. پیامبر اسلام حضرت محمد (ص) نیز همچون سایر پیامبران بزرگ خدا، مردم را به سوی پرسش خدای یگانه و مبارزه با شرک و بت‌پرستی دعوت می‌کرد. آن حضرت، که آخرین پیامبر الهی بود، پس از سال‌ها تلاش در جهت هدایت انسان‌ها از دنیا رحلت فرمود. اما دو امانت بزرگ را برای راهنمایی مسلمین به یادگار گذاشت.

پرسش : دو امانت بزرگی را که پیامبر (ص) پس از خود برای امت خود به یادگار گذاشت نام بیرید.

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز

مردم با ایمان میهن ما، سعادت دنیا و آخرت خود را در دوستی پیامبر و اهل بیت آن حضرت می‌دانند و به همین جهت رفتار و گفتار رسول گرامی اسلام (ص) و تمامی امامان برای آن‌ها الگو و سرمشق زندگی می‌باشد. مردم ما درس عزت و آزادگی را از مکتب امام حسین (ع) و قیام عاشورا آموخته‌اند و نمی‌توانند در مقابل ظلم و ستم و بی‌عدالتی و اهانت به اعتقادات دینی خود ساكت بمانند.

بر همین اساس وقتی متوجه شدند که حکومت پهلوی با برنامه‌های خود اعتقادات دینی آن‌ها را به بازی گرفته، با پیروی از مراجع دین به مبارزه پنهان و آشکار با فساد و بی‌عدالتی پرداختند.

پس می‌توانیم بگوییم که ریشه‌ها و پایه‌های انقلاب اسلامی مردم ایران در اعتقاد آن‌ها به مکتب انسان ساز اسلام و الگو قرار دادن پیامبر اعظم (ص) و امامان (ع) قرار دارد.

زمینه‌های و قوع انقلاب اسلامی

رژیم پهلوی، حکومتی فاسد و وابسته به بیگانگان بود که حق آزادی و استقلال را از مردم ایران گرفته بود. هر کدام از جنایت‌های شاه و حکومتش تبدیل به عاملی شد که در نهایت منجر به شکوفایی انقلاب اسلامی و از بین رفتن حکومت ستم شاهی گردید. برخی از عوامل بروز انقلاب اسلامی عبارتند از :

۱- بی‌اعتنایی و بی‌احترامی شاه و حکومتش به احکام و قوانین اسلام : در حکومت پهلوی به صورت آشکار به اصول و ارزش‌های دین اسلام اهانت می‌شد. بی‌توجهی رژیم شاه به دستورات اسلامی در جامعه، گسترش بی‌حجابی و بی‌بند و باری، ایجاد مراکز فروش و مصرف مشروبات الکلی، گسترش فساد در جامعه و در میان مسئولین حکومت، جلوگیری از فعالیت‌های تبلیغی روحانیون و حق طلبان نمونه‌هایی از این حرمت‌شکنی‌ها بود.

۲- دیکتاتوری شاه : شاه که مهره دست نشانده قدرت‌های خارجی بود خود را سایه خدا می‌دانست. هیچ کس حق اعتراض به او و اطرافیانش را نداشت. آنان هر کس را که مخالف خود می‌دیدند به راحتی به زندان می‌انداختند و یا از بین می‌بردند. رأی و نظر مردم در اداره حکومت تأثیری نداشت و اگر انتخاباتی هم انجام می‌شد آن‌چه که حکومت می‌خواست از صندوق‌های رأی بیرون می‌آمد. در نتیجه تمام قوانین مجلس و نوع عملکرد مسئولین در خدمت تحقق خواسته‌های شخص شاه بود.

۳- وابستگی اقتصادی به بیگانگان : کشورهای غربی و در رأس آن‌ها آمریکا نفت و سایر ذخایر ارزشمند کشور ما را با قراردادهای طولانی مدت و مطابق خواست خود تحویل می‌گرفتند و در عوض کالاهای تولیدی خود را به ایران صادر می‌کردند. این اقدام باعث وابستگی شدید کشور ما به صدور نفت و عدم پیشرفت در تولید کالاهای داخلی می‌گردید.

۴- دوستی با رژیم اشغالگر سرزمین فلسطین : حکومت ایران در دوران شاه نه تنها از مردم مظلوم فلسطین هیچ حمایتی نمی‌کرد، بلکه روابط سیاسی سیار تزدیکی با رژیم اشغالگر فلسطین برقرار کرده بود. این روابط سیاسی باعث فعالیت سفارت این رژیم در تهران و اثرگذاری آن‌ها بر سیاست‌های مسئولین کشور ما می‌گردید.

۵- محرومیت اقتصادی اکثریت مردم ایران : با توجه به وابستگی اقتصادی به کشورهای خارجی و عدم حمایت از تولیدات بومی و داخلی، اکثریت مردم از امکانات اقتصادی اندکی بهره‌مند بودند و غالباً مردم، به خصوص روستائیان، از نعمت آب آشامیدنی سالم، برق، بهداشت و درمان، جاده‌های مناسب و ... بی‌بهره بودند.

۶- عدم وجود شرایط مناسب برای تحصیل کودکان و جوانان : وضعیت سوادآموزی و تعداد مدارس در مناطق محروم و روستایی به‌گونه‌ای بود که عده زیادی از کودکان به علت فقر اقتصادی و دور بودن از مدرسه حتی از تحصیل در دوره ابتدایی هم محروم بودند.

همچنین موقعیت اقتصادی عموم مردم و شرایط تحصیل در دانشگاه‌ها به صورتی بود که جوانان خانواده‌های مستضعف به سختی می‌توانستند در دانشگاه‌ها ادامه تحصیل دهند.

ویژگی‌های انقلاب اسلامی ایران

۱- رهبری امام خمینی و پیشگامی روحانیت : روحانیت مبارز و انقلابی که در زمان غیبت امام زمان (عج) وظیفه حساس پاسداری از دین اسلام را عهده‌دار است، در کنار این ملت قهرمان، با هر گونه ظلم، جنایت و بی‌عدالتی به صورت مخفیانه و آشکار مبارزه می‌کرد. امام خمینی (ره) بعد از حوادث سال ۱۳۴۱، سکوت در برابر شاه خائن و حکومت ستگرش را جائز نمی‌دانست. او مانند جد بزرگوارش پیامبر اکرم (ص) و امام حسین (ع) در ابتدا با نصیحت، روشنگری، هشدار و سپس با فریاد اعتراض، به مبارزه با ظلم پرداخت. حمایت اشار مختلف مردم از مرجعیت و رهبری امام خمینی هر روز افزایش می‌یافت و حتی دستگیری و تبعید پاتزده ساله امام خمینی (ره) به کشور ترکیه و سپس عراق، آتش مبارزه را خاموش نکرد.

در یکی از گفت‌وگوهای سران نظامی رژیم شاه (پس از دستگیری امام در قم و انتقال ایشان به تهران)، یکی از سران نظامی حکومت شاه با لحنی توهین‌آمیز به او می‌گوید: سربازان و طرفداران تو کجا هستند؟ مگر تو می‌توانی جلوی این حکومت بزرگ بایستی؟

حضرت امام با لحنی مطمئن و محکم به او می‌گوید: طرفداران من در گهواره‌ها خفته‌اند!

پرسش : منظور امام خمینی از این جمله «طرفداران من در گهواره‌ها خفته‌اند» چه بود و چرا این جمله را فرمود؟

پاسخ دانش آموز	نتیجه بحث کلاس

- ۲— وحدت و یکپارچگی مردم : در انقلاب اسلامی مردم شهری و روستایی، مسلمان و غیرمسلمان، زن و مرد و همه اقسام و گروه‌های اقتصادی، سیاسی و مذهبی با هم متحد شده و از انقلاب اسلامی و رهبری امام خمینی به طور کامل حمایت نمودند.
- ۳— اعتقاد به اسلام و الگو قرار دادن قیام امام حسین (ع) : مردم با ایمان کشور ما اسلام را دین زندگی می‌دانند و از مکتب امام حسین (ع) درس آزادگی، مبارزه با ظلم و ایثار و از خود گذشتگی در راه رسیدن به هدف را آموخته‌اند. به همین جهت آن‌ها از تهدیدهای حکومت شاه نترسیدند و در راه رضای خداوند شهیدان و جانبازان فراوانی تقدیم کردند تا انقلاب اسلامی به پیروزی برسد.
- ۴— عدم وابستگی انقلاب اسلامی به قدرت‌های بیگانه : این انقلاب وابسته به هیچ حزب، گروه، فرد و یا دولت خارجی نبوده و نیست. به همین جهت بسیاری از صاحب‌نظران سیاسی دنیا استقلال سیاسی انقلاب ایران و عدم وابستگی آن به بیگانگان را یکی از ویژگی‌های بزرگ این انقلاب می‌دانند.

نتایج و دستاوردهای انقلاب اسلامی

با فرار شاه و پیروزی انقلاب اسلامی، نتایج و دستاوردهای فراوانی برای ایران و مردم ما و تمام مستضعفان جهان به بار آمد.

برخی از این دستاوردها عبارتند از :

- ۱— استقرار اسلام و نظام جمهوری اسلامی با رأی مردم : خواسته اصلی مردم انقلابی ما، اجرای اسلام و دستورات دین خدا بود که با پیروزی انقلاب اسلامی به دست آمد. احیای نمازهای جموعه و جماعت، رعایت حجاب اسلامی، بسته‌شدن مراکز فساد، تصویب و اجرای قانون اساسی طبق آیات نورانی قرآن و سنت پیامبر (ص) و ائمه (ع) و تصویب اصل ولایت فقیه برای رهبری نظام در قانون اساسی، نمونه‌هایی از این دستاوردهای ارزشمند است.
- ۲— برقراری استقلال و آزادی : جشن پیروزی ۲۲ بهمن ۱۳۵۷، جشن رهایی از چنگال دشمنان خدا و آزادی از بند استکبار آمریکا بود. مردم روی پای خودشان ایستادند. اما دشمنان استقلال و آزادی ما که منافع فراوانی را از دست داده بودند از پا ننشستند و با توطئه‌ها و شیوه‌های مختلف قصد از بین بردن انقلاب اسلامی یا انحراف آن را داشتند که تاکنون جز شکست و خواری چزی نصیب آن‌ها نشده است.
- ۳— عمران و آبادانی کشور : رسیدگی به امور محرومان و روستاییان، ارتقای شرایط زندگی افراد محروم و زحمت‌کش،

برخوردار شدن اکثریت مردم از امکانات مناسب زندگی، ساختن جاده‌ها و راه‌ها، آبرسانی و برق‌رسانی به مناطق روستایی و محروم، گسترش کارخانجات و مراکز صنعتی در سراسر کشور، گسترش صادرات غیر نفتی و ... بخشی از این خدمات و پیشرفت‌هاست.

۴- شکوفایی و پیشرفت علمی : با پیروزی انقلاب اسلامی و بهره‌گیری از فرهنگ ناب محمدی (ص)، حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها گسترش یافت و امکان ادامه تحصیل برای همگان فراهم شد. با شکوفایی علمی کشور نتایج بسیار شگفت‌انگیزی در عرصه علم و فناوری به دست آمد. دست یابی به فناوری هسته‌ای، پیشرفت در علوم فضایی و پرتاب ماهواره به فضا، اختراع و تولید داروها و دستگاه‌ها و ابزار پژوهشی و درمانی، ساخت سلاح‌های پیشرفته مانند موشک‌های دور برد و سایر تجهیزات دفاعی، بخشی از این پیشرفت‌ها می‌باشد.

۵- حمایت و کمک‌های همه جانبه از مظلومان در سراسر جهان : با توجه به استکبارستیزی انقلاب اسلامی، محرومان و مستضعفان دنیا از پشتوانه معنوی رهبری نظام و ملت ایران بهره‌مند شدند.

این حمایت‌ها باعث شد که ملت‌های مظلوم فلسطین، لبنان، افغانستان و ... در مبارزه با اشغالگران کشورشان احساس تنهایی نکرده و با ایمان و توکل بر خداوند با ستمگران مبارزه کنند.

ایران بارها اعلام کرده است که خواهان صلح، دوستی و برادری با همه کشورها (به جز رژیم اشغالگر سرزمین فلسطین) است، زیرا حمایت از محرومین و ستم‌دیدگان را وظیفه انسانی و دینی خود می‌داند.

۶- بیداری ملت‌ها

امروزه جمهوری اسلامی ایران، الگوی مردم انقلابی و حق طلب در سراسر جهان است. هر کس که می‌خواهد دیکتاتور و فرعون زمان خود را سرنگون کند، از ایران و تجربه‌های آن درس می‌گیرد. بیداری ملت‌های مسلمان در منطقه خاورمیانه و کشورهای شمال آفریقا و ... را می‌توان نمونه‌هایی از تأثیرپذیری و الگوگیری ملت‌های مظلوم دنیا از انقلاب اسلامی ایران دانست.

حفظ و تداوم انقلاب اسلامی

امام راحل (ره) و جانشین شایسته‌اش حضرت آیت الله خامنه‌ای؛ بارها سفارش کرده‌اند که حفظ و دفاع از انقلاب اسلامی مهم‌تر از پیروزی آن است.

دشمنان قسم خورده‌این نظام مقدس پس از توطئه‌های فراوان مانند کودتا، تحمیل جنگ هشت ساله به ایران و محاصره اقتصادی دست از تلاش برای نابودی انقلاب ما برنداشته‌اند.

در حال حاضر خطرناک‌ترین روش دشمن جنگ نرم^۱ و استفاده از روش‌های ضد فرهنگی و رواج فساد اخلاقی و بی‌بند و باری در جامعه، هدف قرار دادن قشر جوان، ایجاد بدینی نسبت به اسلام و قوانین آن و ایجاد اختلاف بین مردم است. راه حفظ و ادامه انقلاب ما، همان رمز پیروزی آن یعنی : «ایمان به خدا، وحدت مردم و پیروی از رهبری» است که در پرتو بصیرت و هوشیاری حاصل می‌شود.

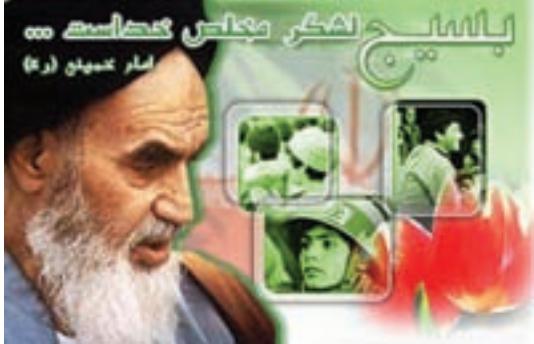
خداآوند در آیه ۵ از سوره قصص، در قرآن کریم به بندگان خود چنین وعده داده است :

«و ما اراده کردیم تا بر مستضعفان روى زمین منت نهاده و آنان را پیشوایان مردم گردانیم و آن‌ها را وارثان زمین کنیم.»

ما دانش‌آموزان با اعتقاد به قرآن کریم با خدای خود عهد می‌بندیم تا با استفاده از تفکر و تعقل، کسب علم و دانش و با اخلاق نیکو و عمل صالح، زمینه‌ساز ظهور حجت حق حضرت مهدی (عج) باشیم، تا عدالت، صلح و برادری در سرتاسر جهان حاکم گردد.

۱- در درس نهم با جنگ نرم آشنا می‌شویم.

درس چهارم

بسیج، مدرسه عشق

کلمه بسیج با انقلاب اسلامی، امام خمینی، ولایت، دفاع مقدس، ایثار و شهادت رابطه ناگستنی دارد. این رابطه باعث شده که بسیج همواره حافظ و نگهبان ارزش‌ها و دستاوردهای انقلاب اسلامی باشد.

بسیج مدرسه عشق، مکتب شاهدان و شهیدان گمنامی است که پیروانش بر گلستانهای رفیع آن اذان شهادت و رشادت سرداده‌اند.

امام خمینی (ره)

چگونگی تشکیل بسیج

یکی از عوامل مهم پیروزی و استمرار انقلاب اسلامی، حضور بالغیزه مردم در تمام صحنه‌های مورد نیاز سیاسی و اجتماعی جامعه است.

همان‌طور که شما دانش‌آموزان عزیز می‌دانید، با پیروزی انقلاب اسلامی توطئه‌های همه‌جانبه دشمنان برای خاموش کردن شعله‌های فروزان نظام جمهوری اسلامی ایران شروع شد.^۱

در چنین شرایطی تنها عاملی که می‌توانست مانع موققیت دشمنان نظام شود، حضور مستمر و سازماندهی شده مردم بود، زیرا حضور انسان‌های مؤمن و بالغیزه، فداکار و آموزش دیده، همچون سدی محکم در برابر توطئه‌گران مانع تحقق اهداف آن‌ها می‌شود.

امام خمینی (ره) به عنوان رهبر اندیشمند و آینده‌نگر نظام اسلامی ایران، این ضرورت را به درستی تشخیص داده و در تاریخ ۵ آذر ۱۳۵۸ دستور تشکیل ارتش بیست‌میلیونی (بسیج) را صادر فرمود. زمانی که بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران دستور تشکیل بسیج را صادر کرد کمتر کسی می‌توانست فکر کند که این آینده‌نگری چه نقشی در حفظ و بقای نظام نوپای اسلامی ایران خواهد داشت.

مفهوم بسیج

مفهوم بسیج با دفاع از اصول و ارزش‌های دینی، مقاومت در برابر دشمنان، پایداری در مقابل متجاوزان و ایثار و فداکاری برای حفظ استقلال و سربلندی می‌باشد.

۱- در رابطه با این توطئه‌ها در درس دفاع مقدس نکاتی اشاره شده است.

برهmin اساس حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، فرمانده کل قوا، بسیج را این‌گونه تعریف کردند: «بسیج عبارت است از مجموعه‌ای که در آن پاک‌ترین انسان‌ها، فداکارترین و آماده به کارترین جوانان کشور، در راه اهداف عالی این امت، و برای به کمال رساندن و به خوبی‌بختی رساندن این کشور جمع شده‌اند.»

نقش بسیج در دفاع از سرزمین اسلامی ایران

هنوز ۹ ماه از فرمان امام خمینی مبنی بر تشکیل بسیج نگذشته بود که صدام، با حمایت قدرت‌های سلطه‌گر، جنگی را بر کشور متحمل کرد که ۸ سال طول کشید.

در شرایط آن روز که ارتش و سپاه پاسداران تجهیزات مناسب، نیروی انسانی کافی و آمادگی لازم برای ورود به یک جنگ گسترشده را نداشتند، جمعی از انسان‌های مؤمن، فداکار و مقاوم با عنوان بسیجی به کمک مدافعان میهن شتافتند و با همراهی نیروهای بالیمان و شجاع ارتش و سپاه، در راه دفاع از سرزمین‌شان حماسه‌هایی آفریدند که ملت ایران هرگز آن را فراموش نخواهد کرد.

در آن زمان که همه دشمنان نظام نوپای اسلامی به کمک صدام شتافتند و تمام امکانات و تجهیزات نظامی موردنیاز را در اختیار او گذاشتند، سلاح نیروهای بسیجی ایمان، اعتقاد، ایشار و فداکاری بود که به وسیله آن به مقابله دشمن رفتند و پس از ۸ سال پایداری و ایستادگی متجاوزین را از خاک میهن بیرون راندند.

ابزار دشمن عبارت از تجهیزات است. تجهیزات در مقابل نیروی ایمان و شور و عشق و اراده مردم، کارایی ندارد. مدرن‌ترین تجهیزات در مقابل یک نیروی مقاوم ایستاده شهادت طلب، از کار بازمی‌ماند.

مقام معظم رهبری

نیروهای بسیجی مردم عادی کوچه و خیابان‌های میهن اسلامی ما بودند که پس از تجاوز دشمن به کشورشان، احساس تکلیف کردند و برای دفاع از سرزمین ایران به مناطق جنگی شتافتند.

رزمندگان بسیجی معتقد بودند که برای حفظ استقلال جمهوری اسلامی ایران و ارزش‌های بهدست آمده از انقلاب اسلامی باید در مقابل متجاوزین پایداری کرد.

آنها دفاع در برابر ظالمین را از سرور شهیدان حضرت امام حسین (ع) آموخته بودند، و شهادت در این راه مقدس را پاداشی بزرگ از جانب خداوند می‌دانستند.

کسانی که در دوران پرافتخار ۸ سال دفاع از سرزمین اسلامی ایران در برابر صدام متjaوز مبارزه می‌کردند، با وجود آن که می‌دانستند احتمال شهادت در این راه بسیار است، هیچ وقت ترس و تردید به دل راه ندادند.

آن‌ها مطمئن بودند که اگر در این راه به شهادت برسند، جوانان دیگری هستند که پرچم مقاومت را در دست بگیرند و راه آنها را ادامه دهند. شهیدان دوران دفاع مقدس الگوهای ماندگار ایثار، فداکاری و شجاعت هستند که ملت ایران و خصوصاً جوانان میهن ما هرگز آن‌ها و راه پرافتخارشان را فراموش نخواهند کرد.

در این قسمت از درس با یکی از جوانترین فرماندهان شهید دوران دفاع مقدس آشنا می‌شویم.

شهید حسن باقری را بهتر بشناسیم

روز ۲۵ اسفند سال ۱۳۳۴ در یکی از محله‌های تهران کودکی به دنیا آمد که خانواده مذهبی این کودک نام غلامحسین را برای او انتخاب کردند. غلامحسین در سال ۱۳۵۴ پس از گرفتن دیپلم ریاضی در کنکور سراسری شرکت کرد و در رشته دامپروری دانشگاه ارومیه پذیرفته شد. او در سال ۱۳۵۶ به علت فعالیت‌های مذهبی و سیاسی از دانشگاه اخراج و در همان سال به خدمت سربازی اعزام شد، اما با فرمان امام خمینی مبني بر فرار سربازان از پادگان‌ها، سربازی را ترک کرد و به صفت مبارزان پیوست. او در دوران مبارزه با رژیم شاه نام مستعار حسن باقری را برای خود انتخاب کرد، نامی که بعدها در سپاه پاسداران و دوران دفاع مقدس نیز برایش باقی ماند.

حسن باقری در سال ۱۳۵۸ در کنکور سراسری دانشگاه‌ها در رشته علوم انسانی شرکت کرد و در رشته حقوق دانشگاه تهران پذیرفته شد.

او در اوایل سال ۱۳۵۹ به عضویت سپاه پاسداران درآمد و از ابتدای جنگ تحملی تحصیل در دانشگاه را رها و دفاع از سرزمین ایران اسلامی را انتخاب کرد. باقری پس از حضور در مناطق جنگی جنوب کشور، واحد اطلاعات و عملیات سپاه را به منظور دست‌یابی به اطلاعات دقیق از مواضع نیروهای دشمن را هاندازی کرد.

حسن باقری با وجود جوانی، به علت داشتن استعداد، توانایی فوق العاده و دارا بودن لیاقت و شجاعت به عنوان یکی از معاونان ستاد عملیات جنوب کشور انتخاب شد و در شکستن محاصره شهر سوسنگرد توسط رزم‌ندگان اسلام نقش مؤثری ایفا کرد. او همچنین به عنوان فرمانده یکی از محورها در عملیات ثامن‌الائمه که منجر به شکستن محاصره آبادان شد، ایمان و شجاعت خود را در راه دفاع از میهن آشکار کرد.

شهید باقری هنگامی که فرمانده قرارگاه‌های عملیاتی نصر و کربلا بود نقش بسیار مؤثری در عملیات‌های فتح المبین، بیت المقدس و رمضان داشت.

او یکی از طراحان عملیات بزرگ بیت المقدس بود. طرحی که طی ۲۰ شب‌نیروز در قرارگاه عملیاتی کربلا، با حضور فرماندهانی همچون شهید علی صیاد شیرازی، غلامعلی رشید، محسن رضایی، یحیی رحیم صفوی و تعداد دیگری از فرماندهان ارتش و سپاه بررسی شد و سپس به تصویب نهایی رسید. شهید باقری معمولاً یک یا دو ساعت پس از هدایت اولیه نیروهای عملیاتی، در منطقه نبرد حضور می‌یافتد و وضعیت مناطق تصرف شده را از روی نقشه با اهداف از پیش تعیین شده نظارت و مراقبت می‌کرد.

سرلشکر رحیم صفوی از همزمان شهید باقری می‌گوید: حسن باقری جزء طراحان عملیات‌های مهمی از جمله شکستن محاصره آبادان، فتح المبین و آزادسازی خرمشهر بود. سردار صفوی معتقد است که باقری به حق یکی از نوابغ جنگ تحملی است. شهید باقری هر شب پیش از خواب عملکرد آن روزش را یادداشت می‌کرد و معمولاً آخرین نفری بود که به خواب می‌رفت. او در سخت‌ترین شرایط نیز صبور و آرام بود و با خونسردی و تدبیر عمل می‌کرد.

شهید باقری با حمایت مقام معظم رهبری که در آن زمان نماینده امام خمینی در شورای عالی دفاع بودند در یکی از جلسات شورا شرکت می‌کند و در حضور فرماندهان عالی رتبه ارتش و مسئولین کشور پای تابلو می‌رود و در کمال خونسردی و اطمینان با

استفاده از نقشه، وضعیت نیروهای دشمن را در منطقه عملیاتی ترسیم و مشخص می‌کند که آن‌ها در چه نقاطی چه تعداد تانک دارند، خاکریزها و میدان میان آن‌ها در کجا واقع است و تمام فرماندهان و مسئولین حاضر در آن جلسه شهید باقی را تحسین می‌کنند که این جوان چگونه و از کجا این اطلاعات را به دست آورده است.

استعداد و خلاقیت شهید باقی در کنار ایمان، شجاعت و درایت آن شهید، مورد تحسین تمام کسانی بود که او را از تزدیک می‌شناختند.

سرانجام حسن باقی یکی از فرماندهان جوان دوران دفاع مقدس در ۹ بهمن سال ۱۳۶۱ و هنگامی که در منطقه عملیاتی فکه مشغول شناسایی نیروهای دشمن برای اجرای عملیات بعدی بود، مورد اصابت گلولهٔ خمپاره قرار گرفت و روح بزرگش به شهدای اسلام پیوست.

بسیج پس از دوران دفاع مقدس

پس از پایان جنگ تحمیلی، دشمنان انقلاب اسلامی به این نتیجه رسیدند که با تهاجم نظامی نمی‌توانند به اهداف خود برسند. به همین جهت نوع تهاجم از نظامی به فرهنگی و از جنگ سخت به جنگ نرم تغییر کرد.^۱ تغییر در شیوه تهاجم دشمنان باعث شده تا شیوه دفاع نیز متناسب با آن انتخاب شود. بنابراین در شرایط کنونی وظیفه مهم سازمان بسیج و نیروهای بسیجی مقابله با تهاجم فرهنگی و جنگ نرم دشمنان است.

بسیج و اقسام مختلف مردم

برای این که همهٔ گروه‌های مردمی بتوانند در حفاظت از دستاوردهای انقلاب اسلامی نقش داشته باشند، بسیج دانشآموزی، بسیج دانشجویی، بسیج فرهنگیان و ... به وجود آمده است تا افراد مؤمن و معتقد به نظام جمهوری اسلامی بتوانند در حفظ و استمرار حرکت انقلاب اسلامی سهیم باشند.

بسیج دانشآموزی

بسیاری از رزمندگان دوران دفاع مقدس جوانان دانشآموزی بودند که با صدور فرمان امام خمینی (ره) برای مقابله با دشمن متجاوز، احساس وظیفه کردند و دفاع از دین و سرزمین خود را بر ماندن در کلاس ترجیح دادند.

آن‌ها دانشآموزان مکتب امام حسین (ع) بودند و درس مبارزه با ظلم و مقاومت در برابر ظالم را از آن حضرت آموخته بودند.

۳۶۰۰ نفر از دانشآموزان کشورمان، در طول ۸ سال دفاع مقدس به شهادت رسیدند تا سرزمینی که جوانانش برقم یا حسین (ع) را در دست دارند، ایستاده و پایدار بماند.

در راستای اهداف مقدس دانشآموزان شهید، بسیج دانشآموزی تلاش می‌کند با جذب دانشآموزان علاقمند، در مسیر رشد علمی و معنوی و پیشرفت جامعه اسلامی حرکت نماید.

۱- شما دانشآموزان عزیز در درس اول این کتاب با تهاجم فرهنگی آشنا شدید و در درس ۹ با جنگ نرم و جنگ روانی آشنا خواهید شد.

به همین جهت و به منظور رسیدن به اهداف ارزشمند نظام اسلامی و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی، موارد زیر جزء برنامه‌ها و وظایف بسیج دانشآموزی می‌باشد :

۱- تقویت اعتقادات دینی و آگاهی سیاسی دانشآموزان؛

۲- تربیت دانشآموزانی منطبق با الگوهای دینی؛

۳- مشارکت دانشآموزان در زمینه‌های فرهنگی، سیاسی، سازندگی

و ...؛

۴- تقویت توان علمی دانشآموزان و تشکیل انجمن‌های علمی و

ادبی؛

۵- آموزش رشته‌های مختلف ورزشی و برگزاری اردوهای متنوع و

با نشاط.

یکی از فعالیت‌های مهم بسیج دانشآموزی برگزاری اردوهای راهیان نور است که با هدف آشنا کردن دانشآموزان با ارزش‌های دفاع مقدس از طریق مشاهده مناطق عملیاتی صورت می‌گیرد.

فعالیت‌های بسیج

همان‌طور که اشاره شد در دوران کنونی، مهم‌ترین وظایف بسیج، فعالیت‌های غیرنظامی و فرهنگی است که به شرح زیر می‌باشد.

۱- فعالیت‌های علمی و پژوهشی : بسیج در این رابطه تلاش می‌کند تا کشور با سرعت بیشتری در مسیر رشد علمی حرکت کند.

برخی از فعالیت‌های بسیج در این زمینه عبارتند از :

الف) تلاش درجهت تربیت نیروی انسانی معهده و متخصص؛

ب) کشف و پرورش استعدادهای علمی کشور؛

ج) تشویق و معرفی مخترعان و متفکران بسیجی.

۲- فعالیت‌های فرهنگی و هنری : فعالیت‌های فرهنگی و هنری بسیج در راستای پیشرفت‌های فرهنگی و رشد معنویت در جامعه و پرکردن بخشی از اوقات فراغت جوانان از طریق انجام فعالیت‌های مفید و سالم صورت می‌گیرد.

برخی از این فعالیت‌ها به شرح زیر می‌باشد :

الف) تشکیل کانون‌های فرهنگی و انجام فعالیت‌های قرآنی؛

ب) برگزاری مسابقات و جشنواره‌های فرهنگی و هنری؛

ج) فعالیت در زمینه گسترش امر به معروف و نهی از منکر.

۳—**فعالیت‌های سیاسی** : در این رابطه بسیج زمینه‌ساز رشد سیاسی و حضور مردم در صحنه‌های سیاسی جامعه است. بسیج تلاش می‌کند در ایجاد وحدت ملی، پیوند مردم با ولایت و ... نقش مؤثری داشته باشد.

برخی از فعالیت‌های این بخش عبارتند از :

الف) تلاش در جهت بالا بردن آگاهی سیاسی مردم؛

ب) حضور در صحنه‌های مهم سیاسی، اجتماعی مانند انتخابات، راهپیمایی‌ها، نمازهای جمعه و جماعت و ...

ج) ترویج و تبلیغ اندیشه‌های سیاسی امام خمینی و مقام معظم رهبری.

۴—**فعالیت‌های سازندگی و امدادرسانی** : در این رابطه بسیج می‌کوشد با نهادهای مختلف همکاری نموده و در سازندگی میهن اسلامی مشارکت نماید.

برخی از این فعالیت‌ها عبارتند از :

محروم؛

الف) برگزاری اردوهای جهادی بهمنظور سازندگی روستاهای مناطق

درمان و ...؛

ج) همکاری با دولت در اجرای طرح‌های اجتماعی، سازندگی، بهداشت و

۵—**فعالیت‌های ورزشی** : بسیج سعی می‌کند با برنامه‌های زیر بخشی از اوقات فراغت جوانان را با ورزش پرنموده و از این راه در رشد ورزش کشورمان نقش مؤثری داشته باشد.

الف) تشکیل کانون‌های ورزشی بسیج؛

ب) گسترش ورزش‌های همگانی، محلی و بومی؛

ج) تقویت ورزش قهرمانی مناسب با فرهنگ اسلامی؛

د) ترویج فرهنگ جوانمردی در ورزش.

هشت سال دفاع مقدس

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، کشور ما از یک نظام وابسته به قدرت‌های بیگانه تبدیل به یک نظام مستقل به نام جمهوری اسلامی ایران شد. پایگاه‌های نظامی بیگانگان در کشور ما برچیده و کلیه مستشاران نظامی ارتش که بیشتر آن‌ها آمریکایی بودند، از میهن ما خارج شدند و بسیاری از نظامیان وابسته به حکومت شاه نیز از ارتش ایران پاکسازی شدند. حکومت کشور ما که تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، دوست و متحد رژیم اشغالگر سرزمین فلسطین بود، تبدیل به دشمن اشغالگران قدس عزیز و دوست مردم مظلوم فلسطین شد. از آن پس، دیگر ایران پایگاه بیگانگان در منطقه خاورمیانه نبود، بلکه تبدیل به دوست و یاور مظلومان و ستم‌دیدگان شد.

با سقوط نظام شاهنشاهی، سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران براساس حمایت از مظلومان و مسلمانان و مخالفت با قدرت‌های ستمگر شکل گرفت. برای قدرت‌هایی که تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی از کشور ما به عنوان نماینده خود در منطقه استفاده می‌کردند، قابل تحمل نبود که ایران اسلامی در جهت مخالفت با منافع ناحق آن‌ها عمل نماید. این عوامل باعث شد که بلاfacسله پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گروهک‌های ضدانقلاب با حمایت و تحریک بیگانگان و با شعارها و عنوانی فریبند در جهت خواست و منافع دشمنان فعالیت نمایند.

تورو شخصیت‌های برجسته و انقلابی میهن همچون شهید سرلشکر محمدولی قرنی، شهید مرتضی مطهری، شهید دکتر محمد مفتح و ...، تحریک قومیت‌ها برای خودمختاری، فعالیت مسلحانه گروه‌های ضدانقلاب در برخی از شهرها و مناطق مرزی کشور و ... که همگی از طرف بیگانگان و دشمنان ملت ایران سرچشمه می‌گرفت، بخشی از حوادثی بود که به منظور ازین بردن و یا منحرف کردن انقلاب اسلامی صورت گرفت ولی تمامی آن‌ها با رهبری هوشمندانه امام خمینی (ره) و مقاومت و پایداری مردم ایران با شکست مواجه گردید. علاوه بر این مشکلات، ارتش کشور ما در آغاز حمله صدام به ایران، به علت خروج مستشاران نظامی خارجی، اعدام چند نفر از سران نظامی که در کشتار مردم بی‌گناه نقش داشتند، فرار تعدادی از فرماندهان و پاکسازی تعدادی از نظامیان وابسته به حکومت شاه، از انسجام و استحکام لازم برای دفاع در مقابل متجاوزین برخوردار نبود. همچنین سپاه پاسداران یک نهاد انقلابی نوپا بود که تازه، در اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۸ تأسیس شده بود و به همین جهت نیروی انسانی لازم، امکانات مورد نیاز و آمادگی کافی برای مقابله با یک تهاجم وسیع به کشور را نداشت.

در چنین شرایطی صدام که وقوع انقلاب اسلامی در ایران را به ضرر حکومت دیکتاتوری خود می‌دانست، با تحریک و حمایت قدرت‌های سلطه‌گر، تهاجم و تجاوز سراسری خود را در طول بیش از ۱۲۰۰ کیلومتر از مرزهای جنوب و غرب سرزمین ما آغاز کرد.

صدام با ارتش مجهزی که فرماندهی آن را خودش بر عهده داشت، فکر می‌کرد که در مدت یک هفته با اشغال میهن ما بخشی از این سرزمین را به کشور عراق ملحق خواهد کرد.

چگونگی تهاجم نظامی ارتش صدام به کشورمان را از زبان یکی از دانشآموزان خرمشهری آن دوران باهم می‌خوانیم.

«روز سی و یک شهریور ماه ۱۳۵۹ ساعت بین ده و نیم، یازده صباح بود که با غرش دهها هوایپما سراسیمه، بیرون دویدیم. شاید ۲۰° هوایپما همزمان در آسمان خرمشهر برخواز می‌کردند. زن و مرد و بچه همگی وحشت‌زده و هراسان به کوچه‌ها ریخته پومند.

چند دقیقه بعد همگی بی اختیار به سوی نیزاری که در پشت منطقه مسکونی قرار داشت، هجوم بردیم. صدای انفجارهای ناشی از بمباران همه را تکان داد. دقیقاً معلوم نبود کجا را زده‌اند اما از طرف گمرک و نیروی دریایی دود غلیظی به آسمان بلند یود.

رادیو را روشن کردیم تا بینیم چه خبر است اما بی فایده بود. انگار تمام کشور غافلگیر شده بود. از آن ساعت تا ۲ بعدازظهر که رادیو از شروع رسمی جنگ توسط رژیم بعضی عراق خبر داد، صدبار مردم و زنده شدیم. شب در مسجد جامع قیامتی بود، همه آمده بودند تا بینند چه باید کرد...»^۱

صدام حاکمی ظالم، دیکتاتور و قدرت‌طلب بود که با حمایت و پشتیبانی قدرت‌های استکباری قصد داشت با حمله به ایران، غارت منابع اقتصادی و اهانت به فرهنگ و اعتقادات دینی ملت ما، استقلال و عزت ما را زیر پا بگذارد. اما نه صدام و نه حامیان تجاوز به خاک میهن ما، نمی‌دانستند که وقتی پای اعتقادات و استقلال سرزمین ایران در میان باشد، ملت ما ساکت نمی‌نشیند و با تمام توان ایستادگی و مقاومت می‌کند.

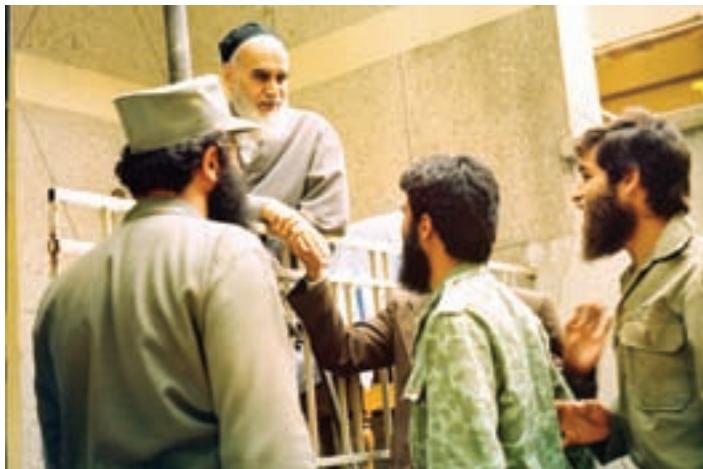
ارتش صدام در تهاجم نظامی به کشور ما که در ۳۱ شهریور ماه ۱۳۵۹ آغاز شد، بخش وسیعی از مناطق جنوب و غرب ایران را به اشغال خود درآورد. شما در نقشه زیر مناطق اشغال شده توسط مت加وزان را مشاهده می‌کنید.

پرسش : با استفاده از نقشه، شهرهای اشغال شده توسط ارتش صدام را در جدول زیر بنویسید.

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز

امام خمینی به عنوان رهبر و راهنمای مردم با اعتماد و اطمینانی که از ایمان او به قدرت خداوند سرچشمه می‌گرفت، ملت بزرگ ایران را به ایستادگی و نترسیدن از دشمن دعوت نمود : «من از ملت بزرگ ایران خواهانم که در هر مسئله‌ای که پیش می‌آید، قوی باشند، قدرتمند باشند، متکی به خدای تبارک و تعالی باشند و از هیچ چیز باک نداشته باشند. ما از آن قدرت‌های بزرگ نترسیدیم، این [صدام] که قدرتی ندارد، عراق که چیزی نیست.»

چند نفر از رزمندگان اسلام در ملاقات با امام خمینی (ره)

پایداری خرمشهر

خرمشهر مظهر پایداری و مقاومت مردم ایران در طول هشت سال دفاع مقدس شد. زیرا پیرو و جوان خرمشهری و نیز رزمندگانی که از شهرهای مختلف ایران خود را به آنجا رسانیدند، در مقابل چند لشکر مجهز به توپ و تانک دشمن برای حفظ این شهر مقاومت کردند. یکی از آن رزمندگان، نوجوان ۱۴ ساله‌ای به نام بهنام محمدی بود که با وجود سن کم و جثه کوچک، مردانه در مقابل دشمن ایستادگی کرد : توصیف این رزمنده نوجوان را از زبان یکی از شاهدان واقعه می‌خوانیم : «...بهنام محمدی به سبب کوچکی جثه اش کمتر توجه دشمن را جلب می‌کند. غالباً سرکوههای خیابان‌های فرعی به دیده‌بانی می‌پردازد و بچه‌ها را از نقاط نفوذ دشمنان مطلع

می‌سازد. علاوه بر این، با شجاعت، زرنگی، شادابی و حرف‌های بچگانه به رزمندگان روحیه می‌بخشد. در این روزها که فشار سختی بر جسم و جان پچه‌ها وارد می‌آید، مشاهده نوجوانی ۱۴ ساله که از فرط کوچکی تنگ ژ-۳ اش روی زمین کشیده می‌شود و عاشق امام، انقلاب و شهادت است، تسکین بر دردهاست. بهنام برادر ترکشی که به قلب کوچکش اصابت کرده است، همه را در فراق خود می‌سوزاند...»^۱

نوجوان شهید بهنام محمدی

سرانجام در روز چهارم آبان ماه ۱۳۵۹ خرمشهر قهرمان که شاهد ایستادگی و حماسه‌آفرینی فرزندان رشید ملت ایران بود، پس از ۳۴ روز مقاومت و پایداری به اشغال ارتش صدام درآمد.

پس از سقوط خرمشهر، اشغالگران بر روی دیوارهای شهر نوشتند:

«جئنا لنبقی» (آمده‌ایم تا بمانیم). مطبوعات رژیم صدام نیز به صورت رسمی اعلام کردند. «محترم خرمشهر» سرزمین اجدادی ماست و نیروهای مسلح عراق آن شهر را برای ابد باز پس گرفتند.

شخص صدام نیز سرمست از این پیروزی ادعا کرد: «اگر ایرانی‌ها بتوانند خرمشهر را پس بگیرند، من کلید شهر بصره را به آن‌ها خواهم داد.»

پرسش: به نظر شما ایمان به خدا چه رابطه‌ای با استقامت و پایداری مردم در برابر دشمنان دارد؟

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانش آموز

هم‌زمان با اشغال خرمشهر و چند شهر دیگر، شهر مقاوم آبادان نیز در محاصره دشمن قرار گرفت و هر لحظه امکان داشت با از دست رفتن این شهر، دیگر شهرهای استان خوزستان نیز با خطر جدی مواجه شوند. اما مردم و رزمندگان مقاوم با استفاده از تجربیات بهدست آمده از مقاومت در خرمشهر، دشمن را در چند کیلومتری شهر آبادان متوقف کردند ولی شهر برای مدتی در محاصره ماند. در چنین وضعیتی امام خمینی (ره) به عنوان فرمانده کل قوا به نیروهای مسلح ایران دستور شکسته شدن محاصره آبادان را صادر نمودند. با این پیام نیروهای رزمندگانه ارتش و سپاه به همراه رزمندگان بسیجی در مهر ماه ۱۳۶۰ در عملیاتی به نام «ثامن‌الائمه» برخی از مناطق اشغال شده را آزاد نموده و محاصره آبادان را درهم شکستند.

این عملیات خودباری و اعتماد به نفس فرماندهان و رزمندگان را افزایش داد و باعث شد تا نیروهای رزمنده با ایمان و توکل بر خدا در چند عملیات متوالی، بخش‌های دیگری از مناطق اشغال شده کشورمان را از متجاوزان پس بگیرند. پس از این عملیات‌ها دشمنان نیز اعتراف کردند که متجاوزان در مقابل ایمان و جهاد رزمندگان توان مقاومت ندارند:

«یک نیروی عجیب و غریب نظامی از سربازان حرفه‌ای، روحانیان، شبه نظامیان محلی و بچه‌های مدرسه‌ای ۱۳ ساله که همگی با یک التهاب اسلامی شدید به یکدیگر متصل می‌شوند، بن‌بست طولانی جنگ خلیج فارس را با تارو مار کردن نیروهای سنگر گرفته عراقی شکستند.»^۱

آزادسازی خرمشهر

پس از آزاد شدن مناطقی از خوزستان در چند عملیات بی‌دریی توسط رزمندگان ارتش، سپاه و نیروهای بسیجی که با هدایت و رهبری امام خمینی و ایمان و ایثار رزمندگان بهدست آمد، زمان آن فرارسید تا فرزندان مقاوم ملت ایران با توکل بر خداوند و جهاد و ایثار در راه خدا، خرمشهر را از متجاوزان پس بگیرند.

مسجد جامع خرمشهر پس از آزادسازی

۱- نشریه نیویورک تایمز، ۷ آوریل ۱۹۸۲ (۱۳۶۱/۱/۱۸)

عملیات بیت المقدس به منظور آزادسازی خرمشهر در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۰ آغاز شد و در چهار مرحله که جمماً ۲۳ روز طول کشید، بخش‌هایی از خاک میهن آزاد شد و متراوین که آمده بودند تا بمانند در مقابل ایمان و اراده رزم‌نگان اسلام توان مقاومت را از دست دادند.

ارتش صدام با دادن تلفات زیاد و به اسارت درآمدن بیش از ۱۸۰۰۰ نفر از نیروهایش درهم شکست. سرانجام در تاریخ سوم خرداد ماه سال ۱۳۶۱ خرمشهر قهرمان آزاد شد و پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران بار دیگر بر فراز گلستانهای مسجد جامع این شهر به اهتزاز درآمد.

 پرسش : چرا امام خمینی (ره) پس از فتح خرمشهر به دست رزم‌نگان اسلام فرمود : «خرمشهر را خدا آزاد کرد..»

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانش‌آموز

پس از آزادسازی خرمشهر، رزم‌نگان شجاع میهن در طی عملیات‌های متعددی بخش‌های دیگری از مناطق اشغال شده کشورمان را از متراوین پس گرفتند که در زیر به چند مورد از عملیات‌های مهم اشاره می‌شود :

- ۱—عملیات خیر : در این عملیات جزیره مجnoon به مساحت ۱۶۰ کیلومتر مربع آزاد شد.
- ۲—عملیات بدر : در این عملیات بخش وسیعی از مناطق مهم و نفت‌خیز هورالههیز و چندین روستای منطقه آزاد شد.
- ۳—عملیات کربلای ۱ : در عملیات کربلای یک شهر مرزی مهران از متراوین پس گرفته شد.
- ۴—عملیات کربلای ۵ : در عملیات کربلای ۵ که در منطقه شلمچه انجام شد و ۴۵ روز طول کشید، ماشین جنگی دشمن منهدم شد و تعداد زیادی از نیروهای متراوین از بین رفتند.

سرانجام پس از آنکه بخش‌های وسیعی از مناطق اشغال شده کشورمان توسط رزمدگان پرتوان میهن اسلامی از مت加وزین پس گرفته شد، جمهوری اسلامی ایران آمادگی خود را برای پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد اعلام کرد و درنهایت در مرداد ماه سال ۱۳۶۷ با پذیرش قطعنامه توسط ایران و عراق، جنگ هشت ساله به پایان رسید.

اگرچه جنگ تحملی عراق علیه ایران با پذیرش توافق جنگ توسط طرفین به پایان رسید اما ما خود را پیروز این میدان می‌دانیم، زیرا :

۱— مهم ترین هدف دشمنان از تحمیل جنگ هشت ساله، ساقط کردن نظام جمهوری اسلامی ایران بود که با دفاع قهرمانانه مردم میهن، به این هدف نرسیدند.

۲— هدف دیگر دشمنان از تجاوز به ایران، جدا کردن خوزستان از میهن عزیز ما بود که با ایثارگری‌های رزمدگان، موفق به این عمل نشدند.

۳— هدف دیگر دشمنان ما لغو قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر^۱ و از بین بردن حق حاکمیت ایران بر اروندرود بود که با مقاومت و پایداری ملت ما این هدف هم تحقق پیدا نکرد.

۴— علاوه بر موارد فوق، ما در این جنگ اجازه ندادیم حتی یک وجب از خاک میهن‌مان در اشغال مت加وزان باقی بماند.

از این رو وقتی دفاع و پایداری ملت ما باعث شد که هیچ‌بک از اهداف دشمنان تحقق پیدا نکند، می‌توانیم ادعا کنیم که ما پیروز میدان جنگ هستیم.

در کنار مواردی که به عنوان دلایل پیروزی در جنگ به آن اشاره کردیم، در دوران دفاع مقدس شاهد اتحاد و همبستگی ملت، تبعیت مردم از رهبری نظام و همکاری با مسئولین بودیم.

در این جنگ تمام افسار مردم از سراسر کشور مشارکت داشتند، بهنحوی که تمام قومیت‌های ایرانی با همه توان خود برای حفظ کشورشان در جبهه‌ها حضور یافتدند و پیروان کلیه ادیان الهی نیز از سرمیشان دفاع کردند.

در دوران دفاع از کشور آن عده از مردم هم که به هر دلیلی نمی‌توانستند در مناطق جنگی حضور داشته باشند، با ارسال کمک‌های نقدی و غیرنقدی و پشتیبانی‌های معنوی، فرزندان این آب و خاک را یاری و حمایت کردند.

زن و مرد و پیر و جوان این ملت در دفاع از کشورشان در کنار هم بودند تا پرچم سه رنگ میهن عزیز ما همچنان همراه با سرود جمهوری اسلامی ایران به اهتزاز درآید.

چرا دفاع مقدس؟

ما دوران هشت ساله جنگ تحملی را «دفاع مقدس» می‌دانیم، زیرا :

۱— هشت سال دفاع ما برای حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور بود؛

۲— استقامت ما در برابر ظالمین، اطاعت از فرمان خداوند برای دفع فتنه بیگانگان بود؛

۳— هشت سال مقاومت ما به منظور حفظ دین، قرآن و انقلاب اسلامی بود؛

۴— هشت سال ایستادگی ما برای دفع تجاوز دشمن و رسیدن به صلح و امنیت بود.

۱— این قرارداد در سال ۱۹۷۵ میلادی به میانی الجزایر بین کشورهای ایران و عراق منعقد شد، و براساس آن حق حاکمیت اروندرود به صورت مشترک به ایران و عراق واگذار شد، اما صدام پس از تهاجم به کشور ما، این قرارداد را جلو دوربین‌های تلویزیونی پاره کرد و اعلام نمود که آن را به رسمیت نمی‌شنناسد.

دستاوردهای داخلی هشت سال دفاع مقدس

دستاوردهای داخلی دفاع مقدس فراوان است. شما دانشآموزان عزیز در این درس با شش مورد از این دستاوردها آشنا می‌شوید. دستاوردهای بین‌المللی دوران دفاع مقدس نیز در کتاب آمادگی دفاعی دوره دیبرستان طرح خواهد شد.

۱—اعتماد به نفس و خودبازرگانی: ما در طول دوران دفاع مقدس به امکانات دفاعی نیاز داشتیم و با توجه به این که غالب کشورها از فروش این امکانات به ما خودداری می‌کردند، به این نتیجه رسیدیم که باید توانمندی‌های خود را باور کنیم و با تکیه بر ایمان و توکل بر خدا و تلاش و کوشش، نیازهای جنگ را برطرف و از میهن دفاع کنیم.

۲—تولد تفکر بسیجی: تفکر بسیجی در مدرسه عشق و جهاد امام خمینی به وجود آمد و تربیت شدگان این مدرسه، زیباترین حماسه‌های ایثار و شهادت را در دوران دفاع مقدس خلق کردند.

۳—پیشرفت در صنایع دفاعی کشور: یکی از مهم‌ترین برکات جنگ، تلاش‌های جوانان مؤمن میهن ما بود که باعث پدید آمدن این جمله زیبا شد که «نیازهای ما باید به دست خودمان برطرف گردد». ما در ابتدای جنگ برای ساخت یک گلوله معمولی همان‌توان بودیم، اما در اواخر جنگ بسیاری از نیازهای دفاعی کشور را خودمان تأمین می‌کردیم. ادامه این سیر پیشرفت باعث شد که ما اکنون توان ساخت انواع تجهیزات دفاعی برای کشور، همچون موشک‌های دوربرد را داشته باشیم.

۴—کسب تجارب نظامی: نیروهای سپاهی و بسیجی کشور در زمان تهاجم صدام، تجربه دفاع نظامی در مقابل دشمنان را نداشتند اما در طول هشت سال جنگ تحملی با تکیه بر ایمان و تلاش فراوان، رزمندگان توانمندی شدند که بزرگ‌ترین عملیات‌های نظامی را طراحی و اجرا می‌کردند.

همچنین ارتشیان مؤمن و میهن‌دوست نیز که تا آن زمان توانمندی و معلومات نظامی خود را در میدان مبارزه با دشمن تجربه نکرده بودند در طول دوران دفاع مقدس توانستند سخت‌ترین عملیات‌های زمینی، دریائی و هوایی را در میدان‌های دفاع از میهن طراحی و تجربه کنند و از آن سربلند پیرون آیند.

۵—ترویج فرهنگ ایثار و شهادت: اگرچه جنگ، ظاهری زشت و ترسناک دارد اما رزمندگان ایثارگر ما در طول هشت سال مقاومت و پایداری، صحنه‌های زیبایی پدید آورden. آن‌ها میدان مرگ را به صحنه دعا و نیایش با پروردگار خود تبدیل کردند. آن

دلیر مردان از قدرت دین در جهت تقویت ایمانشان برای دفاع از وطن استفاده کردند و به جهانیان ثابت نمودند که با سریند «باز هرها»، «یا حسین» و با شعار «الله اکبر» می‌توان در مقابل هر متجاوزی ایستادگی کرد.

۶— نقش آفرینی مساجد در دفاع از میهن : مساجد از ابتدای ظهور اسلام در نشر معارف اسلامی نقش تعیین‌کننده‌ای داشته‌اند. در دوران هشت سال دفاع، مساجد پایگاه بزرگی در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، اعزام نیروهای بسیجی، جمع‌آوری کمک‌های مردمی و ... برای کمک به مدافعان میهن بودند.

تعداد شهیدان، جانبازان و آزادگان ۸ سال دفاع مقدس

دانش‌آموزان عزیز، شما که تا اینجا با دستاوردهای دوران دفاع مقدس آشنا شدید، باید بدانید که این دستاوردها به آسانی به دست نیامده و مردم ما علاوه بر زیان‌های اقتصادی که متحمل می‌شدند، سرمایه‌های معنوی فراوانی را از دست دادند تا توانستند میهن عزیزمان را از اشغال تجاوزگران پاک کنند.

در دوران جنگ تحمیلی بیش از ۱۸۸۰۰۰ نفر از رزم‌مندگان مقاوم به شهادت رسیدند تا استقلال میهن اسلامی حفظ شود.

در همین دوران بیش از ۴۰۰۰۰ نفر از جان برکفان میهن به درجه جانبازی رسیدند، تا ارزش‌های به دست آمده از انقلاب اسلامی استمرار یابد.

در دوران دفاع مقدس بیش از ۴۲۰۰۰ نفر از مدافعان با ایمان سرزمین اسلامی ایران به اسارت ارتش صدام درآمدند که با مقاومت جانانه خود در دوران اسارت، کشور و ملت ما را سریند نمودند.

پرسش : ما چگونه می‌توانیم قدردان خون شهدا و ایثارگری جانبازان و آزادگان میهن خود باشیم؟

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانش‌آموز

درس ششم

مردان مبارز

در طول تاریخ بشر، انسان‌های موحد بسیاری بوده‌اند که تعدادی از آن‌ها به دلیل شرایط حاکم بر جامعه خود، یکتاپرستی خویش را به کلی پنهان می‌کردند و تعدادی نیز، که معمولاً در اقلیت بودند، سعی می‌کردند تا پرستش خدای یگانه را در میان خویشان و اطرافیان خود تبلیغ نمایند. آن‌ها برای تبلیغ اعتقاداتشان گاهی جان خود را نیز ایثار می‌کردند اما حاضر نبودند از اعتقادات خود دست بردارند.

با ظهور حضرت محمد (ص) پیامبر اسلام و آخرين فرستاده‌الله، دوران دیگری از مبارزه با ظلم و جهل و بتپرستی و تبلیغ پرستش خداوند یکتا آغاز شد. حضرت محمد (ص) در طول ۲۳ سال پیامبری خود سختی‌های فراوانی را تحمل نمود تا توانست مردم را در مسیر هدایت الله حرکت دهد. اصحاب و پیروان آن حضرت نیز به تناسب شرایط و موقعیتشان سعی می‌کردند تا با حرکت در این مسیر الگوهای مناسبی برای سایر مردم باشند.

از میان کسانی که در راه بندگی خدا حرکت نموده و پیامبر خاتم را یاری کردند و در ترویج اسلام محمدی نقش داشتند چند نفر بیش از دیگر یاران پیامبر مؤثر بوده‌اند: سلمان، عمار یاسر، ابوذر و مقداد. اینان جزء آن دسته از اصحاب رسول الله بودند که پس از رحلت پیامبر رحمت در بی عمل به وصیت ایشان مبنی بر جانشینی امام علی (ع) و هدایت مسلمین توسط آن حضرت برآمدند.

در بین این چهار یار ارزشمند و با وفا پیامبر، سلمان فارسی برای ایرانیان جایگاه ویژه‌ای دارد و به همین جهت در این درس به معرفی این شخصیت بزرگ اسلام می‌پردازیم.

سلمان فارسی کیست؟

سلمان فارسی یکی از آن مردان مؤمن و مبارزی است که از دوران نوجوانی همواره تشهی حقیقت و به دنبال گوهر هدایت بود تا به ساحل سعادت و رستگاری برسد.

او سال‌های زیاد از عمرش را برای رسیدن به حقیقت و سعادت سپری کرد. رنج سفر، دوری از وطن و خویشاوندان، تحمل بردگی و سختی‌های زندگی، بهای سنگینی بود که این بزرگ مرد برای رسیدن به گمشده‌اش پرداخت تا سرانجام به مقصود رسید. سلمان فارسی در ناحیه «جی» اصفهان به دنیا آمد. نامش روزبه بود و در خانواده‌ای با آین زردشتی بزرگ شد.

روح پاک و پرسشگر روزبه او را به سمت آین مسیحیت سوق داد. به همین جهت، پدرش که از صاحب منصبان دین زرده است بود از این تصمیم فرزند به شدت خشمگین شد و روزبه را در خانه زندانی کرد تا از آین جدیدش دست بردارد. اما روزبه به هر طریق که بود خود را آزاد کرد و با کمک برخی از تزدیکاش خود را به کاروانی که عازم شام بود رسانید تا شاید گمشده‌اش را در آن سرزمین بیابد.

روزبه پس از مدتی خدمت و عبادت در کلیساهاش سرزمین شام، زمانی که از یک راهب مسیحی شنید به زودی پیامبری در سرزمین حجاز مبعوث می‌شود، برای یافتن حقیقت همراه با کاروانی عازم آن سرزمین شد.

کاروانیان در بین راه برخلاف عهد و پیمان خود عمل کردند و روزبه را به مردی یهودی فروختند. این امر سبب شد که روزبه در راه رسیدن به گم شده‌اش طعم تلخ بردگی را حس کد. آن مرد یهودی روزبه را به یکی دیگر از هم کشان خود در نزدیکی یثرب، که در آن زمان مدینه‌النبی نام گرفته بود، فروخت.

روزبه در آن‌جا وقتی از پسرعموی اربابش شنید که پیامبر خاتم به مدینه آمد، هر طور بود خود را به رسول خدا (ص) رسانید و تمام ماجرای زندگی اش را برای آن حضرت بیان کرد و در پایان سخنرانی گفت: ای رسول خدا! «اگرچه من برده‌ای پیش نیستم و هیچ مال و ثروتی ندارم اما می‌خواهم یکی از یاران و اصحاب شما باشم، پس اسلام را به من عرضه کن!» رسول خدا (ص) نیز پذیرفت و روزبه به جمع اصحاب آن حضرت اضافه شد.

روزبه وقتی اولین نمازش را پشت سر رسول خدا خواند، پیامبر (ص) او را سلمان نامید و او زیباترین احساس تمام عمرش را تجربه کرد.

ارباب سلمان بسیار سخت‌گیر بود و چند بار او را به خاطر ملاقات با رسول خدا به شدت تنبه کرد.

سرانجام حضرت محمد (ص) با کمک اصحابش و با پرداخت مقدار زیادی طلا و کاشت چهل نهال خرما، خواسته ارباب سلمان را برآورده کرد و او توسط پیامبر خدا از بند بردگی آزاد شد.

سلمان چون مشاوری امین و یاری فداکار در خدمت اسلام و رسول گرانقدر شد، تا این که در سال پنجم هجری خبر تجهیز دشمنان اسلام را برای پیامبر (ص) آوردند.

در چنین شرایطی پیامبر (ص) درباره شیوه دفاع از مدینه با یارانش مشورت کرد و زمانی که سلمان پیشنهاد حفر خندق (کانال) در اطراف شهر مدینه را مطرح نمود، مورد موافقت پیامبر (ص) و اصحاب آن حضرت قرار گرفت.

هر روز که می‌گذشت ارزش و اعتبار سلمان نزد پیامبر (ص) و مسلمانان پیشتر می‌شد و به همین جهت مهاجرین و انصار هر کدام دوست داشتند که سلمان را از خود بدانند، اما پیامبر رحمت حضرت محمد (ص) فرمود: «سلمان از ما اهل بیت است». ^۱ روزی سلمان در میان جمعی از مسلمانان نشسته بود که داشتند از اصل و نسب خود می‌گفتند. در این وقت یکی از آن جمع خطاب به سلمان از او درباره اصل و نسبش پرسید.

سلمان با کمی تأمل گفت: من مسلمانم، بنده‌ای از بندگان خداوند یکتا، من گمراه بودم، خدایم با محمد هدایتم نمود، برده بودم خداوند توسط محمد آزادم کرد. فقیر و بی‌چیز بودم به دست محمد بی‌نیازم کرد. وقتی پیامبر متوجه این رفتار با سلمان شد، با نگاهی گلایه‌آمیز خطاب به مسلمانان فرمود: ای قریشیان! نسب افتخار آمیز هر کس دین اوست، مردانگی هر کس خلق و خو و شخصیت اوست و اصل و ریشه هر کس عقل و فهم اوست.

سلمان پس از رحلت رسول خدا هم همیشه در کنار امام علی (ع) بود و لحظه‌ای از او غفلت نمی‌کرد. سلمان به همراه ابوذر، مقداد و عمار یاسر اولین حلقة شیعیان امام علی را تشکیل دادند و جز با فرمان و رضایت امام کاری انجام نمی‌دادند. پس از فتح ایران، خلیفه دوم با مشورت امام علی (ع) سلمان را به استانداری مدائین منصوب کرد. روزی که مردم مدائین در انتظار فرمذروای خود بودند، مردی را دیدند که سوار بر اسبی به همراه چند عرب می‌آید. سلمان وارد شهر شد و مردم مدائین که دانستند سلمان ایرانی و همیبان خودشان است او را به گرمی پذیرفتند.

با توجه به این که سلمان حاکم مدائین بود و از بیت‌المال سهم مشخصی داشت، اما برای گذران زندگی اش حصیر و زنبیل می‌بافت و سهمی را که از بیت‌المال برمی‌داشت خرج فقیران و مستمندان می‌کرد. پیامبر خدا بارها در سخنرانی فرموده بود: «بهشت

۱- سلمان متأهل البت

مشتاق سه نفر است.» تعدادی از یاران پیامبر که دوست داشتند تا بدانند که این سه نفر چه کسانی هستند. از امام علی (ع) خواستند تا از رسول الله پرسد که آن سه نفر چه کسانی هستند؟

حضرت علی (ع) از پیامبر نام آن سه نفر را سؤال کرد و رسول خدا پاسخ داد: ای علی تو از آنان و بلکه اولین آنها هستی، پس از تو سلمان فارسی است که یاور و پیرو خوبی برای تو خواهد بود و بعد از سلمان، عمار یاسر است که همواره همراه تو خواهد بود.

سلمان در مدائین و شهرهای اطراف رفت و آمد می‌کرد و همزمان با رفع مشکلات مردم، پیامآور اسلام ناب و آئین تشیع و نویدبخش مكتب اهل بیت (علیهم السلام) بود.

سرانجام سلمان فارسی در سال ۳۵ هجری، پس از سال‌ها همراهی با پیامبر و امام علی (ع) و ۲۰ سال استانداری حکومت مدائین دنیای خاکی را وداع گفت. بسیاری از مردم مدائین جسم شریف او را تشییع کردند امام علی (ع) بر پیکر پاک این بار همیشه همراه پیامبر نماز خواند، سپس او را به خاک سپردند. مرقد شریف سلمان در مدائین واقع در ۲۰ کیلومتری بغداد و در تزدیک طاق‌کسری قرار دارد.

مرقد شریف سلمان فارسی

مردان تلاش‌گر، مبارز و میهن‌دوست در طول تاریخ کهنه سرزمین ما کم نبوده‌اند، اما پس از استقبال از دین اسلام و پذیرش آن توسط مردم ایران، وجود مردانی که برای پیشرفت کشور، ترویج فرهنگ اسلامی و سربلندی مردم تلاش می‌کردند، شدت و قوت بیشتری یافت. این مردان از میان تمام اقشار مردم بوده‌اند و هدف‌شان سعادت‌مندی ملت ایران بوده است. روحانیان، عالمان و دانشمندان، شاعران و نویسنده‌گان، والیان خدمتگزار، مجاهدان و آزادی‌خواهان، سربازان میهن و... در این مجموعه حضور داشته‌اند.

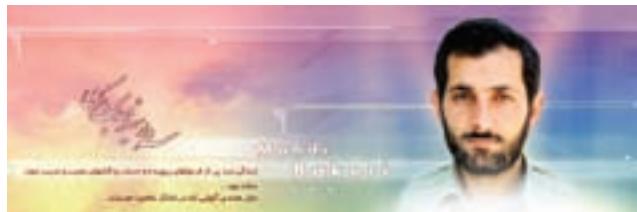
بزرگ مردانی همچون شیخ مرتضی انصاری، میرزای شیرازی، سید جمال الدین اسدآبادی، حکیم فردوسی طوسی، سعدی شیرازی، ستارخان، باقرخان، رئیس علی دلواری، امیرکبیر، میرزا کوچک خان جنگلی، و... نام‌هایی هستند که همگی برای آبادانی و سرافرازی میهن، گسترش دین و عدالت، رهایی کشور از مستبدان داخلی و استقلال ایران در مقابل نفوذ و دخالت بیگانگان تلاش فراوان نموده‌اند.

در دوران معاصر نیز انسان‌های آزاده‌ای که در مقابل دین‌ستیزی و ظلم و ستم حاکمان پهلوی ایستادند، بسیار بوده‌اند. آن‌ها رنج و سختی دوران مبارزه، زندان، شکنجه و شهادت در راه خدا را انتخاب کردند تا ثابت کنند که دین خواهی مردم و حفظ استقلال ایران اسلامی چراغ روشنی است که هرگز خاموش نخواهد شد. شهید مدرس، شهید نواب صفوی، شهید سید علی اندرزگو، شهید رجایی و... از این دسته مردان مؤمن و مبارز میهن ما هستند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در دورانی که کشور ما مورد تهاجم وحشیانه دشمن قرار گرفت، همه مردم در مقابل این هجوم صدام استادند تا قامت دین و استقلال کشور ما استوار و پایرجا بماند.

از میان تعداد فراوان شهیدان دوران هشت ساله دفاع مقدس، چند نفر را به عنوان نمونه انتخاب و در این درس به شما دانش آموزان عزیز معرفی می کنیم تا زندگی و مبارزات آنها الگوی جوانان سرزمین ما قرار گیرد.

شهید مهدی باکری را بهتر بشناسیم

در سال ۱۳۴۳ در میاندوآب پسری دیده به جهان گشود که بعداً نامش به بلندای آسمان رفیع شد. مهدی باکری در سال ۱۳۵۱ با دیپلم ریاضی دوره دیپلم اردویه به اتمام رساند و در سال ۱۳۵۶ از دانشگاه تبریز در رشته مهندسی مکانیک فارغ التحصیل شد.

برادر بزرگتر مهدی، به نام علی باکری، در سال ۱۳۵۳ به علت مبارزات سیاسی با رژیم شاه توسط سواک به شهادت رسید و این سرآغاز مبارزات مردمی شد که چند سال بعد و در دوران دفاع مقدس فرمانده لشکر عاشورا شد. مهدی باکری در سال ۱۳۵۸ به مدت ۹ ماه شهردار ارومیه شد و در همین مدت اندک خدمتی به مردم کرد و از خود نام نیکی به یادگار گذاشت.

مهدی باکری، با وجود این که در جهاد سازندگی مسئولیت داشت به سپاه پاسداران پیوست و در اندک مدت فرماندهای شد که رزمندگان تحت امر او فرمانش را بی چون و چرا اجرا می کردند، زیرا با چشم خود می دیدند که او هرچه می گوید، خود جلوتر از بقیه به آن عمل می کند.

در اسفند سال ۱۳۶۲، در عملیات خیر، برادر کوچکتر مهدی باکری، به نام حمید، که معاون او در لشکر عاشورا بود به شهادت رسید. اما به علت آتش شدید دشمن، پیکر وی و تعدادی دیگر از رزمندگان در محل عملیات باقی ماند. به همین جهت چند نفر از رزمندگان لشکر عاشورا تصمیم گرفتند به جلو بروند و پیکر حمید را به عقب بیاورند، اما وقتی مهدی متوجه شد، با وجود آن که علاقه فراوانی به برادرش داشت با لحنی محکم گفت: «اگر نمی توانید پیکر همه شهدايی را که مانده اند بیاورید، بگذارید حمید هم بماند. این طوری روح حمید هم راضی تر است.»

شهید احمد کاظمی^۱ این واقعه را این گونه نقل کرده است:

«دیگر نه نیرویی می توانست برسد، نه آتش مقابله داشتیم، نه راهی برای رسیدن مهمات به خط. تصمیم گرفتم بمانم. احساس می کردم راه برگشته هم نیست ... که خمپاره شصتی آمد خورد کنارمان و ... دیدم حمید افتاد و ... دیدم ترکش آمد خورد به گلویش و ... دیدم خون از سرش جوشید روی خاک و ... دیدم خون راه باز کرد آمد جلو ... دیدم دارم صدایش می زنم حمید و ... دیدم خودم هم ترکش خورده ام و ... دیدم بی سیمچی ام آمد خون دستم را دید و اصرار کرد بروم عقب.»^۲

مهدی حواسش رفت به بچه های سنگر و من دور از چشم او به کسی

۱- یکی از فرماندهان شجاع و دلاور دوران دفاع مقدس که در سال ۱۳۸۴ در حالی که فرمانده نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود، در سقوط هوابیما به شهادت رسید.

۲- به مجnoon گفتم زنده بمان - کتاب حمید باکری / ص ۵۷

گفتم : «برو جنازه حمید را بردار بیاور». مهدی گفت : «لازم نیست، بگذار بماند». فکر کرد نشنیده یا نمی‌داند یا یک حدس دیگر زده. گفتم «من داشتم یک دستور دیگر به ...» گفت : «من می‌دانم حمید شهید شده». گفتم : «پس بگذار بروند بیاورند». گفت : «نمی‌خواهد». گفتم : «چی را نمی‌خواهد؟ الان وقتش است. شاید بعد نشود». گفت : «می‌گوییم نمی‌خواهد». گفتم : «ولی من می‌گویم بروند بیاورندش». گفت : «وقتی می‌گوییم نمی‌خواهد، یعنی نمی‌خواهد». گفت : «چرا؟» گفت : «هر وقت جنازه بقیه را رفته اوردیم، جنازه حمید را هم می‌آوریم». اصرار کردم «بگذار بچه‌ها شب بروند حمید را بیاورند. هنوز دیر نشده». سرتکان داد و گفت نه. گفت : «این قدر اصرار نکن احمد، یا همه با هم یا هیچ‌کس».^۱

مهدی، فرمانده لشکر عاشورا، خود نیز در جریان عملیات بدر، وقتی از طریق بی‌سیم تنهایی و غربت تعدادی از رزم‌مندگان را احساس می‌کند، با قایق موتویی به آن طرف رودخانه می‌رود و خود را به آن‌ها می‌رساند. او پس از نبردی حمامی با دشمن، گلوله‌ای به سرش اصابت می‌کند و به سختی مجروح می‌شود. وقتی او را داخل قایق می‌گذارند تا به عقب بیاورند گلوله‌آر.پی. جی دشمن به قایق می‌خورد و پیکر پاک او را به اعماق آب‌ها می‌برد، اما روحش به بلندای آسمان به پرواز درمی‌آید.

یکی از همزمان شهید مهدی باکری واقعه شهادت او را این‌گونه نقل می‌کند.^۲

من شهادت مهدی را به چند مرحله تقسیم می‌کنم. یعنی معتقدم او چند بار شهید شده. قنبرلو می‌گفت : «آقامهدی [با ذکر آیه‌ای از قرآن] شلیک می‌کرد. آیه‌ای که همیشه قبل از سخنرانی‌هایش می‌گفت. یک دفعه دیدم آقا مهدی پرت شد، افتاد عقب. رفتم جلو دیدم تیرخورده توی سرش. تا رفتم اورا بردارم حس کردم نفس آخرش را کشید و در دم شهید شد. به خودم گفتم حالا چه کار کنم توی این بی‌کسی و تنهایی! به بچه‌ها گفتم بلند شوید برویم عقب. آقا مهدی را بلند کردم، بردم رساندم به قایقی که آن‌جا بود.» من این را اولین مرحله شهادت مهدی می‌دانم، که به سرش تیر خورد.

قنبرلو می‌گفت : «آقا مهدی را گذاشتیم توی قایق، زدیم به دجله، حرکت کردیم رفتیم پیش. به قایق و ما و آب از طرف تیر می‌زدند؛ آر.پی. جی هم می‌زدند. ما هیچ کاری از دست‌مان برنمی‌آمد، جز دعا. وسط دجله بودیم که یک آر.پی. جی آمد خورد به قایق و منفجرش کرد. از انفجار چیزی یادم نمی‌آید. فقط یک دفعه دیدم توی آبم؛ و از قایق و بقیه خبری نیست.

من این را دومین مرحله شهادت مهدی می‌دانم، که به جنازه‌اش آر.پی. جی. زدند. قنبرلو می‌گفت : «خودم را از آب کشیدم بیرون و دیدم قایق دارد در آب می‌سوزد. علتش هم آن باک پشت قایق بود و بتزئینی که داشت. پس قایق و آن جنازه‌ها هم حتماً از آن آتش سوخته‌اند.»

من این را سومین مرحله شهادت مهدی می‌دانم، که جنازه‌اش را با آتش سوزانند؛ و چهارمین مرحله شهادتش وقتی بود که جنازه‌اش توی دجله غرق شد. درست شبیه غواص‌هایی که جنازه‌هاشان را آب با خودش برد و هرگز نیاورد. مهدی از هیچ‌کدام از نیروهایش، حتی از شهیدهایش، عقب نماند. تیرخورد، آر.پی. جی خورد، آتش گرفت، غرق شد و جنازه‌اش به دست خانواده‌اش نرسید.

بدین ترتیب یکی دیگر از آزادمردان سرزمین اسلامی ایران که سال‌ها برای دفاع از ارزش‌های دینی و حریم ولایت و حفظ استقلال میهن جان‌فشنایی کرده بود، در روز ۲۵ اسفند ۱۳۶۳ در حالی که جسم پاکش در اعماق آب‌ها فرومی‌رفت، روح بزرگش به شهادای کربلا پیوست.

۱- به مجنون گفتم زنده بمان - کتاب حمید باکری / ص ۵۹ - ۵۸

۲- به مجنون گفتم زنده بمان - کتاب مهدی باکری / ص ۵۴ - ۵۳

شهید عباس بابایی

در آذر ماه سال ۱۳۲۹ در قزوین بدینا آمد، نوع دوستی و کمک به دیگران یکی از ویژگی‌های او از همان کودکی بود.

پس از اخذ دبیلم به طور همزمان در کنکور پزشکی و کنکور خلبانی قبول شد، و به خاطر آن که نمی‌خواست هزینه تحصیل در شهرستان را بر خانواده‌اش تحمیل کند، رشتة خلبانی را انتخاب کرد. در آن زمان خلبان‌ها را برای تکمیل دوره خلبانی به آمریکا اعزام می‌کردند، به همین جهت عباس بابایی در سال ۱۳۴۸ به آمریکا اعزام شد.

در پرونده بابایی در پایگاه هوایی آمریکا، رفاقت‌های غیرعادی! ثبت شده بود، زیرا او مشروب نمی‌خورد، به دنبال لذت‌جویی‌هایی که دیگران می‌رفتند، نمی‌رفت و از همه غیرعادی‌تر این که او نماز می‌خواند!

فرمانده آمریکایی پایگاه، یک بار در اواخر شب، او را در خیابان‌های پایگاه در حال دویدن می‌بیند. وقتی علت را جویا می‌شود، بابایی می‌گوید افکار شیطانی او را آزار می‌داده و حالا می‌خواهد با دویدن خود را خسته کند تا وقتی که به تخت خوابش رفت زود خوابش بیرد.

عباس بابایی وقتی به ایران برگشت با دختردایی اش خانم صدیقه حکمت ازدواج کرد. پس از شروع جنگ تحمیلی، با درجه سرهنگی فرمانده پایگاه هوایی اصفهان شد و مدتی بعد با رشادت‌هایی که از خود نشان داد، به درجه سرتیپی نایل و معاون عملیات نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران گردید.

به گفته همسرش، با این که فرمانده بود اما از امکانات دولتی کمترین استفاده را می‌کرد و محل زندگی‌اش را جایی انتخاب می‌نمود که با دیگر پرسنل تفاوتی نداشته باشد. در سال ۱۳۶۶ قرار بود بابایی به همراه همسرش به حج تمعن مشرف شوند و همه کارها هم انجام شده بود. اما او در فرودگاه مهرآباد تهران به همسرش گفت که نمی‌تواند همراه آن‌ها به این سفر بیاید. خانم صدیقه حکمت واقعه آن روز را این‌گونه نقل می‌کند:

بنابود همراه عباس به سفر حج مشرف شویم. روز پرواز در فرودگاه حاضر شدیم. پس از تحویل ساک‌هایمان در چهره عباس نوعی پریشانی دیدم. او سخت در اندیشه بود. انگار می‌خواست چیزی بگوید و نمی‌توانست. جهت سوار شدن هواپیما از سالان انتظار خارج شدیم و به پای پلکان هواپیما رسیدیم. ناگهان عباس مرا صدا زد و گفت: خدا به همراهتان.

من و اطرافیان، که از آشنایان و خلبانان بودند، شگفت‌زده شدیم. به او نگاه کردم و گفتم:
مگر تو با ما نمی‌آیی؟ سرش را پایین انداخت و زیر لب آرام گفت: الله اکبر.

سپس در پاسخ به اصرار دوستان و همکاران گفت:

«مکه من این مرز و بوم است. مکه من آب‌های گرم خلیج فارس و کشتی‌هایی است که باید سالم از آن عبور کنند.»
شب قبل از مسافت همسرش به حج به او می‌گوید: من تو را دوست دارم، اما در راه خدا باید از همه چیز گذشت. همسر شهید بابایی می‌گوید: روزی که لباس احرام پوشیدیم و می‌خواستیم به صحرای عرفات برویم او از ایران تلفن زد و پس از احوال پرسی و التماس دعا خواستن، گفت: دیگر من را نخواهی دید، پس استوار و مقاوم باش.

همسر بابایی به او می‌گوید: آخر من چطور برگردم و تورا نبینم؟... و عباس سکوت می‌کند. سرانجام عباس بابایی پس از سال‌ها خدمت به مردم و رشادت برای حفظ استقلال ایران، در پانزدهم مرداد ماه سال ۱۳۶۶، در روز عید قربان، روزی که همه به زیارت خانه

خدا می‌روند، آخرین پروازش را انجام می‌دهد، پروازی که خلبانش مستقیم به سوی خدا می‌رود.
واقعه روز شهادت عباس بابایی، از قول دوستان آن شهید، این‌گونه نقل شده است^۱ :

جمعه ۱۵ مرداد ماه سال ۱۳۶۶ تبریز، پایگاه دوم شکاری، ساعت ۳۰:۸ صبح عید قربان

تیمسار به اتفاق سرهنگ نادری وارد گردان عملیات شدند. او مأموریت پروازی را در دفتر مخصوص نوشت و زیر آن را امضا کرد. در این لحظه سرهنگ نادری گفت : تیمسار! شما خیلی خسته‌اید، بهتر است کمی استراحت کنید.

تیمسار بابایی نگاهی به او کرد و گفت : نه آقای نادری! خسته نیستم.

سپس از جا برخاست. کنار پنجره آمد و به آسمان خیره شد. چند دقیقه بعد به آرامی سرش را برگرداند و خطاب به سرهنگ نادری گفت : محمد آقا! بگو هواپیما را مسلح کنند.

سرهنگ نادری گفت : ولی عباس جان! امروز عید قربان است. چطوره این کار را به فردا موکول کنیم؟ او با صدایی آرام گفت : امروز روز بزرگی است. روزی است که اسماعیل به مسلح (قتلگاه) عشق رفت.

سرهنگ نادری گفت : حالا که شما اصرار دارید، من حرفی ندارم.

تیمسار سرش را به آسمان بلند کرد. نگاهی به اطراف انداخت و آرام گفت : الله اکبر!

سپس دستی بر سر کشید. روی به نادری کرد و گفت : محمد آقا برمی؟

لحظه‌ای بعد صدای او به آرامی در گوش نادری پیچید : خدا یا تو شاهدی که هر کاری می‌کنم، تنها برای رضای تو و سرافرازی مسلمین است.

تیمسار مدتی مکث کرد. آن‌گاه خطاب به سرهنگ نادری که در کابین جلو نشسته بود گفت : برمی که روز، روز جنگ است.

تیمسار پس از این که نشانه‌ها و هدف‌های مورد نظر را به نادری یادآوری کرد، چند لحظه ساكت شد. سپس صدای او از رادیوی داخلی هواپیما به گوش می‌رسید که زیرلب می‌گفت : پرواز کن! امروز روز امتحان بزرگ اسماعیل است.

هواپیما پس از مانوری در آسمان، سمت مورد نظر را انتخاب و چند لحظه بعد با اوج‌گیری به ارتفاع بالا و شیرجه تأسیسات دشمن را مورد هدف قرار داد. با اصابت بمبهای کوهی از آتش به آسمان زبانه کشید. صدای تیمسار در گوش سرهنگ نادری پیچید : الله اکبر! الله اکبر! می‌رومی به طرف نیروهای زرهی دشمن.

چند لحظه بعد باران گله و راکت بر سر نیروهای دشمن باریدن گرفت.

وقتی تیرباران به پایان رسید، تیمسار گفت : محمد آقا برمی‌گردیم.

سرهنگ نادری ساکت بود. چند لحظه بعد صدای عباس فضای کابین را پر کرد. او این مصraع را از تعزیه مسلم زمزمه می‌کرد : «مسلم سلامت می‌کند یا حسین!»

و ناگهان صدای انفجار مهیبی همه‌چیز را دگرگون کرد. او در یک لحظه احساس کرد که به دور کعبه در حال طواف است؛ به همین خاطر با صدای نرم و آرامی گفت : اللهم لبیک، لبیک لا شریک لک لبیک ... و آخرین حرف ناتمام ماند.

سرهنگ نادری درد شدیدی در ناحیه پشت و بازویش احساس کرد. کابین پر از دود شده بود. لحظاتی از خود بی‌خود شد. وقتی چشم باز کرد نمی‌دانست چه اتفاقی افتاده است. احساس کرد همه چیز به پایان رسیده. هواپیما به سرعت درحال سقوط بود.

۱- کتاب پرواز تا بنهایت - یادنامه سرلشکر خلبان شهید عباس بابایی / صفحات ۲۵۱ الی ۲۶۱

نادری با تمام قدرت سعی کرد که جنگنده را مهار کند. چند لحظه بعد به لطف خدا، در حالی که قریب به ۱۰۰ کیلومتر از سرعت هواپیما کاسته شد هواپیما به حالت افقی درآمد. نگاهی به نشان دهنده‌ها کرد، همه چیز به هم ریخته بود.

سرهنگ نادری به هر طریق که بود با کمک برج مراقبت پایگاه، هواپیما را بر زمین نشاند و از کابین خارج شد.

او در حالی که با قدم‌های لرزان از هواپیما فاصله می‌گرفت، نگاهی به کابین شکسته عباس انداخت.

فرمانده پایگاه به نادری تزدیک‌تر شد. سرهنگ نادری نگاهی به اطراف و آن‌گاه نگاهی به هواپیما کرد. سپس خود را در آغوش

تیمسار رستگار فر انداخت و به تلخی گریست.

سرگرد بالازاده، اولین کسی بود که خود را به کابین هواپیما رساند. با شتاب از هواپیما بالا رفت. لحظاتی بعد در

جلو نگاه ماتم‌زاده حاضران، با دست بر سر خود کویید و فریاد زد : عباس داخل کابین است. او قربانی حضرت ابراهیم در عید قربان شده!

آخرین کلام مؤذن در فضای باند پیچید : الله اکبر ... الله اکبر

زنان قهرمان

مادرانِ شجاعِ فرزندانِ اسلام، خاطره جانبازی و رشادت زنان قهرمان را در طول تاریخ زنده کرده‌اند.

امام خمینی (ره)

معمولًاً نیمی از جمعیت هر کشوری را زنان تشکیل می‌دهند که می‌توانند در سرنوشت آن جامعه نقش اساسی داشته باشند. زنان در عصر حاضر، علاوه بر اینکه در خانه به عنوان همسر و مادر نقش اساسی در رشد خانواده و تربیت فرزندان دارند، در جامعه نیز همپای مردان مشغول فعالیت‌اند.

در طول تاریخ کم نبوده‌اند زنانی که در شرایط سخت، با تدبیر خود، باعث تحولی بزرگ در جامعه خود شده‌اند. در آیات نورانی قرآن کریم هم، در چندین مورد از زنان تأثیرگذار در تاریخ زندگی انسان‌ها نام برده شده است. ملکهٔ قوم سبا، آسیهٔ همسر فرعون، مادر حضرت موسی و حضرت مریم به عنوان مادر یکی از پیامبران بزرگ الهی از این نمونه‌هایند. در ابتدای بعثت رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله، حضرت خدیجه اولین زنی بود که به پیامبر رحمت، ایمان آورد و سمیه اولین زنی بود که در کنار همسرش یاسر به عنوان اولین شهداًی اسلام نامشان در تاریخ ثبت شد.

برترین این زنان حضرت فاطمهٔ زهرا (س)، دختر رسول گرامی اسلام (ص)، همسر امام علی (ع)، مادر امام حسن (ع) و امام حسین (ع) و حضرت زینب (س) است که در طول حیات کوتاه خود، خدمات فراوانی در جهت حفظ اسلام و وحدت مسلمانان نمود. این بانوی بزرگوار، با فضیلت و بردبار که سوره «کوثر» در شأن ایشان نازل شده است، نمونهٔ کامل یک زن مسلمان است. با توجه به تاریخ صدر اسلام و جنگ‌هایی که در زمان حیات رسول گرامی اسلام (ص)، رخ داده است، ملاحظه می‌کنیم که زنان در این جنگ‌ها نقش اساسی داشته و از راه‌های زیر در دفاع از اسلام مشارکت کرده‌اند.

۱- رساندن وسایل و ادوات جنگی به رزم‌نده‌گان؛

۲- درمان مجروحان جنگ و انتقال آن‌ها به پشت جبهه و مراقبت از آنان؛

۳- خارج کردن شهدا از منطقه نبرد به پشت جبهه؛

۴- رساندن آب و مواد غذایی به رزم‌نده‌گان؛

۵- تهیه و تدارک دارو، لباس و سایر امکانات مورد نیاز رزم‌نده‌گان؛

۶- شرکت در نبرد مستقیم با دشمن (در صورت نیاز).

البته همه ما باید به این نکته توجه داشته باشیم که یکی از وظایف مهم و اساسی زنان، تربیت فرزندانی است که زنان و مردان آینده جامعه را تشکیل می‌دهند. در واقع تمام کسانی که در هدایت و راهنمایی سایر انسان‌ها و رشد و پیشرفت کشورشان نقش داشته‌اند، تربیت شدگان دامان مادران دلسوز و پاک دامن بوده‌اند.

در زیر به نمونه‌هایی که در تاریخ اسلام بیان شده است، اشاره می‌کنیم.
 یکی از یاران پیامبر گرامی اسلام (ص) زنی به نام نسیبه است. این زن با ایمان و شجاع، در جنگ اُحد حضور داشت و در دفاع از اسلام و پیامبر (ص) دوازده جای بدنش با نیزه و شمشیر دشمنان اسلام، زخمی شد.
 در مورد نسیبه از رسول گرامی اسلام (ص) چنین نقل شده است:
 «در روز اُحد به هر طرف که نگاه می‌کردم، می‌دیدم نسیبه مشغول نبرد است و از جان من دفاع می‌کند.»

حضرت زینب (س)

مرقد حضرت زینب (س) در شهر دمشق (سوریه)

در واقعه کربلا، امام حسین (ع) و تمام یارانش به شهادت رسیدند. ابن زیاد که به فرمان یزید و برای سرکوب نهضت حسینی به حکومت کوفه منصب شده بود، قصد داشت، پس از واقعه عاشورا، با همراهی مبلغان دروغگو و اطراقیان فریب کار خود، سیدالشہدا (ع) و یاران شهیدش را به عنوان افرادی که از دین اسلام خارج شده‌اند معرفی کند. اما زینب قهرمان و با ایمان که درس دین را در مکتب پیامبر اعظم (ص)، امام علی (ع) و حضرت فاطمه (س) آموخته و شجاعت را از آن‌ها به ارث برده بود، با همراهی حضرت امام سجاد (ع) (که به خواست خداوند در روز عاشورا بیمار بود) نگذشت چهره زشت و پلید یزید و ابن زیاد در زیر پرده ادعای دروغین خلافت مسلمین پنهان بماند.

حضرت زینب روشنگری را از میان مردم شروع کرد و درین جمعی از زنان کوفه که پس از شهادت امام حسین (ع) و یارانش متوجه خطای خود شده بودند، زبان به سرزنش گشود و گفت: «بدانید و آگاه باشید که بد توشه‌ای برای آخرت خود پیش فرستاده‌اید! چرا که دچار خشم و غصب الهی شده و تا ابد در عذاب خواهید ماند.»

پس از آن حضرت زینب و سایر اسرا را به کاخ ستم ابن زیاد بردند.

حال تصور کنید زنی را که برادران عزیزش و ۱۸ نفر از خویشاوندان و تعداد زیادی از یاران برادرش به شهادت رسیده‌اند،

دشمنان آن‌ها همچون راهزنان به کاروانشان حمله کرده‌اند، زنان و دختران را به اسارت گرفته و اکنون حاکم کوفه عبیدالله بن زیاد آن بزرگواران را برای نشان دادن قدرتش به کاخ خود فراخوانده است.

حاکم ستمگر کوفه به تصور خود برای کوچک کردن اهل بیت پیامبر (ص) با تکبر می‌گوید :

«شکر خدای را که شما را رسوا و سختن را تکذیب کرد.»

حضرت زینب که از پدر و مادرش آموخته بود چگونه با ظالم برخورد کند، در جواب آن ستمگر فرمود : «این فاسق است که

رسوا می‌شود و این دروغگو است که تکذیب می‌شود و حال آن که ما چنین نیستیم.»

این زیاد خطاب به شیرزن کربلا گفت : «آنچه خدا با برادر و خاندان‌کرد را چگونه دیدی؟»

حضرت زینب در پاسخی عالمانه و لحنی محکم و استوار که نشان‌دهنده اوج تسلیم و بندگی او در برابر خداوند بزرگ می‌باشد، فرمود : «جز زیبایی چیزی ندیدم. آنان کسانی بودند که خداوند شهادت را برایشان مقدر کرده بود پس به سوی آرامگاهشان شتابتند.»

ابن زیاد برای تثبیت موقعیت خود به عنوان حاکم کوفه و به جهت نشان دادن سرسری‌گی کامل به یزید بن معاویه، کاروان اسرای کربلا را با تعدادی مأمور عازم شام کرد. اهل بیت پیامبر (ص) و سایر اسرای کاروان پس از طی مسافت طولانی و تحمل رنج و سختی‌های بسیار به شام رسیدند.

یزید بن معاویه که در جایگاه خلافت مسلمین نشسته بود، قصد داشت تا حکومت و قدرت خود را به رخ اهل بیت پیامبر (ص) و سایر مردم بکشد. اما شیرزن کربلا حضرت زینب (س) در بارگاه یزید نیز ایمان و شجاعت خود را نمایان کرد.

آن بزرگوار در پاسخ یزید ستمگر که مدعی بود ما انتقام کشته‌شدگان جنگ بدر را از خاندان محمد (ص) گرفتیم، چنین پاسخ داد :

«بدان که به زودی تو نیز به جمع آنان خواهی پیوست. آن وقت است که آرزو می‌کنی ای کاش دستانت فلچ و زبانت لال بود تا آنچه گفتی، نمی‌گفتی و آنچه کردی، نمی‌کردی.»

حضرت زینب برای این که قدرت خداوند و ضعیف بودن یزید و حکومتش را در برابر اراده حق به او بفهماند؛ چنین فرمود : «ای یزید، اکنون تو فریب و نیز نگرت را به کار گیر و هرچه می‌توانی انجام ده و سعی و تلاشت را بکن؛ که به خدا سوگند هرگز نمی‌توانی ذکر مارا از یادها ببری. تو هرگز نخواهی توانست که این لکه‌نگ و ذلت را از دامن خود پاک کنی.»

حضرت زینب در پایان سخنانش برای آنکه نشان دهد سختی‌ها و مصیبت‌های روزگار نمی‌تواند مانع شکر و سپاس او به درگاه خداوند شود، چنین فرمود :

«حمد و سپاس خدایی را که ابتدای زندگی مارا با سعادت و مغفرت آمیخت و پایان آن را شهادت و رحمت قرار داد.»

و این گونه بود که ایمان، شجاعت، صبوری و تحمل سختی‌ها توسط یک زن به همراه زبان‌گویا و روشنگر او باعث شد که به شهادت رساندن امام حسین و یارانش تا ابد همچون لکه‌نگی بر دامان بنی امية باقی بماند و تمام مردان و زنان آزاده دنیا بر شهیدان کربلا و پیام رسانان آن نهضت، سلام و درود فرستند و مسببین و قاتلان آن‌ها را لعن و نفرین نمایند.

در دوران معاصر نیز، بویژه در زمان رژیم ستمگر شاه، بخشی از کسانی که در راه مبارزه با آن رژیم حضور فعال داشتند، زنان مؤمن و شجاعی بودند که علاوه بر تربیت فرزندان صالح و باتقوا، دفاع از اعتقادات دینی و حفظ و گسترش آن را در جامعه وظیفه خود می‌دانستند.

یکی از این زنان با ایمان و مبارز که پس از چند سال تحمل سختی و شکنجه در زندان‌های رژیم شاه، به خارج از ایران رفت و در اردوگاه‌های نظامی فلسطین به چریکی تمام عیار تبدیل شد، خانم مرضیه حدیدچی (دباغ) است. خانم دbag با وجود ۸ فرزند، به

مرضیه حیدری، چریک انقلابی

جهت احتمال دستگیری مجدد و اعدام توسط رژیم ستمگر شاه، در سال ۱۳۵۳ با کمک انقلابیون از کشور خارج شد و پس از چهار سال زندگی مبارزاتی سخت در کشورهای مختلف، سرانجام پس از پیروزی انقلاب اسلامی به وطن بازگشت.

پس از هجرت امام خمینی از عراق به فرانسه، خانم دباغ نیز به فرانسه رفت و در تمام مدت حضور حضرت امام در نوفل لوشاتو، مسئولیت امور داخلی محل استقرار بنیانگذار انقلاب اسلامی را بر عهده داشت.

بخش کوتاهی از خاطرات این زن شجاع را از دوران مبارزه با رژیم ستمگر شاه با هم مرور می‌کنیم. شما برای اطلاع بیشتر از مبارزات ایشان در داخل و خارج از کشور، می‌توانید به کتاب خاطرات خانم دباغ مراجعه کنید.

«خودداری و امتناع از حرف زدن نتیجه‌اش کنک و ضرب و شتم بود. شکنجه‌ها با سیلی و توہین شروع و به تدریج با شلاق و باتوم و فحاشی، جان فرسا شد. چند بار دست و پایم را به صندلی بستند و مهار کردند و کلاهی آهنه یا مسی بر سرم گذاشتند و بعد جریان الکتریسیته با ولتاژهای متفاوت به بدنش وارد کردند که موجب رعشه و تکان‌های تند پیکرم می‌شد. شلاق و باتوم کار متداول و هر روز بود که گاهی به شکل عادی و گاهی حرفه‌ای صورت می‌گرفت. در موقع حرفه‌ای آن قدر شلاق بر کف پاهایم می‌زدند که از هوش می‌رفتم، بعد با پاشیدن آب هوشیارم کرده، مجبورم می‌کردند تا راه بروم که پاهایم ورم نکند. دردی که بر وجودم براثر این کار مستولی می‌شد، طاقت‌فرسا و جانکاه بود.»^۱

«در انگلستان دیگر برای اقامت در هتل و تهیه غذا پولی نداشتم، از مدیر هتل خواهش کردم که اجازه دهد در ازای غذا و مکان برایش روزها کار کنم. او پذیرفت که هفته‌ای دو پوند به اضافه صبحانه مجانی در اختیارم بگذارد. بیشتر اوقات روزه بودم، غالب اوقات با دو عدد تخم مرغی که برای صبحانه می‌گرفتم، شب‌ها افطار می‌کردم.»^۲

در دوران هشت سال دفاع مقدس، زنان با ایمان و شجاع ایرانی، در اوایل تهاجم ارتش بعضی عراق به کشورمان، در کنار مردان و در مقابل دشمن ایستادگی و مقاومت کردند و پس از آن نیز در پشت جبهه کارهایی انجام دادند که اگر ارزش و پاداش آن ترد خداوند از دفاع مستقیم بیشتر نباشد، کمتر نخواهد بود.

زنان علاوه بر این که در پشت جبهه می‌توانند در دفاع از کشورشان نقش مؤثری داشته باشند، در داخل خانه نیز همسر، خواهر و مادر مردان، و در جامعه خوشاوند، همکار، همسایه و ... آن‌ها هستند. زنان می‌توانند با صبر و استقامت در مقابل سختی‌های جنگ و دادن روحیه به مردان و تشویق آن‌ها به دفاع از کشورشان، انگیزه‌های مقاومت عمومی را در جامعه تقویت کنند.

در این بخش از درس، خاطرات یکی از زنان قهرمانی را که در دوران ۸ ساله دفاع مقدس، در دفاع از کشورمان نقش داشته، و زندگی‌نامه یکی از زنان شهید این دوران را با هم می‌خوانیم.

۱- خاطرات مرضیه حیدری (دباغ)، انتشارات سوره مهر، صفحه ۷۲-۷۳

۲- خاطرات مرضیه حیدری (دباغ)، انتشارات سوره مهر، صفحه ۱۰۶

سیده زهرا حسینی دختر رزمندۀ ساکن خرمشهر

یک دفعه دل به دریا زدم و گفتم : هرچه بادا باد! نهایتاً
می‌گویند دختره دیوانه شده، خُب بگویند. چادرم را مرتب کردم.
یک دفعه بلند شدم و لبَه وانت ایستادم. شروع کردم به صحبت و
گفتم : مردم اینا جوان‌های مظلوم خرمشهر هستند که به این روز
افتادند. اینا به خاطر دفاع از ناموس و شرفشان، به خاطر دین و
ملکتshan کشته شدند. سه روزه که به خاطر نبود آب و کفن، به
خاطر بمباران هواپیما تونستیم اینارو به خاک بسپاریم.
سه روزه که بدن اینا مثل شهدای کربلا روی زمین زیر

آفتاب موئده.^۱

شهید مریم فرهانیان

شهید مریم فرهانیان در روز ۲۴ دیماه ۱۳۴۲ در آبادان و در
خانواده‌ای متوسط و مذهبی به دنیا آمد. قبل از پیروزی انقلاب
اسلامی همراه با برادرش مهدی در جلسات سیاسی، مذهبی و
تظاهرات مردمی شرکت می‌کرد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در سال ۱۳۵۹ به سپاه
پاسداران انقلاب اسلامی پیوست و پس از گذراندن دوره‌های
آموزش پرستاری و امدادگری در بیمارستان شرکت نفت (امام
خمینی (ره) آبادان، مشغول خدمت شد. او در حالی که ۱۷–۱۸
سال سن داشت در بیمارستان به امدادگری و مداوای مجرحین
جنگ تحمیلی می‌برداخت.

یک بار در حالی که در بیمارستان مشغول خدمت بود، براثر گلولهٔ خمپاره دشمن محروم شد و چند روزی را بر روی تخت
بیمارستان گذراند.

شهید فرهانیان برای مددکاری به خانواده شهدا و رسیدگی به وضعیت آن‌ها به روستاها و مناطق اطراف آبادان می‌رفت و ضمن

۱- کتاب خاطرات «دا»، انتشارات سوره مهر، صفحه ۱۸۸

کمک به آن‌ها، به کودکان روستایی قرآن آموزش می‌داد.

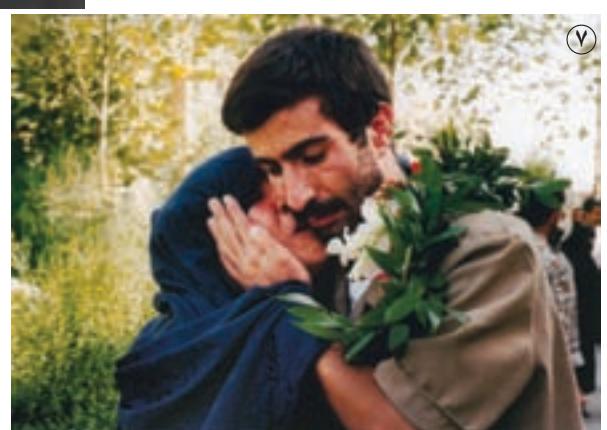
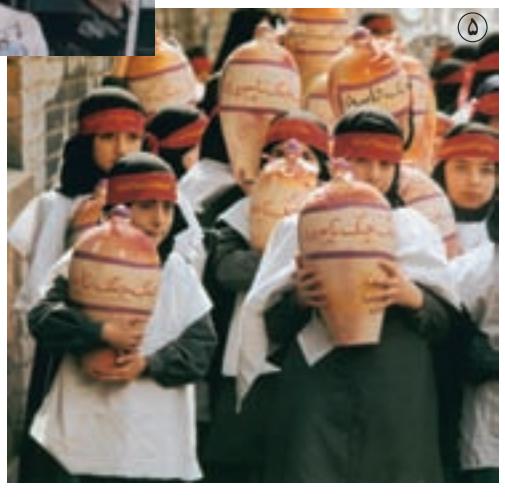
این دختر شجاع و با ایمان با وجود آنکه برادرش مهدی تنها ۲۳ روز پس از جنگ تحمیلی به شهادت رسیده بود، حضور در شهر آبادان، مداوای مجروحین و خدمت به همنوعان خود در مناطق آسیب‌دیده از جنگ را ترجیح داد. خواهرِ مریم فرهانیان می‌گوید: «به ظاهربار استه خیلی اهمیت می‌داد، اتا سعی می‌کرد نوع پوشش و رفتارش به گونه‌ای باشد که باعث جلب توجه دیگران نشود.»

مادر یکی از شهدا از مریم فرهانیان می‌خواهد که پس از مرگ او در ۱۳ مرداد هر سال بر سر مزار فرزندش بروند و برای آن شهید سالگرد بگیرند.

سرانجام در ۱۳ مرداد سال ۱۳۶۳، در حالی که به همراه دو دوستش قصد انجام خواسته مادر شهید را داشته، در گلستان شهدای آبادان مورد اصابت گلوله خمپاره ارتش صدام قرار می‌گیرد و روح بزرگش به شهدای اسلام می‌پیوندد. او در زمان شهادت تنها ۲۱ سال داشت.

زنگنه نامه شهید مریم فرهانیان در کتابی با عنوان «دختری در کنار شط» چاپ و نشر شده است.

شما در تصاویر این صفحه چگونگی حضور زنان و دختران در دوران دفاع مقدس را مشاهده می‌کنید.

پرسش: اکنون با دقت در تصاویر صفحه قبل «انواع حضور و پستیبانی زنان» را در جدول زیر بنویسید.

پرسش	پاسخ دانش آموز	نتیجه بحث کلاس
۱		
۲		
۳		
۴		
۵		
۶		
۷		
۸		

پدافتند غیر عامل

همه انسان‌ها در طول زندگی خود با حوادث طبیعی و غیرطبیعی زیادی روبرو می‌شوند. حوادث طبیعی معمولاً بدون دخالت انسان ایجاد می‌شوند؛ مثل : سیل، زلزله، طوفان‌های سهمگین، سقوط بهمن، گربداد، سونامی و متأسفانه در طول تاریخ بشر، حوادث طبیعی در سراسر دنیا باعث مرگ و آسیب‌رسانی به میلیون‌ها نفر شده است.

حوادث غیرطبیعی معمولاً بر اثر دخالت ما انسان‌ها رخ می‌دهند؛ مثل : آتش‌سوزی، تصادف، انفجار، ترور، آلدگی هوا و جنگ هم یک حادثه غیرطبیعی است که توسط انسان‌ها انجام می‌شود. یک جنگ می‌تواند سال‌ها طول بکشد و باعث خرابی شهرها و مرگ بسیاری از انسان‌ها گردد.

تاریخ زندگی بشر همواره با پدیده جنگ همراه بوده و دفاع نیز برای مقابله با حمله‌ها و هجوم‌ها، با حیات بشری آمیخته بوده است.

انسان‌های اولیه برای در امان ماندن از تهاجم حیوانات وحشی و دیگر دشمنان و همچنین برای کاستن از نگرانی‌های خود به غارها، بالای درختان و دیگر مخفی‌گاه‌های طبیعی پناه می‌برند. به علاوه، ایجاد خندق در اطراف شهرها و ایجاد قلعه و دروازه‌های مستحکم برای پیشگیری از حملات غافلگیرانه دشمن یکی از شیوه‌های رایج دفاعی در زمان‌های قدیم بوده است.

قلعه فلک الالک در خرم‌آباد، یکی از اماکن مستحکم در دوران قدیم ایران

یکی از جنگ‌های معروف اسلام، جنگ خندق است. پیامبر اسلام حضرت محمد (ص) یارانش را برای مشورت درباره چگونه دفاع کردن از مدینه جمع نموده هر کدام نظری دادند ولی تنها نظری که مورد قبول رسول خدا قرار گرفت حفر خندق در دور تا دور شهر مدینه برای جلوگیری از نفوذ و حمله دشمن به شهر بود. پیشنهاد دهنده این نظر کسی نبود جز سلمان فارسی که او هم این تجربه را از وطنش ایران آموخته بود.

مسلمانان با این نقشه که بهترین شیوه دفاعی در آن شرایط بود توانستند در جنگ خندق پیروز شوند.

خداآوند در قرآن کریم در آیه ۸۰ از سوره مبارکه انبیاء می‌فرماید : و ما به او (حضرت داود علیه السلام) ساخت زره را تعلیم نمودیم تا شما را از آسیب جنگ در امان بدارد پس آیا شما سپاسگزارید؟

کشور پهناور ایران در طول تاریخ به دلیل ویژگی‌های جغرافیایی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی و واقع شدن در منطقه حساس خاورمیانه و بهره‌مندی از ذخایر طبیعی، همواره در معرض حوادث طبیعی و غیرطبیعی زیادی قرار داشته و درنتیجه، خسارات مالی و جانی زیادی نیز از این راه، به کشورمان وارد شده است. از این روست که دفاع در برابر حوادث غیرطبیعی و تهدیدهای انسانی برای ما ضروری و بسیار مهم است؛ به طوری که رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این باره می‌فرمایند : «دفاع جزئی از هویت یک ملت زنده است، هر ملتی که نتواند از خود دفاع کند زنده نیست.»

تعريف و دسته‌بندی دفاع (پدافند)

دفاع یک موضوع کلی و یکپارچه است که شامل دو بخش عمده دفاع (پدافند) عامل و غیرعامل می‌شود.

دفاع یا پدافند به مجموع اقداماتی گفته می‌شود که انسان برای دفاع از سرزمین، اعتقادات و ... خود در برابر خطراتی که او را تهدید می‌کند، انجام می‌دهد.

۱— دفاع (پدافند) عامل : مقابله و مبارزه مستقیم و استفاده از تجهیزات جنگی به منظور دفع حملات و اقدامات جنگی دشمن پدافند عامل نامیده می‌شود. دفاع عامل یا مستقیم مخصوص زمان جنگ است که توسط افراد آموزش دیده با کمک وسایلی مثل اسلحه، موشک، تانک و هوایپما صورت می‌گیرد.

دفاع همه‌جانبه مردم ایران در مقابل حمله ارتش صدام در سال ۱۳۵۹ علیه کشور عزیزمان، نمونه بارزی از دفاع عامل می‌باشد. در جنگ مذکور که ۸ سال طول کشید، جوانان، مردان و زنان شجاع ما به دفاع از کشور برخاستند و دشمن متباور را از خاک کشورمان بیرون راندند.

۲— دفاع (پدافند) غیرعامل : پدافند غیرعامل مجموعه اقداماتی است که بدون استفاده از تجهیزات جنگی می‌توان انجام داد تا از واردشدن تلفات جانی به افراد و زیان اقتصادی به مراکز و تأسیسات حیاتی و مهم کشور جلوگیری نموده، یا آن‌ها را به حداقل کاهش داد.

دفاع یا پدافند غیرعامل در جنگ‌ها برای مقابله با تهاجمات دشمن و کاهش خسارات ناشی از حملات زمینی، هوایی و دریایی صورت می‌گیرد. پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها، فرودگاه‌ها، مراکز سیاسی مهم، مراکز اصلی مخابراتی و ارتباطی، پل‌های مهم، پایگاه‌های هوایی، مراکز و ایستگاه‌های رادیویی و تلویزیونی، نقاطی هستند که در زمان جنگ، مورد توجه و حمله دشمن قرار می‌گیرند. کشور ما خانه بزرگ ماست. بنابراین همه افرادی که در این کشور زندگی می‌کنند باید اجازه دهنده دشمن به سرزنشان آسیب برسانند.

در همین رابطه خداوند در آیه ۶ سوره انفال به ما دستور داده است هرقدر که می‌توانیم، نیرویمان را جمع کنیم و همیشه آماده دفاع از سرزمین مان باشیم.

پدافند غیرعامل در سایر کشورها

۱— آلمان : پس از آن که در جنگ جهانی دوم زیان‌های زیادی به بخش‌های مختلف کشور آلمان وارد شد، گسترش پدافند

غیرعامل در برنامه‌های رسمی این کشور قرار گرفت.

در حال حاضر بسیاری از تأسیسات و ساختمان‌های این کشور به صورت دو منظوره احداث شده است. به گونه‌ای که علاوه بر استفاده‌های متفاوت در شرایط عادی، در شرایط اضطراری به پناهگاه تبدیل می‌شود. از جمله این مراکز می‌توان به خطوط راه‌آهن زیرزمینی، ایستگاه‌های مترو و پارکینگ‌های ساختمان‌ها اشاره کرد. در این پناهگاه‌ها تأمین نیازهای ضروری مردم پیش‌بینی شده است.

۲—سوئیس: کشور سوئیس با وجود آن که در جنگ‌های جهانی بی‌طرف بوده و در حال حاضر هم کشوری امن محسوب می‌شود، ولی پدافند غیرعامل در این کشور به صورت جدی بی‌گیری می‌شود.

در کشور سوئیس ساخت پناهگاه‌های مقاوم در برابر انفجارات اتمی مورد توجه قرار گرفته است. این پناهگاه‌ها دارای امکانات ضروری برای استفاده مردم در زمان اضطراری بوده و همه مردم می‌توانند از آن استفاده نمایند.

۳—روسیه: در کشور روسیه (شوری سابق) توجه جدی به پدافند غیرعامل از سال ۱۹۶۰ میلادی شروع شده است. در این کشور ساخت پناهگاه‌های ضد هسته‌ای و دو منظوره کردن بسیاری از مراکز و تأسیسات مانند خطوط راه‌آهن زیرزمینی، ایستگاه‌های مترو و پارکینگ‌های زیرزمینی از حدود ۵۰ سال قبل در دستور کار قرار گرفته است.

در حال حاضر در این کشور تعدادی از مراکز بازدید عمومی، (مانند موزه‌ها)، در پناهگاه‌های زیرزمینی قرار دارد. چرا کشور ما تهدید می‌شود

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، همواره سرزمین، استقلال و امنیت کشور ما، از سوی دشمنان مورد تهدید قرار داشته است. دلایل این تهدیدها موارد زیر می‌باشد:

۱—داشتن ایمان و اعتقاد به اسلام ناب محمدی و ایستادگی در مقابل ظالمین؛

۲—داشتن شرایط اقتصادی و بهره‌مندی از منابع عظیم نفت و گاز؛

۳—موقیت در عرصه‌های فناوری‌های نوین و دستیابی به انرژی هسته‌ای؛

۴—الگو شدن ایران برای مردم منطقه.

اهداف اساسی پدافند غیرعامل: دفاع غیرعامل تکمیل‌کننده دفاع عامل و صلح‌آمیزترین و اثربخش‌ترین روش دفاعی است. استفاده از روش دفاعی پدافند غیرعامل باعث می‌شود تا وطن دفاعی کشور افزایش یابد، روحیه مقاومت ملی تقویت شود و آسیب‌های حملات احتمالی دشمن به حداقل برسد.

موارد زیر بخشی از اهداف اساسی پدافند غیرعامل است:

۱—ایمن‌سازی مراکز حیاتی و مهم کشور؛

۲—افزایش مقاومت، حفظ روحیه و انسجام مردم در مقابل تهدیدات؛

۳—فرهنگ‌سازی و ایجاد باور عمومی در مورد تأثیر پدافند غیرعامل در کاهش آسیب‌پذیری؛

۴—قانونی کردن رعایت اصول و ضوابط پدافند غیرعامل در طرح‌های ملی؛

اصول پدافند غیرعامل: این اصول شامل مجموعه اقداماتی است که با استفاده از آن‌ها می‌توان به اهداف پدافند غیرعامل دست یافت.

۱—استثار: استثار به معنی هم‌رنگ و هم‌شکل کردن تأسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی با محیط اطراف است به گونه‌ای که شناسایی آن برای دشمن بسیار دشوار و تا حدودی غیرممکن باشد؛ مانند استفاده از بادگیر سفید در

محیط برفی. استتار از مؤثرترین روش‌های دفاع غیرعامل در دنیا است. برای استتار از وسایلی مانند: رنگ، تور، شاخ و برگ درختان و ... استفاده می‌شود.

استتار انفرادی

۲- اختفا : اختفا یا پنهان کاری به کلیه اقداماتی گفته می‌شود که از قرارگرفتن تأسیسات، تجهیزات و نفرات در دید مستقیم دشمن جلوگیری به عمل می‌آورد مانند پنهان کردن هواپیماهای جنگی در تونل.

اختفا هواپیما در تونل

در جریان هجرت پیامبر (ص) از مکه به مدینه با استفاده از اختفا و فریب که از اصول پدافند غیرعامل است دشمنان رسول گرامی اسلام نتوانستند به آن حضرت دستری پیدا کنند.

روش‌های اختفا عبارتند از :

الف) استفاده مناسب از عوارض زمین و احداث تأسیسات در محلی که به سهولت قابل تشخیص و مشاهده نباشد.

ب) عادی و غیرمهم جلوه دادن تأسیسات با کارهایی مانند: جدول‌بندی، درختکاری و ...

۳- پراکندگی: پراکندگی به معنی پخش نمودن و عدم تجمع نیروها، تجهیزات و تأسیسات به منظور کاهش آسیب‌پذیری آن‌ها در مقابل عملیات دشمن می‌باشد. برای مثال :

نباید تعدادی از دانشمندان هسته‌ای کشور در یک مجتمع مسکونی زندگی نمایند، و یا اگر می‌توانیم چند پالایشگاه در کشور

بسازیم بهتر است آن‌ها را در چند شهر با فاصله زیاد از هم بسازیم.

۴—**فریب** : فریب یعنی انجام کارهایی که فکر و دید دشمن را از اهداف اصلی و مهم به سوی اهداف فرعی و غیراصلی و کم اهمیت منحرف نماید؛ مانند : نصب ماکت تجهیزات جنگی در نقاط مختلف.

پرسش : رسول گرامی اسلام (ص) در زمان آماده کردن سپاه اسلام برای فتح مکه، به منظور فریب مشرکان، چه اقدامات هوشیارانه‌ای انجام داد؟

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز

ماکت تجهیزات جنگی

۵—**مکان‌یابی**: از اقدامات اساسی و مهم پدافند غیرعامل، انتخاب محل مناسب برای ایجاد تأسیسات حیاتی و مهم کشور است. ایجاد این تأسیسات در دشت‌های هموار، کنار بزرگراه‌ها و جاده‌های اصلی و در نزدیکی مرزها موجب شناسایی و آسیب‌پذیری آن‌ها در برابر تهدیدات دشمنان می‌شود.

۶—**مقاوم سازی و استحکامات**: یکی از کارهای مفیدی که در زمان صلح می‌توان انجام داد تا در زمان حادثه از آن استفاده شود، ساخت مکان‌هایی است که در مقابل بمب و موشک مقاوم باشد و اثرات ترکش و موج انفجار را تا حدود زیادی خنثی نماید. بنابر این احداث پناهگاه در مجتمع‌های مسکونی و اداری و هم‌چنین ساخت پناهگاه‌های عمومی در شهرها، یکی از اقدامات مفیدی است که باعث حفظ جان انسان‌ها در زمان وقوع حادثه می‌شود.

رعایت اصول پدافند غیرعامل دو مزیت مهم زیر را به همراه دارد :

۱— قدرت دفاعی کشور را افزایش می‌دهد و باعث حفظ مراکز و تأسیسات مهم جامعه می‌شود؛

۲— هرچه توان و قدرت دفاع عامل و غیرعامل کشور بیشتر باشد، احتمال تهاجم دشمنان کمتر می‌شود.

جنگ نرم

من برنامه‌های استکبار جهانی علیه ملت ایران را در سه عبارت خلاصه می‌کنم. اول جنگ روانی، دوم جنگ اقتصادی و سوم، مقابله با پیشرفت و اقتدار علمی.

«مقام معظم رهبری»

در درس‌های قبلی خواندید که، کشورهای استعمارگر در گذشته برای رسیدن به اهداف خود از تهاجم نظامی استفاده می‌کردند.

جنگ‌های نظامی که امروزه به آن جنگ سخت هم گفته می‌شود، هزینه‌های زیادی به همراه داشت، و تلفات انسانی آن علاوه بر سربازان کشور مدافع، شامل سربازان کشور مهاجم هم می‌شد.

هزینه‌های بالای جنگ سخت، پیشرفت فناوری، مخالفت عموم مردم جهان با کشته شدن انسان‌ها در جنگ و ..., قدرت‌های نظامی دنیای امروز را بر آن داشت تا از راه‌های دیگری به دنبال تأمین منافع خود باشند.

درنتیجه اگر کشورهای استعمارگر در گذشته با تهاجم نظامی (جنگ سخت) به اهداف خود می‌رسیدند، در دنیای امروز سعی می‌کنند با روش‌های جدید و کم هزینه به دنبال منافع خود باشند.

بر این اساس تهاجم شکل و محتوای دیگری پیدا کرد که در عصر حاضر به آن «جنگ نرم» گفته می‌شود. در جنگ نرم کشور یا کشورهای مهاجم از راه‌های مختلف سعی می‌کنند به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که طرف مقابل آن‌ها با اختیار خود کاری را انجام

دهد که مهاجمین در انتظار آن هستند.

مهم‌ترین ابزار تأثیرگذاری در جنگ نرم، رسانه‌های جمعی هستند. جنگ نرم درازمدت است و به گونه‌ای طراحی می‌شود که به تدریج و قدم به قدم فرهنگ، اعتقادات، افکار و حتی نوع پوشنش افراد جامعه‌ای که مورد تهاجم قرار می‌گیرد، به سمتی تمایل پیدا کند که خواست برنامه‌ریزان تأمین گردد.

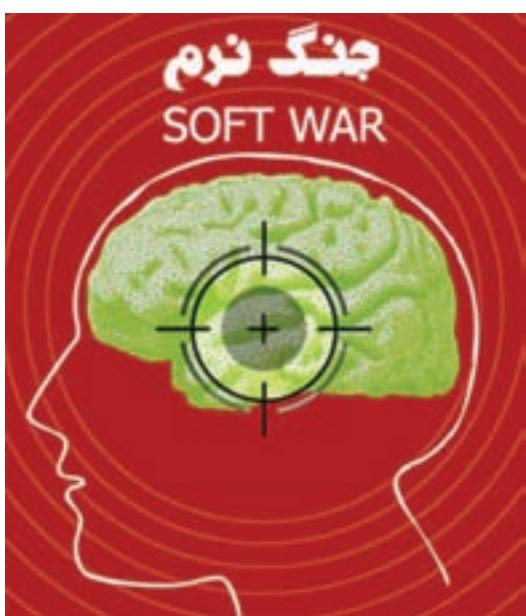

جنگ روانی، جنگ رایانه‌ای، شبکه‌های ماهواره‌ای و ... شکل‌های مختلف جنگ نرم هستند. شما دانش‌آموزان عزیز در این درس با جنگ روانی و شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان آشنا می‌شوید، و در کتاب آمادگی دفاعی دوره متوسطه نسبت به سایر ابعاد جنگ نرم شناخت بیشتری پیدا می‌کنید.

جنگ روانی

در طول تاریخ از جنگ‌های فراوانی می‌توان یاد کرد که در آن یک گروه به دلائل مختلف در جنگ شکست خورده اما روحیه و اراده خود را برای مبارزه از دست نداده است. همین حفظ روحیه مبارزه در گروه مغلوب باعث شده که پس از مدت کوتاهی با اراده محکم‌تر وارد میدان نبرد شده و شکست خود را جبران کنند.

اما جنگ روانی خطرناک‌ترین نوع جنگ‌ها است، زیرا اندیشه، احساس و رفتار انسان‌ها را مورد هدف قرار می‌دهد، و با تضعیف روحیه و سُست کردن اراده افراد، آن‌ها را به شکست می‌کشاند. به همین جهت در دوران کنونی جنگ روانی توسط کشورها به عنوان یکی از مؤثرترین شیوه‌ها مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

به عنوان مثال، امروزه اقدامات رسانه‌ای و ماهواره‌ای استکبار جهانی به سرکردگی آمریکا بخش مهمی از جنگ روانی علیه اسلام و انقلاب اسلامی است که در آن دشمن با تمام امکانات خود تلاش می‌کند تا در مردم نسبت به اعتقادات دینی، دستاوردهای انقلاب اسلامی و رهبری نظام شک و تردید ایجاد نماید.

دشمنان ما در صورت موفقیت در گام اول سعی می‌کنند تا فکر و اندیشه مردم را با تبلیغ فرهنگ بی‌بندو باری، بی‌تفاوتی نسبت به ارزش‌ها و ... پر نموده و از این راه افراد جامعه را در مسیری قرار دهند که تأمین کننده خواست و منافع آن‌ها باشند.

بنابراین جنگ روانی شامل هر نوع اقدامی است که به منظور نفوذ در فکر و رفتار طرف مقابل و تضعیف و تخریب روحیه آن‌ها صورت می‌گیرد.

اهداف جنگ روانی علیه اسلام و انقلاب اسلامی ایران

۱- تضعیف فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی؛

۲- ایجاد شک و تردید در بین مردم نسبت به رهبری جامعه و ناکارآمد نشان دادن نظام اسلامی؛

۳- ایجاد شکاف و چند دستگی در بین مردم و اقوام و مذاهب مختلف؛

۴- کاهش اعتماد به نفس و از بین بردن روحیه مقاومت مردم.

جنگ روانی در گذشته: جنگ روانی منحصر به دوران معاصر نیست، بلکه همواره در طول تاریخ وجود داشته است.

استفاده از نوع آرایش نظامی، ایجاد تغییرات در چهره سربازان در هنگام جنگ، استفاده از موسیقی، سرودهای رزمی، رجزخوانی، علامه و نشانه‌های خاص و ... همه به منظور بالا بردن روحیه رزم و مقاومت نیروهای خودی و ایجاد ترس و رعب و وحشت در افراد

طرف مقابل صورت می‌گرفته است.

به نمونه‌های زیر که در طول تاریخ اتفاق افتاده است، توجه نمایید.

۱- رومیان در هنگام جنگ کلاه خودها و زره‌های بزرگی را که چند برابر انسان معمولی بود می‌ساختند و از مناطقی که عبور می‌کردند، آن‌ها را به عمد در مسیر به جا می‌گذاشتند، تا لشکریان طرف مقابل تصور کنند که سربازان آن‌ها غول‌پیکرند و قبل از جنگ روحیه مبارزه و مقاومت خود را از دست بدهنند.

۲- در زمان حرکت سپاهیان اسلام برای فتح مکه، وقتی مسلمانان به تزدیک مکه رسیدند، رسول گرامی اسلام (ص) به یارانش دستور داد هنگام شب بر بالای بلندی‌های اطراف مکه به صورت پراکنده آتش‌های زیادی روشن کنند تا هر کس از دور نگاه کند، تصور نماید که یک سپاه چند هزار نفره مکه را محاصره نموده است. در همین حال، پیامبر عباس بن عبدالمطلب را به داخل شهر مکه فرستاد تا با دعوت از ابوسفیان وی را به محلی ببرد که بتواند آن آتش‌ها را تماشا کند. همین که ابوسفیان مشعل‌های فروزان بسیار زیاد را مشاهده کرد، چاره‌ای جز تسلیم در برابر سپاه اسلام ندید، در نتیجه مکه بدون جنگ و خونزی فتح شد.

۳- در جنگ صفين، وقتی سپاهیان امام علی (ع) به فرماندهی مالک اشتر در آستانه شکست دادن لشکریان معاویه قرار گرفتند، لشکریان معاویه به منظور ایجاد شک و تردید در سپاهیان امام علی (ع) و برای فرار از شکست، با حیله‌گری عمر و عاص قرآن‌ها را بر سر نیزه قرار داده و اعلام کردند که ما همه مسلمانیم و باید بین ما و شما این قرآن حکم نماید. امام علی (ع) در واکنش به این اقدام معاویه به سپاهیان خود دستور ادامه جنگ داد و فرمود دشمنان شما اعتقادی به قرآن ندارند و این عمل آن‌ها حیله و نینجگی برای فرار از شکست است، اما بخشی از سپاهیان امام علی (ع) به فرمان آن حضرت توجه نکرده و در مقابل امام ایستادند.

سریچی این عده در مقابل فرمان امام باعث شد که معاویه و لشکریانش از شکست حتمی نجات پیدا کنند.

۴- در دوران ۸ ساله جنگ تحملی صدام علیه ایران، ارتش صدام علاوه بر بمباران شیمیایی رزم‌مندگان و برخی از مناطق مرزی، بارها شهرهای بزرگ کشور ما از جمله تهران را به منظور ایجاد ترس و وحشت در بین مردم و تضعیف روحیه آن‌ها، تهدید به بمباران شیمیایی می‌کرد.

نمونه‌های تاریخی فوق نشان‌دهنده آن است که در تمام دوره‌های گذشته، انسان‌ها برای تحت تأثیر قراردادن دشمنان خود از شیوه‌های مختلفی استفاده می‌کردند. ولی آن چه که در دنیای کنونی باعث تغییر در روش‌های جنگ روانی شده، بهره‌برداری از علوم گوناگون، بویژه استفاده از فناوری‌های جدید است. با توجه به آن چه که تاکنون درباره جنگ روانی گفته شده متوجه می‌شوید که برخلاف جنگ نظامی (جنگ سخت)، هدف جنگ روانی متوجه جسم انسان نیست، بلکه روح، روان، فکر، اندیشه، احساسات و در نهایت تغییر رفتار و خواسته‌های انسان مورد نظر می‌باشد.

میزان اثرباری جنگ روانی از یک طرف به ویژگی‌های شخصیتی افراد مانند اعتقادات دینی، شجاعت، اعتماد به نفس، پاییندی به ارزش‌های اخلاقی و ... و از طرف دیگر به میزان علم و آگاهی انسان‌ها و نیز شناخت دوستان و دشمنان واقعی بستگی دارد. برای آن که شما دانش‌آموzan عزیز به جهان پیرامون خود و اتفاقاتی که در آن رخ می‌دهد با دقت بیشتری توجه نموده و هر چیزی را به آسانی رد یا قبول نکنید، در این بخش از درس با روش‌های جنگ روانی آشنا می‌شوید.

روش‌های جنگ روانی

۱—**تبلیغات** : تبلیغ یا تبلیغات به معنای منتقل کردن و رساندن پیام، افکار و عقاید به دیگران است. در تبلیغات سعی می‌شود با بهره‌گیری از کلمات، تصاویر، موسیقی و ... پیام به گونه‌ای آراسته شود که فکر و سلیقه‌گیرنده پیام براساس خواست و تمایل فرستنده آن شکل بگیرد.

از تبلیغات همه می‌توانند استفاده کنند و بهره‌برداری از این وسیله ربطی به برق بودن یا ناحق بودن طراحان آن ندارد. برای مثال همان‌طور که ممکن است با تبلیغات شایعه نادرستی را پخش نمود، به وسیله تبلیغات هم می‌توان آن را خنثی نمود.

با این توضیحات متوجه می‌شوید که تبلیغات صحیح یکی از روش‌های مناسبی است که نقش بسیار مؤثری در تبلیغ اسلام، بیان احکام الهی، نشر اصول اخلاقی، انعکاس اخبار درست، جلوگیری از شایعات و اتهامات خبرگزاری‌های جهانی و ... می‌تواند داشته باشد.

در دنیای امروز کشورهایی که از سرمایه فراوان، فناوری روز و شبکه‌های ماهواره‌ای گسترده بهره‌مند هستند، می‌توانند با استفاده از امکانات خود بر فکر و احساس مردم جهان تأثیر بگذارند.

برای مثال، قدرت‌های تبلیغاتی دنیا با سوء استفاده از اعمال نادرست چند گروه کوچک در افغانستان، عراق، پاکستان و ... غالب مسلمانان را به عنوان تروریست یا حامی تروریست نشان می‌دهند، ولی رژیم اشغالگر سرزمین فلسطین و اشغالگرانی که در کشورهای عراق، افغانستان و ... حضور دارند، با وجود جنایاتی که در حق مردم انجام داده‌اند، به عنوان طرفداران حقوق بشر معروفی می‌شوند.

۲—**شایعه** : شایعه به معنای انتشار مطالب و اخباری است که درستی و نادرستی آن معلوم نیست و عموماً منبع مطمئن و مشخصی هم ندارد. شایعه معمولاً با اصل خبر تفاوت زیادی دارد؛ مانند شایعه شهادت رسول گرامی اسلام (ص) در جنگ احد که توسط مشرکان و به منظور تضعیف روحیه مسلمانان پخش شد، در صورتی که آن حضرت فقط به صورت جزئی مجرح شده بود.

از نظر اخلاقی و دینی معمولاً شایعه مجموعه‌ای از غیبت، تهمت، نشر مطالب غیر مطمئن و ... است که براساس احکام صریح اسلامی تأیید یا سکوت در برابر آن و عدم مقابله با آن گناه محسوب می‌شود. در آیات قرآن کریم و احکام دینی به مسلمانان تأکید شده است که در مورد اموری که اطلاع و علم کافی درباره آن ندارند، بررسی کنند؛ زیرا چشم و گوش و زبان و قلب انسان در پیشگاه خداوند مسئول هستند.

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز

۳- تحریف واقعیات : تحریف یعنی منحرف کردن خبری از مسیر و موضوع اصلی خود که به منظور انحراف اذهان مردم از حق به سوی باطل صورت می‌گیرد. در تحریف واقعیات معمولاً دروغ گفته نمی‌شود بلکه واقعیات به صورت دیگری بیان می‌گردد که با اصل موضوع تفاوت زیادی دارد. در تحریف واقعیت، گاهی کلماتی به متن اصلی اضافه و یا از آن کم می‌شود و گاهی جملات به صورتی که بوده بیان می‌گردد ولی به گونه‌ای تفسیر می‌شود که مخالف منظور گوینده یا نویسنده مطلب است و با اصل آن تفاوت دارد. برای مثال، با وجود آن که مقامات کشور ما بارها اعلام کرده‌اند که هدف‌شان از پیشرفت در تکنولوژی هسته‌ای، استفادهٔ صلح‌آمیز از آن برای تولید انرژی هسته‌ای است ولی غربی‌ها با این تفسیر که «ایران تاکنون توانسته ثابت کند که قصد استفادهٔ صلح‌آمیز از فن‌آوری هسته‌ای دارد»، اذهان عمومی مردم جهان را از این واقعیت که «ایران قصد استفادهٔ صلح‌آمیز از تکنولوژی هسته‌ای دارد» به سمتی سوق می‌دهند که تصور شود «قصد ایران از پیشرفت در تکنولوژی هسته‌ای، استفادهٔ غیرصلح‌آمیز از آن است».

۴- تفرقه افکنی : یکی دیگر از روش‌های جنگ روانی، دامن‌زننده اختلافات موجود در یک یا چند کشور است که به منظور ایجاد بدینی و به وجود آوردن درگیری و در نهایت برای از بین بردن وحدت و یکپارچگی یک جامعه صورت می‌گیرد. برای نمونه، دامن‌زننده اختلافات میان شیعه و سنی یا ایجاد بدینی میان مسلمانان و سایر ادیان الهی و همچنین مطرح نمودن اختلافات قومی در بین قومیت‌های مختلف، مواردی است که تمامی آن‌ها به منظور تضعیف اتحاد و یکپارچگی ملت ایران صورت می‌پذیرد.

۵- ترور : ترور، تهدید و تلاش برای ایجاد ترس و وحشت در مورد یک گروه یا یک کشور جهت تحت فشار قراردادن آن‌ها به منظور تسلیم در برابر خواسته‌های طراحان آن می‌باشد.

ترور بر دو نوع است: ترور شخص و ترور سخن‌پرداز.

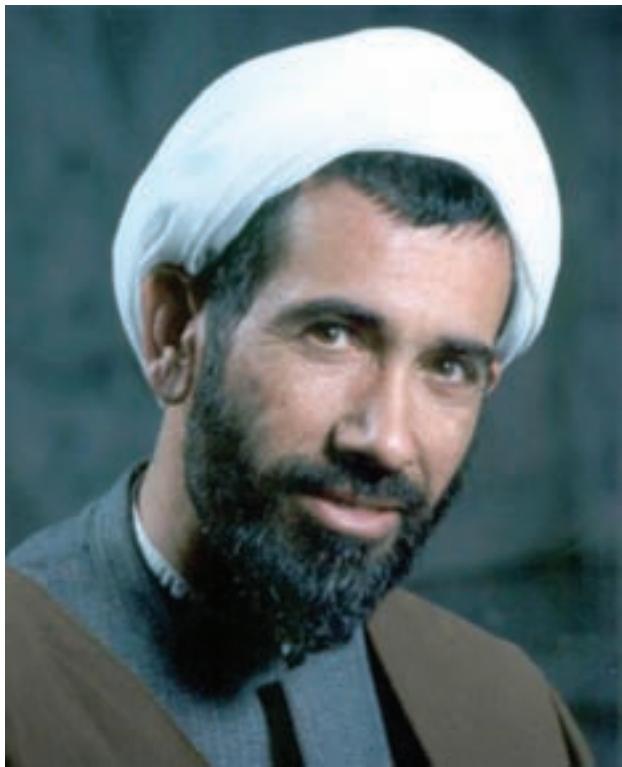
ترور شخص : در ترور شخص، افراد موجه، توانمند و ارزشمند یک کشور که نقش مؤثری در آگاهی مردم و پیشرفت جامعه دارند، مورد تهاجم جسمی و فیزیکی قرار می‌گیرند. برای نمونه، در کشور ما، ترور شخصیت‌های اندیشمند و برجسته‌ای همچون مطهری، بهشتی، رجایی، باهنر، صیاد شیرازی و ... که همگی در اثر این عمل ناجوانمردانه به شهادت رسیدند، نمونه‌هایی از ترور شخص محسوب می‌شوند.

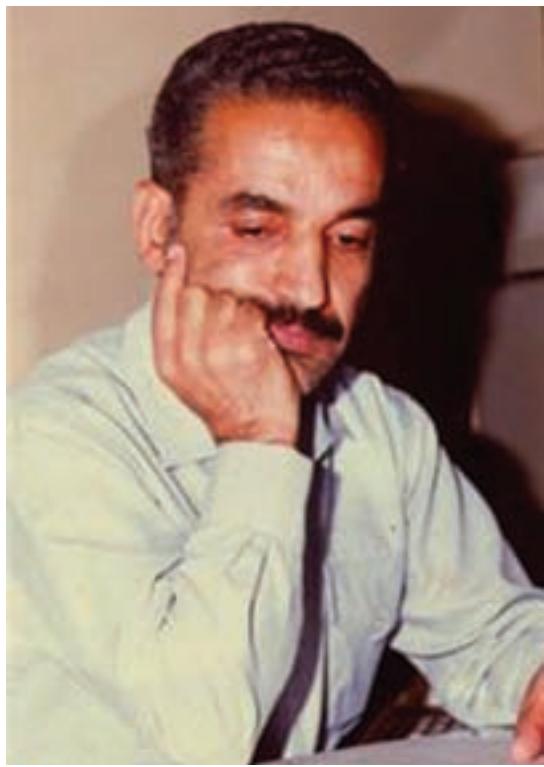
شهید صیاد شیرازی

شهید بهشتی

شهید باهنر

شهید رجایی

تُرور مقام معظم رهبری در یکی از مساجد تهران در سال ۱۳۶۰ که طی آن یک دست ایشان به شدت آسیب دید، یکی دیگر از تُرورهایی است که در اولین سال‌های پیروزی انقلاب اسلامی رخ داد.

هم‌چنین در سال‌های اخیر تُرور افراد دانشمند و برجستهٔ کشور همچون شهید علی محمدی و شهید شهریاری که در پیشرفت تکنولوژی هسته‌ای میهن ما نقش مؤثری داشتند و همه آن‌ها از طرف عناصر مرتبط با بیگانگان و به منظور عقب‌نشینی ایران در تکنولوژی هسته‌ای صورت گرفت، نمونه‌های دیگری از تُرور شخص محسوب می‌گردند.

تُرور شخصیت: یکی از شیوه‌های مؤثر جنگ روانی، تُرور شخصیت است که همیشه مورد توجه گروه‌ها و کشورها بوده

و در طول تاریخ از آن استفاده شده است. برای نمونه، دشمنان حضرت پیامبر (ص) در صدر اسلام با استفاده از این شیوه سعی در آسیب رساندن به شخصیت معنوی و تأثیرگذار رسول گرامی اسلام داشتند.

آنها وقتی از راه بحث و گفت و گو، وعده‌های دنیوی و پس از آن با تهدید، نتوانستند مانع دعوت پیامبر به یکتاپرستی شوند، شخصیت پیامبر را هدف قرار دادند و همان طور که در آیات قرآن نیز به آن اشاره شده، ایشان را کذاب، شاعر، مجنون و ساحر معرفی کردند تا مانع از آن شوند که مردم از آن حضرت تأثیر پذیرند.

در زمان ما نیز، بویژه از زمان پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون، چهره‌های برجسته نظام اسلامی ایران مانند امام خمینی و مقام معظم رهبری از سوی دشمنان مورد هدف قرار گرفتند و با استفاده از شایعه، تحریف واقعیت و نسبت دادن صفات ناروا، سعی کرده‌اند تا شخصیت تأثیرگذار آن‌ها را تخریب نمایند.

تroller شخصیت در مواردی به صورت کلی «دین اسلام» یا شخصیت مسلمانان را هدف قرار می‌دهد. برای مثال در بعضی از فیلم‌های سینمایی، شخصیت‌های منفی فیلم یک یا چند نفر از مسلمانانی هستند که چهره خشن و منفوری از آن‌ها ترسیم شده است. همچنین در برخی از بازی‌های رایانه‌ای کسی که مشغول بازی می‌شود، برای پیروز شدن باید به سمت فرد یا افرادی که دارای ویژگی‌های اسلامی و مذهبی هستند، تیراندازی کند و برای بدست آوردن امتیاز به سوی کسی که «الله اکبر» می‌گوید، شلیک نماید که در تمامی این بازی‌ها، قصد و هدف طراحان بازی، تخریب شخصیت مسلمانان است.

پرسش : در یکی از بازی‌های رایانه‌ای، قهرمان بازی فردی آمریکایی است که باید افرادی را که «یا مهدی» و «الله اکبر» می‌گویند از پای درآورد تا به مراحل بعدی برسد. به نظر شما طراحان این بازی به دنبال چه اهدافی هستند؟

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانش آموز

شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان

به نظر شما چرا با وجود شبکه‌های فراوان فارسی زبان، تعداد آنها در حال افزایش است؟ آیا می‌دانید هزینه اجراهه یک ماهواره در فضا، تهیه و تولید برنامه‌های آن، ارسال برنامه بر روی شبکه و... چقدر است؟ آیا تأمین این هزینه‌ها بدون حمایت قدرت‌های اقتصادی و سیاسی دنیا امکان‌پذیر است؟ اگر به صورت سطحی و ساده به موضوع نگاه کنیم، شاید گمان کنیم که هدف این شبکه‌ها اطلاع‌رسانی و سرگرم نمودن فارسی‌زبانان است، اما اگر کمی درباره این موضوع فکر کنیم، متوجه می‌شویم که قدرت‌های پشت پرده این شبکه‌ها اهداف دیگری درس دارند.

حمایت گسترده از راه اندازی این شبکه‌ها به دلیل تأثیری که ماهواره و تلویزیون در برانگیختن افکار عمومی دارد، مورد توجه

دشمنان انقلاب اسلامی است تا این طریق بتوانند جنگ روانی و جنگ رسانه‌ای خود را بر ضد جمهوری اسلامی ایران گسترش دهند.

برنامه‌های سیاسی، فرهنگی و هنری، فیلم‌های سینمایی، سریال‌های تلویزیونی، گفت‌وگوهای اقتصادی و اجتماعی و حتی برنامه‌های به ظاهر خانوادگی آنها عمدتاً با هدف‌هایی همچون:

۱- بدین کردن مردم به اسلام و نظام جمهوری اسلامی؛

۲- قطع رابطه ملت با رهبری نظام؛

۳- ترویج بی‌بندوباری اخلاقی؛

۴- از بین بردن استحکام خانواده؛

۵- جدایی دین از سیاست؛

۶- دور کردن مردم از ارزش‌های دینی ...

صورت می‌گیرد که همه در راستای اهداف جنگ روانی و جنگ رسانه‌ای دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران است. البته در برخی از برنامه‌های این شبکه‌ها اطلاع‌رسانی، سرگرمی‌های معمولی، مسابقات ورزشی و... هم وجود دارد، اما آنچه که باید به آن توجه داشت، اهداف کلی این شبکه‌ها است که به آنها اشاره گردید.

راه‌های مقابله با جنگ روانی

راه‌های مقابله با عملیات روانی دشمنان زیاد است. ما در این بخش از درس به چند نمونه از این راه‌ها اشاره می‌کنیم ولی شما دانش‌آموzan عزیز با کمک بزرگ‌ترها و دیگران خود می‌توانید موارد دیگری به آنها اضافه نمایید.

۱- شناخت دشمن و روش‌های تبلیغاتی آنها؛

۲- وحدت و همدلی بیشتر در جامعه و اتحاد حول محور قانون اساسی و رهبری نظام؛

۳- داشتن اعتماد به نفس و روحیه دفاع از اعتقادات دینی؛

۴- کسب اطلاعات و اخبار از مراکز خبررسانی مطمئن و خودی؛

۵- حضور در برنامه‌هایی که پیام ملت ایران را به جهانیان می‌رسانند، مانند شرکت در راه‌پیمایی‌های روز ۲۲ بهمن، روز قدس

و...

۶- دقت و مراقبت در ارتباطات اینترنتی؛

۷- برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت و استفاده مناسب از آن؛

۸- عدم همکاری با افراد گروه‌های مشکوک و نامطمئن؛

پایان بخش این درس، ذکر بیانات مقام معظم رهبری در رابطه با جنگ روانی است که توجه به آن برای شما دانش‌آموzan عزیز مفید و مؤثر می‌باشد.

«در جنگ نظامی، دشمن به سراغ سنگرهای مرزی ما می‌آید، مراکز مرزی ما را سعی می‌کند منهدم کند تا بتوانند در مرز نفوذ کند. در جنگ روانی و آنچه که امروز به آن جنگ نرم گفته می‌شود در دنیا، دشمن به سراغ سنگرهای معنوی می‌آید که آنها را منهدم کند.»

پرسش : به نظر شما سنگرهای معنوی که دشمنان به دنبال انهدام آنها هستند، کدامند؟

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز

نظام جمع و جنگ افزار شناسی

نظم چیست و چه تأثیری در کارهای ما دارد؟

نظم در لغت به معنی آراستن، برپا داشتن و انجام دادن به موقع کارها است. نظم یکی از امور فردی و اجتماعی است که رعایت آن برای تمام انسان‌ها لازم و مفید است.

نظم یکی از عوامل مهم در پیشرفت هر اجتماع است، و در امور فردی هم عموم انسان‌های موفق، افراد منظمی در طول زندگی خود بوده‌اند. به عنوان مثال، یک دانش‌آموز موفق کسی است که علاوه بر تلاش و کوشش برای یادگیری مطالب دروس، همواره:

۱- تکالیف درسی خود را به موقع انجام می‌دهد.

۲- صبح‌ها زود از خواب بلند می‌شود.

۳- در موعد مقرر خود را به مدرسه می‌رساند.

۴- به نکاتی که معلم در کلاس آموزش می‌دهد، توجه می‌کند.

۵- خود را برای پرسش‌های کلاسی و آزمون‌های مدرسه آماده می‌کند.

و...

در امور اجتماعی هم ما نیروهای نظامی را به عنوان منظم‌ترین افراد می‌شناسیم، زیرا یکی از ویژگی‌های مشخص آنها رعایت نظم است.

نظام جمع و اطاعت از فرماندهی یکی از اموری است که هر فرد نظامی باید آن را آموزش دیده و در طول خدمت خود به صورت دقیق رعایت نماید.

با توجه به اینکه یادگیری نظام جمع، تأثیر فراوانی در هماهنگی یک دانش‌آموز با کارهای جمعی مدرسه دارد و می‌تواند باعث نظم بیشتر دانش‌آموزان شود، در این درس با آن آشنا می‌شویم.

نظام جمع چیست؟

نظام جمع حرکاتی است که به صورت منظم انجام می‌شود و افراد را در انجام کارهای جمعی با یکدیگر هماهنگ می‌کند.

نظام جمع از یک دسته حرکات منظم و با مفهوم مشخص تشکیل شده است، که در این درس برخی از آنها آموزش داده می‌شود. هر حرکت نظام جمع از دو جزء تشکیل شده است: خبر و اجرا

خبر چیست؟

خبر به معنی اطلاع از نوع فرمان و ایجاد آمادگی در فرد برای انجام یک عمل مشخص است.

اجرا چیست؟

اجرا به معنی اطاعت از فرمان و اجرای عمل مشخصی است که فرمانده دستور می‌دهد. برای مثال، در حرکت از جلو نظام، از جلو خبر و نظام اجرای فرمان است.

از جلو نظام یعنی چه؟

از جلو نظام فرمانی است که برای پشت سر هم قرار گرفتن افراد صادر می‌شود؛ مانند: زمانی که دانشآموزان یک کلاس در یک صف پشت سر هم قرار می‌گیرند.

در فرمان از جلو نظام، فرمانده با صدای بلند می‌گوید: «از جلو!»

در این حالت افراد تحت فرمان باید به سرعت پشت سرهم قرار گیرند. سپس فرمانده اعلام می‌کند: «نظام!»

در این حالت افراد تحت فرمان، بدون صحبت و حرکت باید با فاصله معین، پشت سر هم باشند.

حرکت به چپ چپ: در این حرکت، افراد تحت فرمان، 90° درجه بدن خود را به سمت چپ می‌چرخانند. در این عمل، نفرات باید روی پاشنه پای چپ و پنجه پای راست خود حرکت کنند.

حرکت به راست راست : در این حرکت افراد تحت فرمان، 90° درجه بدن خود را به سمت راست می‌چرخانند. در این عمل، نفرات باید روی پاشنه پای راست و پنجه پای چپ خود حرکت کنند.

①

②

③

عقب گرد : در این حرکت افراد تحت فرمان از سمت چپ، بدن خود را 180° درجه می‌چرخانند، به‌طوری که برای مثال، اگر قبل از عقب گرد نفرات رو به شمال ایستاده باشند، پس از عقب گرد باید به سمت جنوب بایستند.

①

②

③

حرکت خبردار : در فرمان خبردار افراد باید با حالت صحیح در جای خود بایستند. در این حالت پاها جفت و دست‌ها در امتداد پاها قرار می‌گیرد.

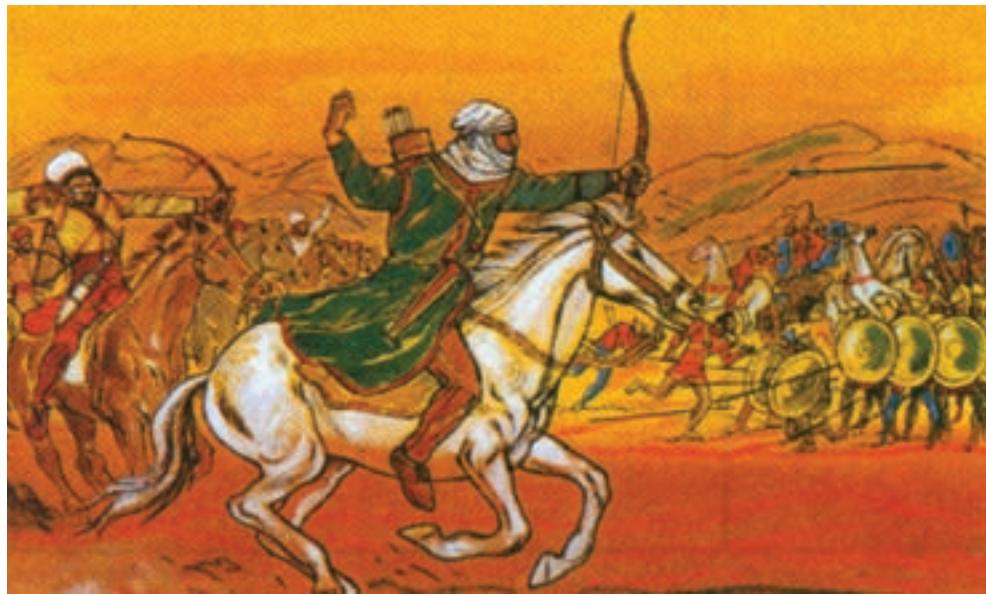

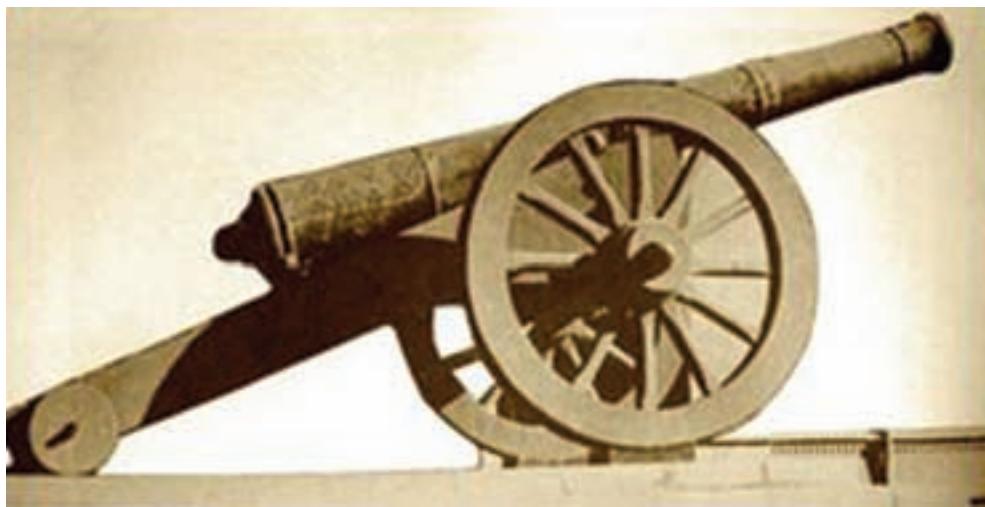
سیر تحول ابزارهای جنگی و شناخت جنگ افزار

در جنگ‌هایی که در طول تاریخ اتفاق افتاده، انسان‌ها به تناسب رشد فکری و عقلانی خود از ابزارهای مختلفی به عنوان وسائل جنگی استفاده می‌کرده‌اند.

ابزارهای جنگی بشر از سنگ، چوب، تیر و کمان، نیزه و شمشیر شروع و پس از مدت زمانی به سلاح‌های گرم و توپ و تانک رسید.

سپس ماشین‌های جنگی شامل هوایپما، زیر دریایی، موشک‌های دور بُرد و... وارد صحنه جنگ‌ها شدند و میدان نبرد از زمین به دریا و آسمان گسترش پیدا کرد.

در عصر حاضر، اگرچه برخی کشورها به سلاح‌های غیرمعارف (شیمیایی، میکروبی و هسته‌ای) دسترسی پیدا کرده و در مواردی از آن استفاده نموده‌اند، اما به دلیل مخالفت‌های جهانی با این سلاح‌ها و تلفات زیادی که به دنبال دارند، کمتر از آن استفاده می‌شود.

به همین جهت در دوران کنونی، تکیه قدرت‌های نظامی بر استفاده از جنگ الکترونیک، جنگ اطلاعاتی، جنگ اقتصادی، جنگ نرم و موارد مشابه می‌باشد؛ اگرچه در دنیای امروز، استفاده از فناوری موشکی نیز یکی از محورهای مهم توامندی دفاعی هر کشور محسوب می‌شود.

بر همین اساس دانشمندان مؤمن و توانای میهن عزیز ما در این زمینه تلاش‌های فراوانی نموده و تاکنون موفق به ساخت انواع مختلف موشک‌های زمین به زمین و زمین به هوا شده‌اند.

ساخت و تولید این موشک‌ها در کنار سایر توانمندی‌های دفاعی کشورمان، باعث شده تا دشمنان کمتر در فکر تهاجم نظامی به میهن عزیز ما باشند.

سلاح انفرادی چیست؟

سلاح انفرادی وسیله‌ای است که یک رزمnde مدافع میهن می‌تواند آن را حمل نموده و در صورت نیاز از آن استفاده نماید؛ مانند : اسلحه انفرادی کلاشینکف

با توجه به اینکه نیروی انسانی با ایمان مهم‌ترین عامل توانمندی دفاعی کشور ما محسوب می‌شود و شناخت یک سلاح انفرادی برای همه ما مفید است، در تصاویر زیر شما آشنایی با اسلحه کلاشینکف و قطعات مربوط به آن آشنا می‌شوید.

این بخش از درس فقط به استان‌های آلووده به مین شامل ایلام، آذربایجان غربی، خوزستان، کردستان و کرمانشاه اختصاص دارد.^۱

آشنایی با مین

همه می‌دانیم که بقایای تجهیزات جنگی و دیگر آثار به جا مانده در مناطق جنگی، پس از پایان جنگ به راحتی قابل جمع‌آوری نیست. برای کسانی که در مناطقی زندگی می‌کنند که در دوران هشت ساله دفاع مقدس، جزء مناطق جنگی بوده است، آشنا شدن با این وسائل و چگونگی برخورد با آنها ضروری می‌باشد.

از میان تجهیزات جنگی باقی‌مانده از دوران جنگ، مین‌های خنثی نشده بسیار خطرناک می‌باشند، زیرا انفجار آنها باعث کشته شدن یا مجرروح و معلول شدن افراد می‌گردد.

مین چیست؟

مین یکی از ابزارهای جنگی است که قابلیت انفجار دارد، مین‌ها در انواع، اندازه‌ها و رنگ‌های مختلف وجود دارند. با گذشت زمان، ظاهر مین ممکن است در اثر زنگ‌زدگی یا شرایط آب و هوایی تغییر کند، اما خاصیت انفجاری آن از بین نمی‌رود.

۱- از این بخش در امتحان هماهنگ پایان سال پرسش نمی‌آید.

چرا از مین استفاده می‌شود؟

کشورهایی که در حال جنگ هستند، برای جلوگیری از پیشروی دشمن و از بین بردن آنها، از مین استفاده می‌کنند. مین‌ها را معمولاً در منطقه‌ی محلی از زمین و در زیر خاک کار می‌گذارند، که به آن میدان مین گفته می‌شود. پس از پایان جنگ، تا سال‌های زیادی این مین‌ها باقی می‌مانند و بعدها تلفات جانی زیادی به بار می‌آورند. بنابراین، همه افرادی که در مناطقی زندگی می‌کنند که جنگ در آن اتفاق افتاده است، باید با خطرات مین آشنا باشند، زیرا به طور اجتناب‌ناپذیری در معرض خطر انفجار آن قرار دارند.

نشانه‌های وجود مین چیست؟

علائم و نشانه‌های زیادی برای خطر انفجار مین و مهمات جنگی وجود دارد که مهم‌ترین آنها عبارتند از :

- ۱- وجود پوکه‌های فشنگ یا جعبه‌های مهمات
- ۲- ماشین جنگی سوخته و خراب یا تانک صدمه دیده
- ۳- رخ دادن انفجار در هنگام آتش‌سوزی طبیعی در یک منطقه
- ۴- وجود تکه‌های سیم یا قطعات مربوط به ابزارهای جنگی
- ۵- وجود خاکریزهای دوران جنگ

مین‌ها چگونه منفجر می‌شوند؟

مین‌ها در اثر حوادث زیر منفجر می‌شوند :

- ۱- عبور انسان از روی مین یا تماس فرد با مین
- ۲- عبور حیوانات از روی مین
- ۳- برخورد اجسام با مین
- ۴- کشیده شدن سیم متصل به مین

۵- حرارت آتشی که در تزدیکی مین روشن شده باشد.

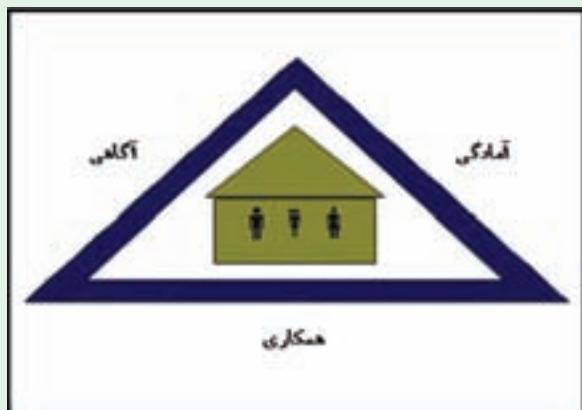
در مناطق جنگی برای پرهیز از خطر مین چه باید کرد؟

برای آنکه خطری برای شما رخ ندهد، رعایت موارد زیر لازم می‌باشد :

- ۱- از مناطق غیر امن عبور نکنید.
 - ۲- حتی الامکان از راه‌های پر رفت و آمد و امتحان شده حرکت کنید.
 - ۳- اگر به سیمی که بخشی از آن بیرون است، برخورد کردید، به آن دست نزنید.
 - ۴- مین‌های بیرون آمده از زیر خاک را دستکاری نکنید.
 - ۵- به اشیاء مشکوک و غیرعادی نزدیک نشوید.
- ۶- در هنگام حرکت، اگر مین را مشاهده کردید، توقف کنید و از جای پای قبلی خود برگردید.

فصل دوم

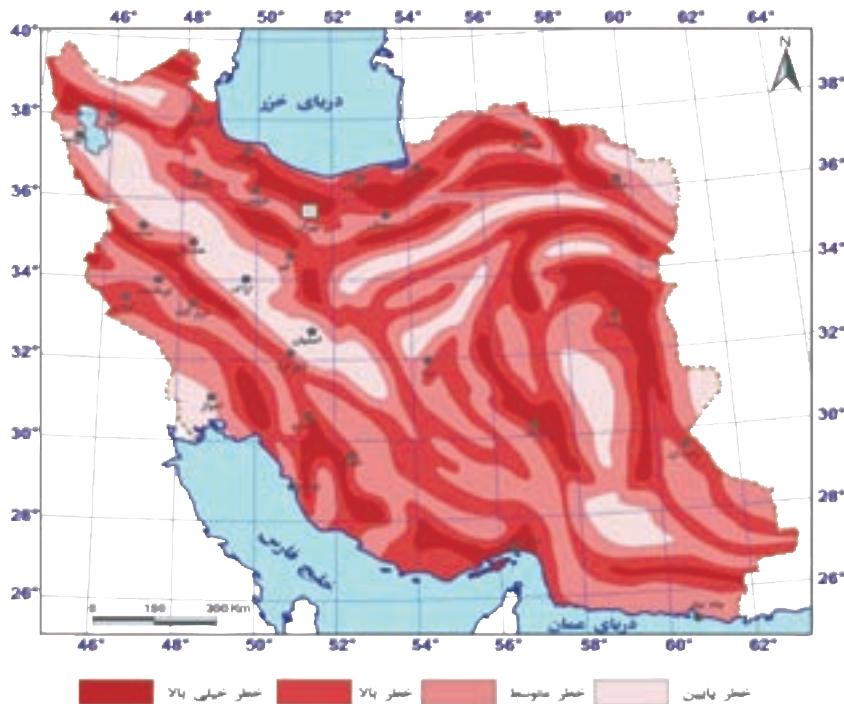
زلزله و راههای مقابله با آن

درس اول

ضرورت و اهمیت کسب آمادگی در برابر زلزله

به نقشه «خطر لرزه‌ای» ایران به دقت نگاه کنید.

۱- با توجه به راهنمای نقشه فوق مطالبی را که در مورد آن به نظرتان می‌رسد، بنویسید.

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانش‌آموز

?

۲- آیا می‌توانید محل وقوع چند زلزله بزرگ را که در کشور ما رخ داده است، نام ببرید؟

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز

آیا ما برای مقابله با زلزله آماده‌ایم؟

به تصاویر و بزیده جراید زیر نگاه کنید و به سوال‌ها پاسخ دهید.

?

از اخبار و تصاویر بالا چه پیامی دریافت می‌کنید؟ آیا کسب آمادگی بیشتر برای رویارویی با زلزله ضروری است؟

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز

راههای ایمنی در برابر زلزله

بشر با دانش کنونی خود قادر به پیش‌بینی زمان دقیق وقوع زلزله نیست. اما با در پیش گرفتن روش‌های مناسب می‌تواند خطرهای ناشی از این پدیده طبیعی را کاهش دهد.

تصاویر زیر را به دقت بررسی کنید.

آنچه از تصاویر بالا درباره راههای ایمنی برای آمادگی در برابر زلزله به ذهنتان می‌رسد، بنویسید.

پاسخ دانش‌آموز	نتیجه بحث کلاس

ارائه آموزش‌های صحیح همگانی و آماده‌سازی اقسام مختلف جامعه، یکی از عوامل مؤثر در کاهش خطرهای ناشی از زلزله است.

پرسش

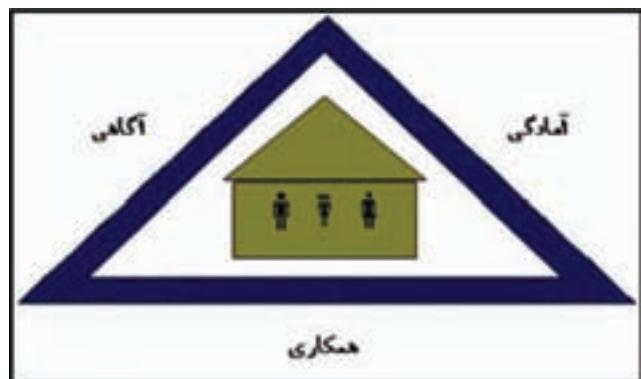
- ۱- به نقشه خطر لزهای ایران در صفحه ۷۲ به دقت نگاه کنید و با استفاده از راهنمای نقشه نام چهار شهر از کشورمان را که در منطقه «خطر لزهای بالا» و «خیلی بالا» قرار دارند، بنویسید.
- ۲- راههای ایمنی در برابر زلزله را نام ببرید.
- ۳- یک مورد از راههای ایمنی در برابر زلزله را شرح دهید.

شما دانشآموزان در آموزش خانواده و دوستان خود برای مقابله با زلزله، چه نقشی می‌توانید داشته باشید؟

درس دوم

ایمنی در برابر زلزله

مثلث فوق از سه ضلع آگاهی، آمادگی و همکاری تشکیل شده است که ارتباط تنگاتنگ این سه عامل می‌تواند ایمنی جامعه را در برابر صدمات ناشی از وقوع زلزله افزایش دهد.

آگاهی

مجموعه‌ای از دانش و اطلاعات افراد جامعه درباره پدیده زلزله و اقدامات قبل، هنگام و بعد از آن است.

آمادگی

افزایش توانایی‌های افراد جامعه برای انجام فعالیت‌های مناسب در زمان قبل، حین و پس از وقوع زلزله است.

همکاری

مشارکت همه افراد جامعه برای دست‌یابی به ایمنی است.

$$\text{ایمنی در برابر زلزله} = \text{همکاری} + \text{آمادگی} + \text{آگاهی}$$

تصوّر کنید زلزله‌ای در یک شهر رخ داده است. مردم این شهر پس از وقوع زلزله به چه چیزهایی نیاز دارند؟

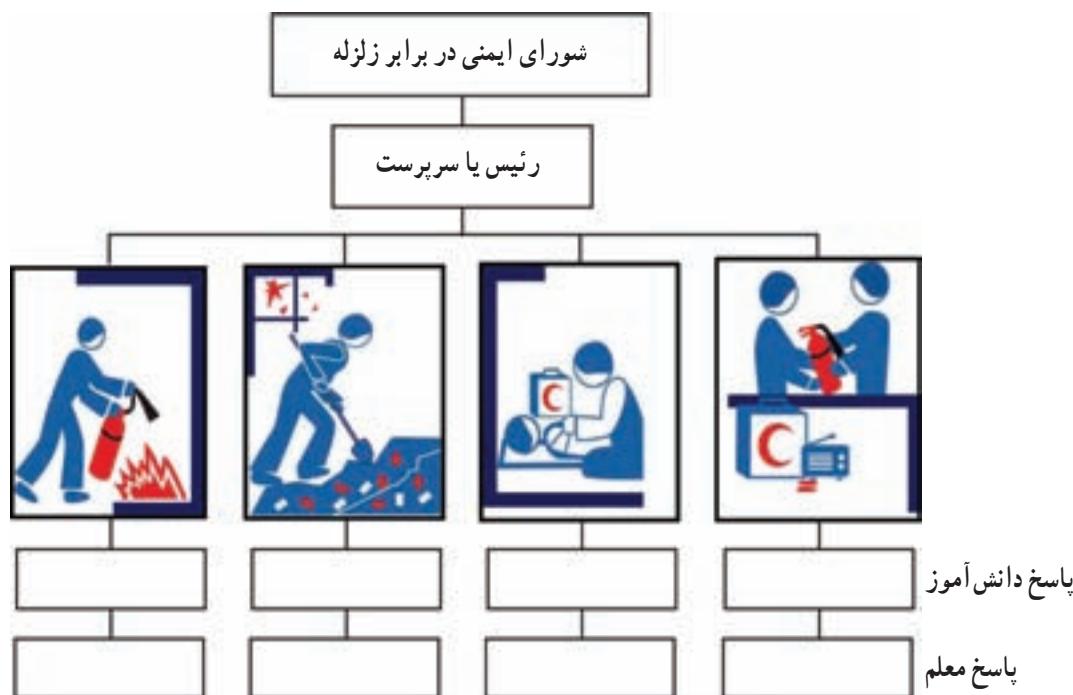
نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز

شورای ایمنی در برابر زلزله

زمانی که حادثه‌ای مانند زلزله رخ می‌دهد، شرایط عادی زندگی ما به شرایط بحرانی تبدیل می‌شود. به همین دلیل نیاز است گروهی که از قبل برای این بحران آماده شده‌اند، وارد عمل شوند و مشکلات به وجود آمده را برطرف کنند.

تصاویر مربوط به شورای ایمنی را نگاه کنید. این تصاویر نشان می‌دهد چه گروه‌هایی می‌توانند در شرایط بحرانی به مردم کمک کنند.

آیا می‌توانید نام گروه‌های زیر را بنویسید؟

برنامه‌ریزی، مشارکت، همکاری و هماهنگی در پیش‌بود فعالیت‌های گروهی امری مؤثر و ضروری است.

نکتهٔ مهم : انجام بسیاری از وظایف گروه‌های شورای اینمنی تنها از عهدهٔ امدادگران دوره دیده و با تجربه بر می‌آید و در توان داش آموزان نیست؛ بنابراین هریک از وظایف براساس توانایی و آمادگی تعیین خواهد شد.

آشنایی با وظایف شورای اینمنی در برابر زلزله

(الف) گروه تدارکات و پشتیبانی

گروه تدارکات و پشتیبانی با هدف فراهم آوردن امکانات و تجهیزات مورد نیاز و برقراری دوره‌های آموزشی و پشتیبانی مناسب، تشکیل می‌شود.

وظایف گروه

- ۱- تهیهٔ فهرست از تزدیک‌ترین مراکز امدادی و درمانی، آتش‌نشانی، نیروی انتظامی و... به همراه شماره تلفن و آدرس
- ۲- تهیهٔ وسائل ضروری گروه‌های دیگر
- ۳- کنترل کردن اسمایی و تعداد داش آموزان (بعد از زلزله نباید کسی بدون هماهنگی از محیط مدرسه خارج شود.)
- ۴- ایمن‌سازی محیط مدرسه
حال در مورد وظایف گروه بحث و گفت‌وگو کنید تا آمادگی لازم را جهت انجام مانور داشته باشد.

(ب) گروه نجات و امداد

بعد از وقوع زلزله ممکن است در اثر ریزش آوار، شکستن شیشه‌ها و... افرادی که در جاهای نامناسب قرار دارند، مجروح شوند؛ بنابراین، گروه نجات و امداد با هدف کمک به مجروحان و مصدومان تشکیل می‌شود.

وظایف گروه

- ۱- امدادرسانی به مجروحان
- ۲- انتقال مجروحانی که جراحت‌های عمیق دارند، به مراکز درمانی
- ۳- صحبت کردن با بیماران و روحیه و امید دادن به آنها
- ۴- اسکان و تعیین مکان مناسب برای داش آموزان (به دور از ساختمان‌ها و دیوارها، جایی مانند وسط حیاط مدرسه)

(پ) گروه جست‌وجو

پس از هر زلزله، احتمال خراب شدن ساختمان‌ها، ریزش آوار و حبس شدن افراد در مکان‌های مختلف وجود دارد. این گروه با هدف جست‌وجو برای یافتن افرادی که در موقعیت‌های خطرناک هستند، تشکیل می‌شود.

وظایف گروه

- ۱- جست وجو برای یافتن مجروحان و افراد
- ۲- جلوگیری از ورود افراد به داخل ساختمان (این گروه باید از ورود افراد به مکان‌های پر خطر جلوگیری کند).
- ۳- انتقال مجروحان به جای مناسب (افراد این گروه باید دوره‌های هلال احمر را نیز بگذرانند و انواع حمل مجروح را با توجه به نوع جراحت‌ها فرا بگیرند).
- ۴- بررسی ساختمان از نظر نشت گاز، قطع برق و شکستن لوله‌های آب
ت) گروه آتش‌نشان

پس از وقوع زلزله، احتمال نشت گاز، اتصال سیم‌های برق و در نهایت آتش‌سوزی وجود دارد؛ بنابراین گروه آتش‌نشان با هدف کنترل و نظارت برای افزایش اینمنی تشکیل می‌شود.

وظایف گروه

- ۱- خاموش کردن آتش

۲- بررسی ساختمان از نظر احتمال آتش‌سوزی

- ۳- بررسی ساختمان از نظر احتمال خطرهای بعدی (برق‌گرفتگی، نشت گاز و...).

ایمن‌سازی محیط زندگی در برابر زلزله

هنگام وقوع زلزله، سقوط، پرتاب و افتادن برخی وسایل مانند کمد، یوفه و کتابخانه ممکن است باعث به وجود آمدن صدمات و حتی تلفات شود. به همین دلیل نیاز است با به کارگیری برخی روش‌ها از سقوط و افتادن این وسایل جلوگیری کنیم.

اگر وسایل موجود در تصاویر، محکم در جای خود نصب می‌شدند، خطر سقوط آنها کم‌تر نمی‌شد؟

بنظر شما، هنگام وقوع زلزله در مدرسه چه خطرهایی دانشآموزان را تهدید می‌کند؟

پاسخ دانشآموز	نتیجه بحث کلاس

با دقت در تصاویر زیر، مشخص کنید که هر تصویر به چه مکانی از مدرسه مربوط می‌شود و در هریک از آنها چه اقدامات ایمنی انجام شده است؟

۲

۱

پاسخ دانشآموز	نتیجه بحث کلاس
	-۱
	-۲

فعالیت تکمیلی

با توجه به آنچه که تاکنون آموخته‌اید، نسبت به تهیه چک‌لیست (فهرست) نکات ایمنی در مدرسه و منزل با مشورت گروه اقدام کنید و به کلاس ارائه دهید.

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانش‌آموز	
		مدرسه
		خانه

پرسش

۱- نام گروه‌های چهارگانه شورای ایمنی را بنویسید.

۲- چهار مورد از راه‌های ایمن‌سازی آزمایشگاه و کتابخانه را بنویسید.

۳- چهار نمونه از وسایل ضروری گروه آتش‌نشانی را نام بیرید.

درس سوم

در زمان وقوع زلزله چه باید کرد؟

تجربه نشان داده است که آگاهی و آمادگی قبل از وقوع زلزله هم چنین انجام عکس العمل مناسب و به دور از عجله در هنگام وقوع زلزله، تأثیر زیادی در حفظ سلامت افراد داشته است. بنابراین به دست آوردن آمادگی لازم و انجام اقدامات صحیح در هنگام وقوع زلزله ضروری است.

تصاویر زیر را به دقت نگاه کنید.

۲

۱

۴

۳

با توجه به تصاویر، در زمان وقوع زلزله احتمال بروز چه خطرهایی وجود دارد؟ چهار مورد را نام ببرید.

ردیف	پاسخ دانشآموز	نتیجه بحث کلاس
۱		
۲		
۳		
۴		

مکان‌های مناسب و نامناسب مکان‌های مناسب

مکان‌های مناسب به جاهایی گفته می‌شود که در زمان وقوع زلزله، احتمال خطر و آسیب‌پذیری در آن محل کمتر است.

مکان‌های نامناسب

مکان‌های نامناسب به جاهایی گفته می‌شود که در زمان وقوع زلزله، احتمال خطر و آسیب‌پذیری در آن محل بیشتر از جاهای دیگر است.

اکنون با توجه به آنچه گفته شد، مکان‌های «مناسب» و «نامناسب» را در هریک از تصاویر زیر مشخص کنید.

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز
مکان مناسب :	مکان مناسب :
مکان نامناسب :	مکان نامناسب :

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز
مکان مناسب :	مکان مناسب :
مکان نامناسب :	مکان نامناسب :

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز	
مکان مناسب :	مکان مناسب :	
مکان نامناسب :	مکان نامناسب :	

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز	
مکان مناسب :	مکان مناسب :	
مکان نامناسب :	مکان نامناسب :	

پناهگیری صحیح هنگام وقوع زلزله

۱- به نظر شما در زمان وقوع زلزله چه کار باید کرد؟ هر یک از اقدامات انجام شده در تصاویر را بنویسید.

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز	

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز	

نکته: برای پناهگیری حتماً از گوشۀ دیوار داخلی استفاده کنید. (دیوار داخلی به جایی گفته می‌شود که پشت آن فضای خارجی مانند حیاط، کوچه و خیابان نباشد.)

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز	
		

نکته: راه پله‌ها محل‌های مناسبی برای پناهگیری نیستند اما اگر در زمان وقوع زلزله در آن مکان بودید، در کنار دیوار روی پله نشسته و از سر خود مراقبت کنید.

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز	
		

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز	
		

نتیجه بحث کلاس	پاسخ دانشآموز	
		

نکته : به یاد داشته باشیم، تمام پناهگیری‌ها با فرض مقاوم بودن ساختمان در برابر زلزله انجام می‌شوند.

توجه : به علت وجود پس‌لرزه‌ها، پس از اتمام تکان‌های زلزله با حفظ آرامش و بدون هجوم، به فضای باز بروید و در مکانی دور از ساختمان‌ها، تیرهای چراغ برق و وسایل خطرناک بمانید.

۱- با توجه به آن‌چه که آموخته‌اید، ۴ مورد از فضاهای مناسب و نامناسب «آزمایشگاه» و «کتابخانه» را بنویسید.

۲- فرض کنید زلزله‌ای رخ داده است و شما در کلاس درس هستید. چه محلی را برای پناهگیری انتخاب می‌کنید؟ پناهگیری را انجام دهید.

۳- مکان‌های «مناسب» و «نامناسب» را به ترتیب با رنگ‌های سبز و قرمز در محل‌هایی که مراجعه می‌کنید، مشخص کنید و بنویسید (آزمایشگاه، نمازخانه، حیاط، راهرو و...).

درس چهارم

بعد از وقوع زلزله چه باید کرد؟

با دقّت به تصاویر نگاه کنید و بگویید بعد از وقوع زلزله چه مواردی را باید رعایت کرد؟

۲

۱

۴

۳

۶

۵

ردیف	پاسخ دانشآموز	نتیجه بحث کلاس
۱		
۲		
۳		
۴		
۵		
۶		

علاوه بر پاسخ‌هایی که در جدول صفحه قبل دادید، موارد دیگری از اقدامات پس از وقوع زلزله را بنویسید.

نکته: هنگام وقوع زلزله، در صورتی که به رادیو دستی دسترسی دارید، آخرین اطلاعات و دستورالعمل‌های ضروری را دریافت کنید.

کتاب‌نامه

ردیف	نام کتاب	نام نویسنده	انتشارات
۱	حاطرات «دا»	سیده اعظم حسینی	سورة مهر
۲	حاطرات مرضیه حدیدچی (دیگر)	محسن کاظمی	سورة مهر
۳	در کمین گل سرخ – زندگی نامه شهید صیاد شیرازی	محسن مومنی	سورة مهر
۴	بابا نظر – حاطرات شهید نظرنژاد	مصطفی رحیمی	سورة مهر
۵	خاک‌های نرم کوشک – زندگی نامه شهید برونسی	سعید عاکف	ملک اعظم
۶	جهاد	شهید مطهری	صدر
۷	حماسه‌سازان پایداری – بسیج در آیینه رهنمودهای مقام معظم رهبری	–	دفتر نشر فرهنگ اسلامی
۸	آشنایی با پدافند غیرعامل	–	عبد
۹	سلمان فارسی	منیر الدین بیروتی	مدرسه
۱۰	سلمان فارسی حقیقت جاودان	ناهید طبیبی	بهشت بینش
۱۱	سربداران	محسن حجری	مدرسه
۱۲	اسیر کوچک – حاطرات غلامرضا رضازاده	حسین نیری	سورة مهر
۱۳	سفر سرخ – مسلم بن عقیل	مجید مسعودی	مرزبانان خورشید
۱۴	پاییز ۵۹ – حاطرات زهره ستوده	رقیه میرابوالقاسمی	سورة مهر
۱۵	یکشنبه آخر – حاطرات معصومه رامهرمزی	–	سورة مهر
۱۶	دوره درهای بسته ۲ – حاطرات فاطمه ناهیدی (آزاده)	–	روایت فتح
۱۷	دوره درهای بسته ۴ – حاطرات منصور کاظمیان (آزاده)	–	روایت فتح
۱۸	چمران به روایت همسر شهید	–	روایت فتح
۱۹	مهدی باکری به روایت همسر شهید	–	روایت فتح
۲۰	دقایقی به روایت همسر شهید	–	روایت فتح
۲۱	کاظمی به روایت همسر شهید	–	روایت فتح
۲۲	حمدی باکری به روایت همسر شهید	–	روایت فتح
۲۳	فکوری به روایت همسر شهید	–	روایت فتح
۲۴	دوران به روایت همسر شهید	–	روایت فتح

روایت فتح	-	یاسینی به روایت همسر شهید	۲۵
روایت فتح	-	بابایی به روایت همسر شهید	۲۶
روایت فتح	-	زن الدین به روایت همسر شهید	۲۷
روایت فتح	-	همت به روایت همسر شهید	۲۸
مدرسه	حبیب یوسف زاده	شهید باکری	۲۹
مدرسه	احمد دهقان	شهید چمران	۳۰
سوره مهر – نشر شاهد	اصغر فکور	مردی با چفیه سفید – براساس زندگی شهید عباس کریمی	۳۱
سوره مهر – نشر شاهد	مرجان فولادوند	پروانه در چراغانی – براساس زندگی شهید خرازی	۳۲
سوره مهر – نشر شاهد	داود بختیاری	پرواز سفید – براساس زندگی شهید عباس بابایی	۳۳
سوره مهر – نشر شاهد	داود بختیاری	پاوه سرخ – براساس زندگی شهید چمران	۳۴
سوره مهر – نشر شاهد	داود امیریان	آفای شهردار – براساس زندگی شهید مهدی باکری	۳۵
سوره مهر – نشر شاهد	رحیم مخدومی	معلم فراری – براساس زندگی شهید همت	۳۶
سوره مهر	احمد دهقان	روزهای آخر – داستان دوران جنگ	۳۷
سوره مهر	حبیب احمدزاده	داستان‌های شهر جنگی	۳۸
سوره مهر	احمد دهقان	سفر به گرای ۲۷° درجه (رمان)	۳۹
مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران	محمد درودیان	خوبین‌شهر تا خرمشهر	۴۰
سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	شهید چمران	خدا بود و دیگر هیچ نبود	۴۱
ایران سبز	سرهنج اسدی	هر چند دیر – جوانی شهید صیاد شیرازی	۴۲
روایت فتح	احمد جبل عاملی	تو که آن بالا نشستی – شهید زن الدین	۴۳